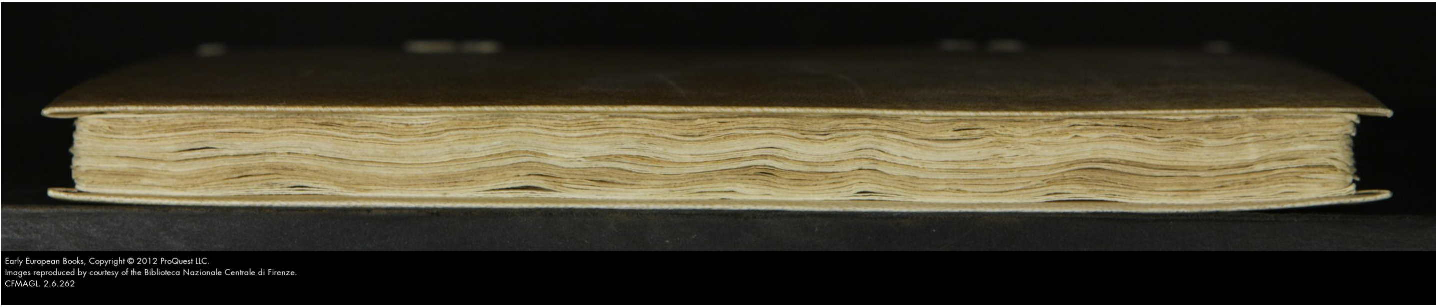

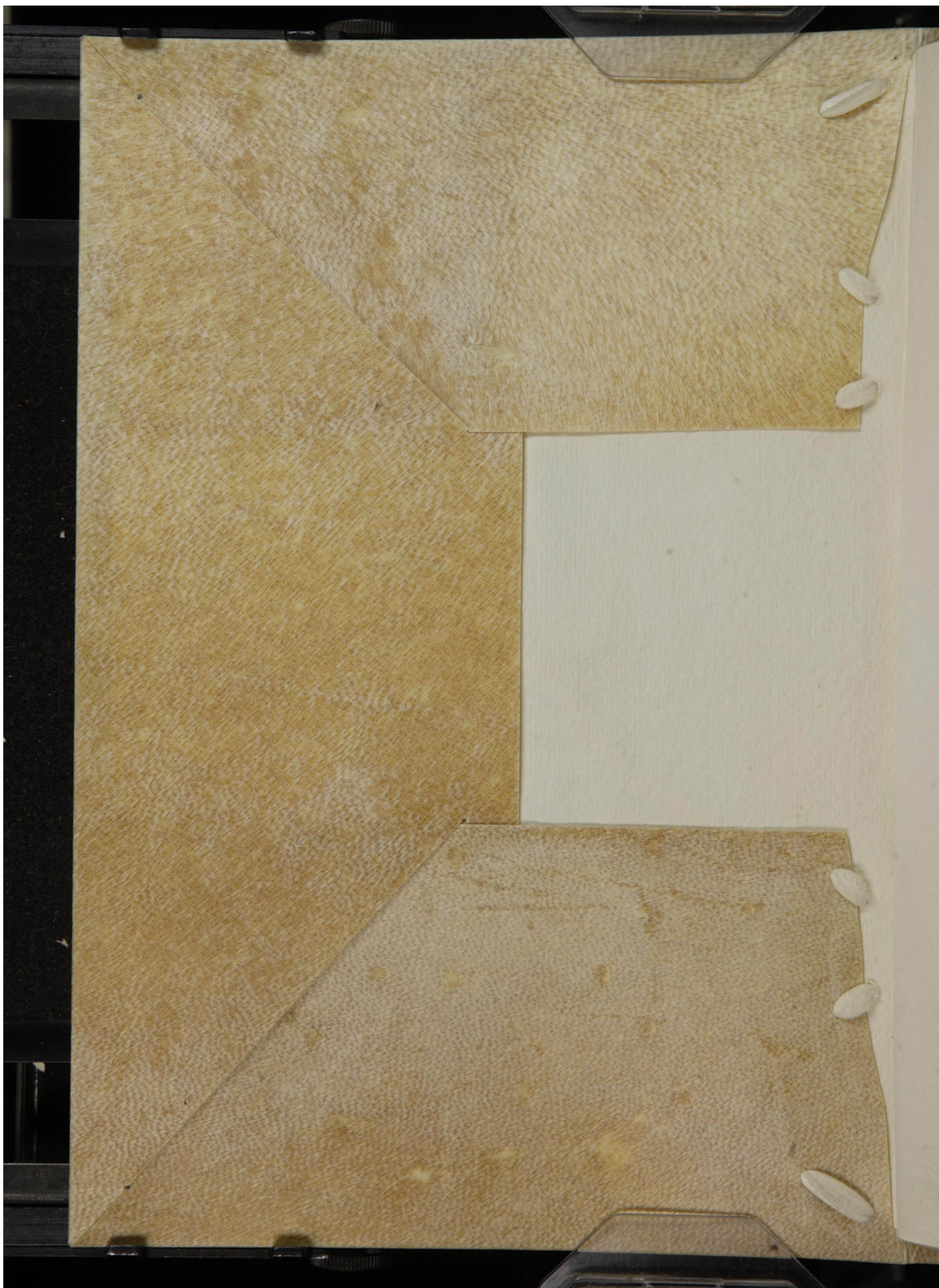

2
6
262

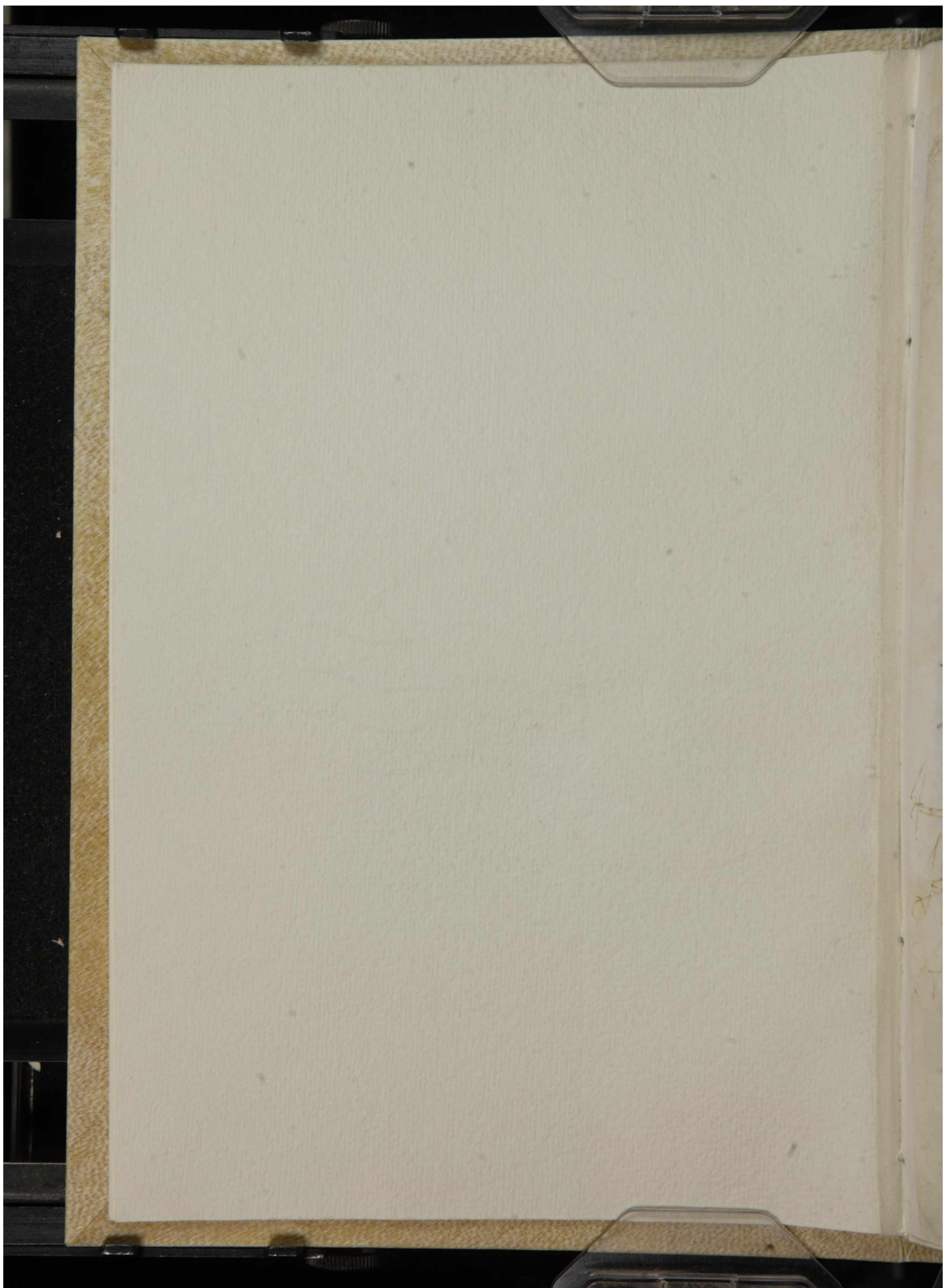

DECRETA PROVINCIALIS SYNODI FLORENTINAE,

*Præsidente in ea Reuerendißimo D. A*NTONIO *Altouita Archiepiscopo.*

CVM PRIVILEGIO.

FLORENTIAE,
Apud Bartholomæum Sermartellium.
MDLXXIIII.

ANTONIVS ALTOVITA ARCHIEPISCOPVS FLORENTINVS

Venerab. Fratribus Canon. & Capitulo Metropolitanæ Ecclesiæ Florentinæ.

AGNO OPERE Semper concupiuimus, Metropolitanam hanc Florentinam Ecclesiam, ex quo, quamquam indigni ad eam & regendam & gubernandã summa DEI Opt. Max. vt existimamus, voluntate asciti sumus, quasi vitem fœcundissimam, ramos iucundissimis fructibus onustos in agrum domini late profundere, eamque perinde vt cupræssum in cælum tolli. Quare nos quidem ipsius excolendæ & iuuandæ desiderio flagrantes postquam multos labores atque incommoda perpessi sumus,

magnosq́ sumptus fecimus, ut muneri nostro satis aliqua ex parte factum esset, Aliquando tandem sanctam Synodum Prouincialem coëgimus, quemadmodum & à Sacrosancto generali Concilio Tridentino rite nobis imperatum: idq́ egimus, ut quod constabilitum & in reliquis sacris Conciliis tum generalibus tum prouincialibus, quæ maiores nostri partim domi partim foris celebrarunt, & in hanc regiam urbem Dei Opt. Max. gratia, & Catholicam & piam coacta viderunt, in hac quoque Synodo firmius corroboretur sic, ut altissimis defixum radicibus labefactari præterea non possit. Ut si forte populus atque adeo Clerus vel suapte malitia, vel Sathanæ impulsu, sese à vero cultu Sacrorumq́ Canonum disciplina longe abduxerit, in viam redeat, qua qui ingrediuntur ad perfectam atque absolutā Beatitudinem perueniunt. Atque hoc ipsum quod dicimus actum est, & assidentibus, & re & consilio iuuantibus fratribus nostris comprouincialibus Reuerendissimis Episcopis: nec non vobis & præsentibus, & opem & auxilium ad rem totam conficiendam afferentibus. Itaq́ vos quantum quidem possumus, & oramus & obtestamur, ut operam detis, ut quicquid Deo Opt. Max. adiuuante à nobis constitutum est, id vos omni studio & sollicitudine tum a vobis ipsis,

tum

tum ab ipso grege, qui fidei nostræ commissus & mandatus est, agendum curetis. Et quoniam incredibilem vestrum omnium prudentiam perspectam habemus, incredibili nostra cum lætitia atque animi voluptate in eo obseruando constantes, vt speramus & assiduos spectabimus. Quod vt eueniat omnium bonorum auctor & princeps Deus ad vestram ceterorumque omnium salutem nobis permittat. Valete.

Dat. Florentiæ, Idibus Decembris MDLXXIII.

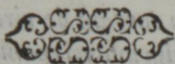

TITVLORVM INDEX.

[IV]

INDEX EORVM,

QVÆ IN HOC LIBRO CONTINENTVR.

A

Canoni-

Car-

D

E

F

Habi-

H

I

L

M

Monia-

Pœna

Sancto-

T

V

DECRETA PROVINCIALIS SYNODI FLORENTINÆ, PRÆSIDENTE IN EA REVERENDISS. D. ANTONIO

Altouita Metropolitanæ Ecclesiæ Florentinæ Archiepiscopo.

SESSIO PRIMA CELEBRATA DIE QVARTA APRILIS MDLXXIII.

DECRETVM DE INCOHANDA SYNODO.

REuerendissimi Patres, Placet ne vobis, vt hodie ad laudem, & gloriam sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti; ad iuuandam & augendam Christianæ Religionis Disciplinam, pro abusibus tollendis, reformandis moribus, corrigendis excessibus, aliisq; ex sacris Canonibus permissis statuendis, Prouinciale Florentinum Concilium incipiat, & incœptum sit?

Responderunt. Placet.

DECRETVM DE NON Præiudicando.

CVm maximè deceat omnia ordine, & ratione fieri aliorum ſacrorum Conciliorum, & præſertim Tri dentini Veſtigiis inhærendo, hæc ſacra Synodus in primis ſtatuit, & decreuit, vt qui prior ad Epiſcopalem dignitatem vocatus exiſtit, priori loco ſedere, & aliis præcedere debeat. Expreſse declarans, quod nulli ob id fiat præiudicium, nullique nouum ius acquiratur.

DE PROFESSIONE FIDEI RVB. I.

Ponitur formula profeßionis fidei. Cap. I.

PRincipio ponit profeſsionem fidei, tamquam fundamentum, contra quod Portæ inferi non præualebunt, iuxta præſcriptam formam Pii Quarti, videlicet.

CRedo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cæli & Terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum; Et ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cælis. Et incarnatus eſt de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis

bis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, Et aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius Regni nõ erit finis. Et in Spiritum ſanctum, Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicã, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſsionem peccatorum. Et exſpecto reſurrectionẽ mortuorum; Et vitam venturi ſæculi. Amen.

Sacram ſcripturam iuxta interpretationem Sanctæ Matris Eccleſiæ eſſe intelligendam, & apoſtolicas traditiones acceptandas. Cap. II.

APoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq. eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſsime admittimus, & amplectimur. Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum admittimus, nec eam vmquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum Patruum accipiemus, & interpretabimur.

Septem eſſe Sacramenta nouæ legis, & ea gratiam conferre; quorum tria irreiterabilia, quattuor verò minime. Cap. III.

PRofitemur quoque ſeptem eſſe verè, & proprie ſacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atq. ad ſalutem humani generis, li-

cet non omnia ſingulis neceſſaria; Sanctum Baptiſmũ, Confirmationẽ, Euchariſtiam, Pœnitentiam, & extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, Illaq. gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Comprobantur ritus Eccleſiæ in Sacramentorum adminiſtratione, & admittuntur, quæ de originali, & iuſtifica tione à ſacroſancta Tridentina Synodo definita fuere. Cap. IIII.

RECeptos quoq., & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipimus, & admittimus omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplectimur, & recipimus.

De conuerſione, & tranſubſtantiatione panis, & vini, in corpus, & ſanguinem Chriſti, quod pro uiuis mortuiſq. offertur. Cap. V.

PRofitemur pariter in Miſſa offerri Deo verũ proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atq. in Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus & Sangninem, vnà cùm anima, & Diuinitate D. N. Ieſu Chriſti; fieriq. conuerſionem totius ſubſtantiæ Panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam Conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Sub altera tantum ſpecie verum ſacramentum ſumi; Purgatorium eſſe, animaſque ibidem detentas fidelium precibus adiuuari; honorandos, orandos & venerandos eſſe Sanctos. Cap. VI.

FAtemur etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atq. integrum Chriſtum, verumq. ſacramentum ſumi; conſtanter fatemur Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas Fidelium ſuffragiis iuuari, ſimiliter & ſanctos vnà cum Chriſto regnantes, venerandos; atq. inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq. eorum reliquias eſſe venerandas.

Chriſti & Beatæ Mariæ, ceterorumque Imagines eſſe venerandas. Cap. VII.

FIrmiter aſſerimus Imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum ſanctorum habendas & retinendas eſſe, atq. eis debitum honorem, & venerationem adhibendam.

Ex ſe patet. Cap. VIII.

INdulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumq. vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmamus.

Romanam Eccleſiam omnium aliarum matrem, ſummumque Pontificem eſſe Petri ſucceſſorem. Cap. VIIII.

SAnctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnoscimus, Romanoq. Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondemus, ac iuramus.

Comprobantur decreta Tridentini Concilij, & reprobantur contraria. Cap. X.

CEtera item omnia à Sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipimus, atq. profitemur, simulq. contraria omnia, atq. hæreses quascunq. ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, Nos pariter damnamus, reiicimus, & anathematizamus.

Catholicam fidem semper tenendam, docendamque. Cap. XI.

HAnc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profitemur, & veraciter tenemus, eandem integram & immaculatam, vsq. ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atq. à nostris subditis, vel illis, quorum curæ ad nos in nostro munere spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in nos erit curaturos; & ita spondemus, vouemus, ac iuramus. Sic nos Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Beneficia & dignitates obtinentes teneantur dictam fidem profiteri. Cap. XII.

EAndem Fidei profeſsionem facere teneantur adſciti ad Dignitates & Canonicatus, nec non prouiſi etiam de beneficiis quibuſcunq. animarum curam habentibus, ad minus intra duos menſes a die adeptæ poſſeſsionis in manibus Epiſc. vel eo impedito coram eius generali Vicario, ſeu officiali, ita tamen vt Dignitates, & Canonici etiam in capitulo fidem profiteantur; alioquin omnes ſupradicti fructus non faciant ſuos, nec illis poſſeſsio ſuffragetur. Et nihilominus etiam pœnis ab Epiſcopis ad id omnino præſtandum compelli poſsint; ſi verò culpa capituli id differri contigerit, cap. pro modo culpæ legitime puniatur.

Idem ſeruare debent Doctorandi, ac doctores legentes, magiſtriq. puerorum. Cap. XIII.

IDem quoq. ſeruent, qui in poſterum ad doctorales & magiſtrales gradus promouebuntur in ipſo promotionis actu; promoti vero infra tempus ab Epiſcopo ſtatuendum, Puerorum etiam Pedagogi, & omnes illi, qui quocunq. modo publice vel priuatim, in propriis aut alienis ædibus, & domiciliis pueros, ſeu quacunq. ætate præditos litteras, aut quaſcunq. alias liberales artes, ſeu illarum rudimenta docent, & profitentur.

Norma profeſsionis faciendæ. Cap. XIIII.

PRofeſsio verò fidei iuxta præſcriptam formam ſemper fieri debet, adhibitis duobus, vel tribus teſtib.

coram notario, qui eam in publicum instrumentum redigat, & in librum ad eum tantum vsum comparatum vna cum profitentis subscriptione referat; liber autem in Archiuo Episcopali erit diligenter ad perpetuam memoriam adseruandus.

DE LIBRIS PROHIBITIS RVB. II.

Quod librorum prohibitorum Index seruetur. Cap. I.

QVantum vtilitatis puræ, & Catholicæ Doctrinæ attulerit Index librorum prohibitorum, facile omnibus perspectum esse potest; videndum igitur erit Episcopis, vt regulæ in Indice traditæ exquisitè ab omnibus seruentur.

Sine Episcopi licentia, vel Inquisitoris non poßint imprimi libri, sub pœnis in decreto expreßis, & impreßi cum originalibus collatis, & ab Auctore subscripti in primis Episcopo præsententur. Cap. II.

IN quibus locis ars impressoria viget, nemo imprimere per se, vel per alium quidquam præsumat, quod Episcopi, aut Inquisitores accuratam discusionem, & probationem, quæ gratis dentur, non habuerit. Alioquin iuxta nouissimi Lateranensis, & Tridentini Concilii decretum, libris amissis, & publicè combustis Anathemati subiectus sit, & centum aureorum pœna, pro dimidia Fisco, & pro altera egenis Monialibus applicata, puniantur; verum impressa non prius ex officina prodeant, aut exponãtur venalia, quam cum propriis exemplari-

plaribus collata fuerint. Deinde auctor ipſe offerat Epiſcopo librum impreſſum, & ſupra collatum, & manu propria ſubſcriptum; qui perpetuo Epiſcopali Archiuo cuſtodiri debet.

Qui libros prohibitos habuerint, quique ſacris abutuntur verbis, puniuntur. Cap. III.

QVi libros quauis ratione prohibitos habuerint, ſciant in pœnas Bullæ in die Cenæ Domini incurrere: quiq. ſacræ ſcripturæ verbis ad iocum, aſſentationẽ, contumeliam, ſuperſtitionẽ, aut alias profanas indignitates abutantur, iis & impietatis, & temeritatis pœnas debitas Epiſcopi dabunt.

DE RELIQVIIS SANCTORVM. RVB. III.

Sanctorum reliquiæ honeſtis locis, decentibuſq. ſeruentur vaſis, nec quæſtus gratia oſtendantur. Cap. I.

POpuli iuxta catholicæ, & apoſtolicæ Eccleſiæ vſum de reliquiarum honore diligenter inſtruantur; atq. illud Epiſcopis curæ ſit, vt honeſtiſsimis in locis, ac decentiſsimis vaſculis ſeruẽtur, Populoq. ſola pietatis, non quæſtus gratia, cum ea qua decet veneratione, & reuerentia oſtendantur, nec ita paſsim ſine Epiſcopi licentia è vaſculis extrahantur, nam tantum ob deuotionem, aut inſpiciendæ, vel tangendæ proponi debent. Qui temerè aliter fecerint, ab Epiſcopis ipſis pro modo culpæ pœna afficiantur.

DE SACRIS IMAGINIBVS. RVB. IIII.

Quales debeant esse Imagines, in Ecclesiis pingendæ & retinendæ. Cap. I.

MAximam his calamitosis temporibus Episcopi debent diligentiam adhibere in imaginibus habendis & retinendis; itaq. prohibeant omnino, ne insolita aliqua, aut insolito modo pingatur, sculpatur, aut apponatur, præsertim in Ecclesiis, aut aliis religiosis, piis, ac etiam publicis locis, nihilq. in eis indecorum, obscenum, profanumq. habitu, vultu, ac tota effigie conspiciatur; quo fidelium mentes, aut oculi offendi possint, sed tales illæ sint, quibus spectandis pietas excitetur, quæq. ab exemplari suo ex probata, ab Ecclesiæ consuetudine minime aberrent.

Pictores, & Sculptores sine expressa sui Episcopi licentia imagines in ecclesiis, & aliis locis piis & publicis ponant & Episcoporum auctoritas circa factas. Cap. II.

CAueant etiam Pictores, Sculptores, ac quicumq. artifices & qui imagines sacras effigendas curabũt, vt sine expressa Episcoporũ licentia, in Ecclesiis, aliisq. piis locis ac etiam publicis eas nullo modo ponant, & siquæ hactenus positæ sunt, eas Episcopi deleri, emendari, amoueri, uel mutari etiam ex officio quã primum iubeant, eorũ sumptibus quorum interest, ac pœnis contra contumaces imponendis.

Sanctorum

Sanctorum imagines, in locis immundis deleantur, & de eorum veneratione. Cap. III.

ATq. vt debitus cultus, honorq. ſacris imaginibus exhibeatur, prohibuit, nè imagines tam ſalutiferæ Crucis, quam Beatiſsimæ Virginis, & omnium Sanctorum, aut immundis, & contemptibilibus locis, ſiuè in pauimentis poſt hac collocẽtur, & collocata deleantur; Inobedientes autem pœnas luant ſtatuendas ab Epiſcopis; qui etiam dabunt operam, vt ſæpius doceatur populus nullam in illis diuinitatem, aut virtutem ineſſe, vnde colantur nihil ab eis petendum, aut ſperandum tamquam ſimulacris, ſed venerationem ad quam per ipſa excitamur, & fiduciam ad veram imaginum referat prototypa. Vt dum eas oſculamur, dum reuerenter procumbimus, Chriſtum dominum adoremus, ac ſanctos eius veneremur, quos effigies illæ repræſentant.

DE REPRESENTATIONIBVS TOLLENDIS. RVB. V.

Abolentur repræſentationes Dominicæ paſsionis, ac Hiſtoriarum, & geſtorum ſanctorum ſine expreſſa Epiſcopi licentia in ſcriptis habenda. Cap. IIII.

NVlli clerico ſæculari, aut regulari, nec laico aut quibuſuis perſonis liceat in poſterum Paſsionem. D. N. Ieſu Chriſti, ſacras hiſtorias, aut geſta Sanctorum, vllo modo repræſentari, niſi de licẽtia Epiſcopi in ſcriptis gratis obtempta; qui prout expedire iudicauerit efficiet, vt multa quæ in iſtis actionibus contra ſanctorum Patrum, & antiquam Eccleſiæ conſuetudinem introductæ ſunt, omnino tollantur.

DE MIRACVLIS. RVB. VI.

Quid in nouorum miraculorum comprobatione faciendum. Cap. I.

EPiſcopi in nouis Miraculis Theologos, & alios pios ac peritos viros conſulant; populorum concurſus & acclamationes prohibeant, donec rei veritas legitime comprobetur; ne temere falſa pro veris, & incerta pro certis aliqua Epiſcopi negligẽtia, recipiantur, ita tamen vt populi deuotione quantum Catholicæ fidei ratio patitur, prouideatur; falſorum autem Miraculorum Auctoribus grauiſsimè ab Epiſcopis pœnæ irrogãdæ erũt.

DE MAGICIS ARTIBVS, DIVINATIONIBVS, INCANTATIONIBVSQ. TOLLENDIS. RVB. VII.

Clericorum, nobilium ſæcularium, mulierum Magicam artem ſectantium pœna. Cap. I.

MAgi, Arioli, Venefici, Sortilegi, atq. alii huius generis ſatellites, ac Miniſtri Sathanæ eò miſerorum hominum mentes deduxerunt, vt relicto Deo ſuo Creatore, pro recuperãda valetudine, rebus deperditis, tempeſtatibus arcendis, atq. aliis negotiis ad opem, & ſubſidium Dæmonum confugiant; quicumq. igitur ſiue verbis, ſiue notis, cantionibus, caracteribus, ligaturis, aut alio quocumq. modo, maleficam, ſortilegam, veneficã artem profiteri, & colere repertus fuerit, ſi clericus, etiã quacumq. dignitate præditus, omnibus beneficiis pri-

uatus,

uatus, quinquennio in vinculis coniiciatur. Relapſus autem tamquam incorrigibilis, & apoſtata, Curiæ ſæculari tradatur, legitimis ſuppliciis afficiendus. Si verò laicus, & nobilis fuerit, ducentorum Aureorũ pœna, pro dimidia Fiſco, & altera egenis Monialibus applicata, mulctetur; ignobilis autem turpitudine dehoneſtatus, vel ad Triremes, aut ad carceres, aut in exilium relegetur. Mulieres illæ maleficæ, veneficæ, aut ſortilegæ, quæ alicui, aut membri debilitationem, aut inſanabilem ægritudinem attulerint, puerosq. faſcinauerint, aut aliquo modo diabolicæ illius artis ſuſpectæ, vel diffamatæ fuerint, & turpitudinis, & carceris, & exilii pœna ab Epiſcopis mulctentur.

Pœna confugientium ad auxilium, & conſilium ipſorum. Cap. II.

CONfugientes vero pro quacumq. occaſione ad homines ſortilegos, & maleficos, nec non qui confugiendi, aut eos conſulendi auctores fuerint, ac prætærea vanis, ac ſuperſtitioſis obſeruationibus, & diuinationibus deditos grauiſsimè ab Epiſcopo puniendos eſſe decreuit. Et omnes tàm clerici quam laici alias etiam pœnas incurrant, tam à iure communi, quam à nouiſſimo Lateranenſi concilio ſancitas.

Pœna Clericorum ſine licentia ordinarij Energumen: Exorcis: adhibentium. Cap. III.

NVlli Clerico ſæculari, aut regulari liceat in poſterũ Energumenis Exorciſmum adhibere, niſi de licen-

tia

tia ordinarii in ſcriptis habita, & tunc cum ſumma reuerentia, & deuotione, & in eccleſiis, ſeu ſaltem corã pluribus honeſtis perſonis, huiuſmodi religioſũ opus perficiatur; tranſgreſſores autem carcere atq. aliis ab Epiſcopis animaduerſionibus puniantur.

DE IVDAEIS. RVB. VIII.

Iudæi feſtiuis diebus à negotijs abſtineant, & ante Reſurrectionis Paſcha per triduum in eorum domibus relegentur. Cap. I.

INgentes Deo & Sereniſsimis Principibus noſtris gratias habendas eſſe agnoſcit hæc Sacra Synodus; quod eorum pietate ac religionis ſtudio effectum ſit, vt Iudaica prauitas, in commertiis, negotiis, ac omnibus aliis actionibus intra terminos ab Eccleſia permiſſos cohierceatur. Tamen pro ſuo munere, admonendos omnes fideles eſſe cenſuit de iis, quæ à ſacris Canonibus circa huiuſmodi obſtinatos Crucis Chriſti inimicos ſunt præcipue interdicta. Iudæis igitur non liceat diebus feſtiuis ab Eccleſia receptis mercari, aut quocunq. modo negotiari, aut aliud quidquã agere à ſanctorũ temporũ veneratione aliena, extra ſepta loci eis ad habitandum ſpecialiter aſsignati; & præſertim triduo ante Paſcha, adeo vt eo tempore neque ex propriis Domibus exire poſsint, & inobedientes pecuniarias Fiſco applicandas, & carceris pœnas ſeueriſsimè ab Epiſcopis plectantur.

Chriſtiani

Christiani aliquod ministerium non impendant Iudæis, & eorum familiaritates effugiant. Cap. II.

SEd ne libera seruiat ancillæ, ac in Iudæorum abominationē expressè sancitum est, vt Christiani nullo seruitutis genere Iudæis se addicant, non obstetricandi, lactandi, educandi, aut alicuius alterius ministerii eis opera præstent, sed & eorum Medicis, & cibis vti, & esculenta, & poculenta ab eis emere, & tandem societates, coniunctiones, nimias familiaritates cum eis habere omnino caueant, & qui non paruerint in excommunicationem incidant præter pœnas a sacris Canonibus statutas.

DE HAERETICIS. RVB. IX.

Prohibentur tam publicæ, quam priuatæ disputationes articulos fidei tangentes. Cap. I.

EPiscopi singulare, ac maximum studium in eo potissimum impendere debent, ne ipsis dormientibus inimicus homo praua hæresum semina, doctrinæq., ac morum corruptionem disseminare, aut interserere valeat. Idcirco rudium maximè ac præsertim suspectorum conuentus, Imperitorūq., atq. idiotarum, de his quæ ad fidem spectant, tàm publicas, quam priuatas disceptationes, ac sermones cœteraq. huiusmodi periculosas occasiones prohibeant, ac penitus tollant.

Inquiratur contra suspectos Hæretic. Prauit. Cap. II.

Sedulò

SEdulò prӕterea dent operam inquirendis hӕreticis, aut eo nomine ſuſpectis, vt inuentos de ſuo ouili, cō ſtanter exterminent; parati etiam, ſi opus fuerit hac de cauſa ſanguinem animãq. profundere. Quo Deo gratius, & ouibus ſuis ſalubrius in vniuerſo ſuo munere efficere nihil poſſunt.

DE BLASPHEMIA. RVB. X.

Pœna contra blaſphemantes, & executio conſtitutionis Pij V. Cap. I.

BLaſphemiӕ ſcelus adeò deteſtabile eſt, vt ſacrӕ litterӕ abhorrentes nomen maledictionis, quo Blaſphemia exprimi ſolet, in benedictionis nomen aliquando conuertant, Ad obſtruenda igitur Blaſphemantium ora pœnarum, & ſuppliciorum terror adhibitus, & auctus eſt a Fel. Rec. Pii V. nouiſsima Conſtitutione. Quӕ pœnӕ, & ſupplicia Epiſcopi ſtudio debent à Parrochis perſӕpe ad populi memoriã reuocari. Id que omnibus notum ſit, quôd delinquentes, iuxta tenorem dictӕ Conſtitutionis, pro modo culpӕ, & perſonarum qualitate, ſine aliqua remiſsione ſunt omnino ab Epiſcopis puniendi. Qui ſi in executione negligentes fuerint, ſciant ſe in proximo Prouinciali Concilio huius negligentiӕ rationem reddituros.

Sӕculares iudices adhortantur contra huiuſmodi ſeueriſsimè procedere, eorũq. conuerſatio fugienda, & incorrigibilium nomina Epiſcopo deferãtur. Cap. II.

Magiſtratus

MAgiſtratus quoque ſæculares vehementer hortatur, vt contra Blaſphemos ſeueriſsimè procedant, ad hoc vt indulgentiam proximi Lateranenſis Concilii conſequi poſsint; Itemq. omnes Chriſti fideles in Deũ obſecrantur, vt non ſolũ à Blaſphemorum familiaritate abſtineant, ſed etiam vt quos incorrigibiles repererint, eorum nomina ad Epiſcopos deferant.

Epiſcopi ſocietatem nominis Dei inſtituant. Cap. III.

ATq. vt nihil prorſus omittatur, quod ad exterminationem tam atrocis peccati conducere poſsit, Epiſcopi in ſuis Ciuitatibus, & Diœceſibus ſocietates nominis Dei (vbi non ſunt) quam primum inſtituant, ea norma, regula, & indulgentiis propoſitis, Quæ in Bulla Fel. Rec. Pii Quarti continentur.

DE FESTORVM DIERVM CVLTV, ET OBSERVATIONE. RVB. XI.

Feſtiui dies obſeruentur, & tempore eorum celebrationis ſileant comediæ, ioculationes, & id generis alia. Cap. I.

FEſtorum dierum cultus facile homines adducere poteſt ad reliqua legis præcepta ſeruanda. Iccirco Epiſcopi magnã diligentiã adhibeant, vt ſacri dies eccleſiæ præcepto, vel loci conſuetudine obſeruãda nullo modo in ſuis Ciuitatibus, vel Diœceſibus violẽtur, quinimmo ita populi inſtituãtur, vt Eccleſias frequentent Miſſæ celebrationi, ac diuinis officiis reuerẽter interſint, totoſq. ad colendũ Deũ & verbis, & opere ſe trãsferãt. Atq. dũ diuina celebrantur Circulatores, Præſtigiatores, Comediæ, & alii huius generis prohibentur, aut voce, aut in-

ſtrumentis in publicis, vel quaſi publicis locis canere ſeu ſaltationes, ludos, choreas, & alia nugarum irritamenta exercere, ſub pœnis Epiſcoporum arbitrio imponendis, quæ in pauperum vſu erogentur.

Ruſtici, & omnes à negotijs, & mercibus, ac conſilijs ineundis, abſtineant. Cap. II.

OMnes verò a quibuſcumq. illicitis, & ſeruilibus operibus, iudiciorũ agitationibus, emporiis, nundinis, aliiſq. mercatoriis cõuentibus exercẽdis quocũq. nomine nuncupentur, abſtineant, & maxime Ruſtici, qui in hoc ſæpe delinquũt, niſi belli, aut imminẽtis alicuius periculi cauſſa: cõuocationes etiam, quæ cõſilia vocãt, ſi neceſsitas vrget poſt veſperas tantũ, dũmodo nõ in Eccleſiis fieri permittãtur, ſed & eſculenta, & poculẽta venundari poſſunt, ſi tamen in Eccleſiarũ atriis id nõ fiat.

SESSIO SECVNDA

CELEBRATA DIE VIIII. APRILIS MDLXXIII.

DE SACROSANCTIS ECCLESIIS RVB. XII.

Prohibentur de ambulationes, nugæ, & negotiationes in Eccleſia. Cap. I.

QVando Eccleſias, quæ ſunt orationi tantum deſtinatæ, cultu, & honore fideles non reuerentur; con

ſequens

ſequens eſt, vt veniens Saluator noſter iratus, & flagellis, & funiculis, è domo Patris ſui eiiciat; & propterea nemini liceat, dum ſacra fiunt, ac diuina celebrãtur, ſiuè prædicatur verbum Dei, in Eccleſiis deambulare, vociferari, nugari, negotiari, aut aliquid irreuerenter agere, neque eo tempore capitula cathedralium, aut collegiatarum Eccleſiarum congregare.

Ne iudiciales actus, colloquia cũ ſuſpectis mulieribus, nec commeſſationes fiant, nec haſtata arma, & id generis alia deferantur in Eccleſia. Cap. II.

CAueant etiam omnes ne ita ſtent in Eccleſiis, aut auerſi ſedeant, vt reuerentiæ, quæ ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſacramento debetur, aliqua iniuria fiat. Non iudicia exerceantur, non cum mulieribus ſuſpectis colloquia habeantur, non commeſſationes, aut compotationes fiant, nihil in porticibus, atriis, vel veſtibulis aliquid, venale, etiam ad vſum ſacrificii, vel Eccleſiæ exponatur; baliſtæ, ſclopeta, aut haſtata Arma in Eccleſiis non deferantur.

Mendici in Eccleſiis non poßint petere eleemoſinas, dum diuina celebrantur, præter Monialium agentes, & hoc poſt communionem Sacerdotis. Cap. III.

ILlud quoq. prohibetur expreſsè, ne in Eccleſiis quibuſcumq. etiam regularium, pauperes, aut mendici, ad petendas eleemoſinas per Eccleſiam vagentur, inter

Missarum solemnia, aut dum diuina celebrantur, exceptis illis inopum monialium, & aliorum piorum locorum ministris, qui capsulas circunferunt, eisq. non aliter permissum sit, nisi de licentia Episcopi; & postquam sacerdos in Missa comunicauerit, eleemosinas petere, & qui omnibus in Ecclesiarum honorem supra statutis nõ paruerint, cuiuscunq. qualitatis, & dignitatis, etiam regulares præter pœnas in Bulla Fel. Rec. Pii Quinti sancitas pro modo culpæ, ab Episcopis grauissimè punian tur.

DE IMMVNITATIBVS ECCLESIARVM.
RVB. XIII.

Confidit per Serenissimos Principes, tuendam esse libertatem Ecclesiæ. Cap. I.

TRidentini Concilii hortationes, quibus vniuersis Christianis omnibus populorum dominis Ecclesiarum defensionem, ac immunitates enixè commendat, quam alte in Serenissimorum Principum Etruriæ mente fixæ sint, quotidiana catholicæ fidei propugnatio, ac erga Ecclesiasticos viros, ac loca pia, & religiosa veneratio, ac beneficentia locupletissimè testantur. Quare dubitandum nullo pacto videtur; quin sibi ipsi constantissimè (vt semper fecerunt) curaturi sint, vt debitus Deo cultus, ac ministris, & mysteriorum eius dispensatoribus, legitimus honor exhibeatur; nec permissuri, vt officiales, magistratus, alii ue eorum administrationi constituti Ecclesiasticam iurisditionem, & libertatem diuinis,

diuinis, & humanis legibus ſancitam vlla ex parte violent impune, vt potè qui obſequētiſsimi Eccleſiæ filii, ſummorumq. Pontificum, ac omnium Pontificiarum Conſtitutionum, ac Decretorum Conciliarium obſeruantiſſimi ſemper fuerunt.

Prohibet ne in locis vicinis Monaſterijs, & Eccleſiis habitent mulieres inhoneſtæ, & ne Tabernæ, & Balnea aperiantur. Cap. II.

AT qui, vt iam Florentinis municipalibus legibus laudabiliter ſtatutum eſt, vt religioſarum domorũ ratio maximè habeatur, præſertim in quibus Deo dicatæ virgines perpetuò habitant, eodem modo interdicitur, ne feminæ publicæ inhoneſtè viuentes, nec ducentis cubitis propè monaſteria monialium, nec centum propè oſtia, aut ingreſſus Eccleſiarum domicilium habeant. Quod ſi intra ea ſpatia ipſæ habitauerint, Aureis quindecim Fiſco mulctentur; eademq. pœna ſubeant, quicumq. ſine Epiſcopi licentia cauponarias tabernas, aut thermas, ſiue balnea in eodem ambitu habuerint, quiq. ad eos vſus domos, aut habitacula poſuerint.

Declarantur quæ loca extra Eccleſiam ſint immunia. Cap. III.

ET ſi iure vnicuiq. Eccleſiæ id immunitatis conceſſum videatur, vt confugientibus ad eas, per triginta paſſuum circuitum ſecuritatem præſtet. Quia tamen propter

propter locorum angustiam, aut Ecclesiarum frequentiam Florentiæ totam ferè immunitas ciuitatem occuparet, vnde & iustitiæ vinculum nimis dissolueretur, declarandum visum est, ea tantum loca circa Ecclesias immunia esse, quæ notabili aliquo signo, a publicis viis, ceterisq. profanis locis in prædicta ciuitate Florentiæ, distinguuntur; in reliquis autem locis extra ciuitatem iuris communis priuilegia remaneant.

Cessantes sint securi in locis religiosis a captura, sed non Clerici. Cap. IIII.

FVgitiui verò, qui Florentiæ, iure municipali, cessãtes nominantur, in Ecclesiis, aut religiosis locis procul dubio protegi debent a captura, qua quidem immunitate minime frui posint ii in domibus, in quibus debitores ipsi, vel alii non seruientes Ecclesiæ, siue mercede, seu gratis inhabitant; sciant tamen clerici quod intra domum Ecclesiæ, & locos ei adiacentes nullo modo se prædicta libertate, & immunitate tueri possunt. Quominus in omnibus Episcopi iudicio, & executioni contra eos commissæ subiaceant.

DE ECCLESIIS REPARANDIS, AVT VNIENDIS. RVB. XIIII.

Vniones ex neceßitate etiam inuitis dominis fieri de Parrochialibus, nisi patroni, vel alij Ecclesiarum indemnitati prouideant. Cap. I.

PArrochiales Ecclesiæ, quæ ita tenuis redditus sunt, vt necessariò pro ædificiis tuẽdis, alendo rectore, ac aliis

cultui diuino opportunis ſumptus non ſufficiat, nec aliter tali incōmodo prouideri poteſt, Epiſcopi habita vicinitatis, ac frequentiæ Parrochianorum ratione, ſeruataq. Concilii Tridentini Decretis præſcripta forma, aliis vniant Parrochialibus. Quod ſi ius Patronatus, aut præſentandi in eis habentes cōtradixerint, & ad Epiſcopi mandatū ſupradictis neceſsitatibus congrue conſulere voluerint, audiantur; ſin autem aut recuſauerint, aut contempſerint, Epiſcopi ipſis Patronis etiam inuitis dictas vniones facere nullo pacto differant. Niſi alii ſint, qui religione aut pietate ducti propriis bonis velint, & Eccleſiæ ruinas ſarcire, & redditus ita augere, vt rectoris ſubſtentationi, ac aliis neceſſariis ſumptibus ſatis ſit, ſeruatis ſolemnitatibus, ac vocatis vocandis. Et hi iuris patronatus, aut præſentandi partem pro ratha in perpetuum acquirant, facta iuxta omnium Eccleſiæ bonorum æſtimatione eorum, quæ ipſi in dotem, & inſtaurationem contulerint, reliqua parte in quolibet prædictorum caſuum reſeruata priſtinis patronis, qui ter ab Epiſcopo moniti inſtaurare, ac dotem ſupplere ipſi neglexerint.

Dirutis Eccleſiis prouideatur, & quomodo. Cap. II.

ECcleſias non curatas fermè collapſas Epiſcopi inſtaurandas curent, aut oratoria ibidem erigendo, vel ſi id non videbitur expedire, in alias transferant Eccleſias; vbi ſub titulis ſanctorum, ſeu ſanctarum quibus antea Eccleſiæ dicatæ erant, altaria conſtruantur, & pro reddituum quantitate diuinus ibi cultus inſtituatur, ita

tamen,

tamen, vt in area dirutæ Ecclesiæ signum Crucis erectum semper appareat.

Vnionum litteræ ab annis quadraginta, Episcopi videant, & iudicent. Cap. III.

QVi beneficia tenent non ante Annos XL. vnita infra tempus ab Episcopo præscribendum vnionũ litteras Ordinariis exibeant, qui re cognita decernent, quæ per surreptionem, vel obreptionem impetratæ, & obtentæ irritæ sint habendæ, vt dicti Tridentini Concilii Decreto statuitur: quorũ etiam pœne imponãtur.

DE ECCLESIA CATHEDRALI VACANTE RVB. XV.

Ecclesia Cathedrali Vacante, quid sit exequendum. Cap. I.

CVm primùm aliquam Cathedralem Ecclesiam Deo disponente vacare contigerit, Pastoris defuncti exequiæ ea qua decet pietate per totam Diœcesim celebrentur, & asiduè publicæ, & priuatæ supplicationes fiant, in quibus vniuersus Clerus humiliter, ac religiosissimè a Deo petat orbato Gregi Pastorem, qui ad tanti ministerii munus idoneus & aptus esse possit.

Mortuo Episcopo à Capitulo constituantur Vicarius, & œconomi. Cap. II.

POst obitum vero Episcopi capitulum infra octo dies Vicarium constituat, vel existentem cõfirmet, qui sit

ſit Doctor, vel licẽtiatus in iure canonico, vel aliàs quantum fieri poterit idoneus, atq. item vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Capitulum vnum, vel plures œconomos decernat, qui rerum temporalium curam gerant, & Epiſcopo futuro rationem reddant; quod item facere teneatur vicarius, officialis, & alius quilibet adminiſtrator, qui ſede vacante, à capitulo, vel ab aliis conſtituti fuerint, quod ſi capitulum in præmiſsis negligens fuerit, ad Metropolitanum, ſi comprouincia lis Eccleſia fuerit, & ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, capitulumq. vt præfertur negligens fuerit, tunc ad antiquiorem Epiſcopum ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquiorem Epiſcopum in exempta huiuſmodi deputatio deuoluatur.

FORMA PRAESCRIBENDA INQVISITIONIS De Episcopo Promovendo. Rvb. XVI.

Qualitates Epiſcopi promouendi, & forma ſeruanda in examine, & alijs requiſitis. Cap. I.

QVi aliis præeſt, ea vitæ morum, & ſcientiæ excellentia fulgere debet, vt meritò à Sancta Tridentina Synodo præcipiatur, & exactiſsimã de qualitatibus præficiendorum Cathedralibus Eccleſiis Inquiſitionem eſſe faciendam, & eius Inquiſitionis formam in Concilio prouinciali eſſe præſcribendam: iccirco hæc ſacra Synodus infraſcriptam examinis formulam a Sanctiſsimo D. N. comprobandam proponit, videlicet:

An legitimis natalibus, & ex catholicis parẽtibus ortus.

Quibus in locis, & quomodo fuerit educatus.
An triginta annis maior ſit.
Quæ conuerſatio vitæ, & fama eius a pluribus annis fuerit.
An ſit criminoſus, Digamus, vel Apoſtata.
An publicam pœnitentiam egerit.
An ſanæ mentis, & domui ſuæ bene præpoſitus.
Item quam modeſtiam, prudentiam, ſobrietatem, continentiam, & alias virtutes in actionibus ſuis oſtenderit.
Deinde a quo tempore ſacris ordinibus ſit initiatus, & an in eis per ſex menſes ſaltem antea ſit conſtitutus.
An ſit in vniuerſitate ſtudiorum magiſter, ſiue doctor, aut licentiatus in ſacra Theologia, vel iure Canonico meritò promotus, aut publico Academiæ teſtimonio ad alios docendos idoneus oſtendatur, eiq. declarandus, vel locus vnus ex nouo vel veteri teſtamento, aut ex ſententiis Theologicis, vel ex decretalibus, aut decreto proponatur, ita vt propoſitiones etiam diſputando tam in Theologia, quam in Iure Canonico tueatur; abſoluto vero hoc examine ab eo, cui a Sanctiſsimo D. N. hoc onus demandatum fuerit, & probatis omnibus ſupraſcriptis, per quinq. ſaltem teſtes omni exceptione maiores publicum fiat inſtrumentum, quod vnà cum ipſius promouendi fidei profeſsione ad ſummum Pontificem obſignatum quam primum fideliter tranſmittatur.

DE

DE DIGNITATIBVS, ET CANONICIS. RVB. XVII.

Quales esse debeant Canonici adsumendi. Cap. I.

EPiscopi summopere studeant, vt ad quarumcumq. ecclesiarum dignitates, & canonicatus ii adsumantur, qui & ipsis opera, & officiis præsto sint, & morum integritate, doctrina, & vitæ exemplo efficiant, vt meritò eorum cœtus Ecclesiarum senatus dici posit.

Quæ sint partes, & officia Canonicorum. Cap. II.

IN dignitatibus aut canonicatibus cōstituti, ceteriq. ecclesiarum seruituti addicti, statis horis attentè diuinis adsint officiis; non tunc vagentur per ecclesiam, ne vè à choro discedant, nisi precibus absolutis, aut aliqua compulsi necesitate, in choro propriis quiq. sellis considеant, concordi voce, & corde psallant, simul omnes debitis opportunitatibus adsurgant, sedeant, genua flectant, capita detegant, & nihil alienum diuinis misceāt, priuatum officium non recitent, litteras nō legant, non obstrepant, nō colloquantur; si verò aliqui in his offenderint, quas percepturi essent distributionibus careant, aliterq. pro culpæ grauitate corripiantur.

Vt habentes etiam solam prœbendam, eisdem curis, & officijs, sint abstricti, & vltra tres Menses non absint sub pœna. Cap. III.

OMnes dignitates, & canonici tam cathedralium quã collegiatarum teneantur omninô, secundũ ecclesiæ consuetudinẽ in suis ecclesiis deseruire. Quod Decretum etiam illos cõprehendat, qui præbendã tantum habent, adeò vt putent se ad hoc seruitiũ minimè obligatos esse: hoc etiam expresse declarans quod non liceat vigore cuiuscumq. priuilegii, aut consuetudinis vltra tres menses ab eisdẽ ecclesiis quolibet anno abesse; alioquin primo anno priuetur vnusquisq. dimidia parte fructuũ, quos ratione etiam præbendæ ac residentiæ fecit suos. Quod si iterum eadem vsus fuerit negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; crescente verò contumacia Episcopi contra eos iuxta sacrorum Canonum Constitutiones procedant.

Eorum habitus sit conformis. Cap. IIII.

IN Chorò autem omnes dignitates, & canonici tam cathedralium, quàm collegiatarum conforment se in habitu, in procesſionibus, funeralibus, omnibusq. aliis ecclesiasticis functionibus, nisi aliquis propriũ habitũ prætendat, quod intra tres menses Episcopo probare debeat. Contrafacientes verò distributionibus careant illius diei, ac etiam arbitrio Episcopi puniantur.

Ad Episcopum vnà cũ duobus e capitulo spectant ordinationes, & reparationes chori, & aliorum id generis. Cap. V.

REliqua hic non memorata, quæ ad diuini cultus institutionem, aut reparationem ad chori legem, & ordinem

ordinem, aliorumq. miniſtrorũ conformationem pertinent, Epiſcopi duobus è Capitulo in conſilium vocatis, vt præcipit eadem Tridentina Synodus pro eccleſiarum conditione adimplere ſtudeant.

DE CELEBRATIONE MISSARVM. RVB. XVIII

IN Sacroſancto Miſſæ ſacrificio iuxta ſacri Concilii Tridentini præſcriptum diligenter Epiſcopi infraſcripta ſeruanda, & cauenda curabunt.

Quæ ſint ſeruanda in ſacrificio Miſſæ, & quod quicũq. ſacris initiati, ſeu ſimplex beneficiũ obtinentes iuxta modum Roma. Breu. diuinum officium recitent. Cap. I.

OMnes huius Prouinciæ ſacerdotes, etiam regulares, qui Romano Miſſali vtuntur, in omnibus in dicti Miſſalis formula præſcripti ceremoniis, ac ritibus omninô, & ad vnguem conueniant; officium etiam diuinũ iuxta modũ Breuiarii Romani recitetur, & quicumq. ſacris initiati, aut beneficium etiam ſimplex obtinentes horarias preces prætermiſerint, his pœnis puniantur, quæ in Lateranenſi Concilio, & in Bulla Fel. Rec. Pii Papæ V. ſancitæ ſunt.

Peregrinos clericos, & diuerſæ Diœceſis, non poſſe ſacrificium Miſſæ celebrare, niſi ſint teſtimonialibus litteris muniti. Cap. II.

Presby-

PResbyteris alienæ Diœcesis nullo modo Missæ celebrandæ in suis ecclesiis licentiam Episcopus concedat, nisi proprii Ordinarii testimoniales litteras habeant, adeò recentes, quibus pro locorũ, vnde aduenerint, distantia fides adhiberi posit. Quod si vetustate suspicionem parerent, illiq. asserant, aliis se in locis commoratos, nõ antea ad celebrandum admittant, quam illorũ locorum quò diuerterunt testimonio, eorum mores, ac vita probata fuerit.

Quid agendum sit Sacerdoti ante celebrationem. Cap. III.

SAcerdotes antequam accedant ad altare, Missam accuratè præuideant, huius sacræ Synodi auctoritate XL. Dierum indulgentiam, quam illa modo cõcedit, consecuturi; monentur præterea in Domino, vt studeant quæ lecturi sunt, præsertim omnem canonis rationem plenè intelligere, quæ ignorare eorum est officio maxime indignum.

Celebraturi, & induti aliquem non adloquantur, nec birretum in altari teneant. Cap. IIII.

SAcris porrò vestibus induti neminem ipsi adloquantur, aut audiant adloquentem; mentemq. & oculos quam fieri poterit, auertant ab his, quæ ad aliena distrahere posint: nullum capitis, aut alterius membri tegumentum. aliud vè id generis in altari locent, neq. ab offertorio, vsq. quo oblationẽ sumpserint, etiam subirreto tegantur, atq. de altari nihil amoueatur nisi tota Missa

Miſſa completa; quod vt diligentiſsimè fiat, Epiſcopi operam dabunt.

Conſueto, & congruo tempore Miſſa celebranda, nullius priuati habito reſpectu. Cap. V.

OMnibus etiam Sacerdotibus præcipitur, vt nullius priuati cauſſa horam Miſſæ popularibus ſuis accomodam, aut anticipent, aut differant. Neq. in ea, aut conciones, aut alia quæ diei officium, aut feſti celebritas expoſcat, prætermittant: nec Miſſam inchoatam adueniẽte aliquo repetant, nec ad altare exſpectent, aut alia ratione contra rei ſacræ decorum, aut populi vtilitatem alicui obſequium præſtent. Quod ſi quis ante ter monitus ad aliquid prædictorum minis aut metu adegerit, ſi quidem clericus, beneficium obtinens, eo ipſo illo priuatus exiſtat; non habens, ad obtinendum inhabilis reddatur; ſi vero laicus fuerit excommunicetur, atq. eccleſiaſtici fœudi, ac emphiteuſis incapax ſit; ſacerdos autem ſpontè huius decreti violator pro culpæ grauitate ab Epiſcopo puniatur.

In Societatibus ſæcularium non celebretur Miſſa diebus feſtiuis, antequam Parrochus ſuam abſoluerit, ſub pœna. Cap. VI.

PRohibetur quoq. vt Dominicis, & feſtiuis diebus in Confraternitatibus, & Societatibus laicorum quocumq. nomine nuncupatis Miſſæ celebrentur, antequã Parrochus in ſua Eccleſia, in cuius Parrochia illa Socie-

tas

tas ſita eſt, Miſſam abſoluerit; alioquin Gubernatores, Syndici, & alii dictorum locorum miniſtri, ſi correcti non paruerint, & pœnis, & cenſuris ad obediendũ omninò cogantur. Et Sacerdotes etiam tam ſæculares, quã regulares per duos menſes a diuinis ſuſpenſionem incurrant, quoties eo tempore in dictis locis celebrauerint.

Nec ante auroram, nec poſt meridiem, nec bis in die celebretur ſub pœna. Cap. VII.

MIſſa ante auroram, nec poſt meridiem, niſi ex legitima cauſſa, iure expreſſa, prohibetur. Et ſacerdos qui contrafecerit, & qui bis in die celebrauerit à Miniſterio altaris per biennium ſuſpenſus eſſe intelligatur, & graui etiam ab Epiſcopo animaduerſione afficiatur.

Anniuerſaria in ruſticanis eccleſiis quibuſdam anni temporibus ne fiant. Cap. VIII.

ANniuerſaria defunctorum officia in ruſticanis Eccleſiis nullo modo fiant, a die Dominicæ Paſsionis, vſq. ad completam octauam Reſurrectionis: nec Parrochi propterea ouium ſuarum eo tempore neceſſariã curam deſerant, tranſgreſſoreſq. Ordinarii iudicio pœnas luant. Conuentualis autem Miſſa, quæ populi dicitur, & officio conformis in cathedralibus, & collegiatis Eccleſiis nullo vmquam tempore prætermittatur.

Parrochi

Parrochi diebus festiuis proprias oues ne deserant, nec ann: vel voti: Mißas dicant. Cap. IX.

EPiscopi vetent, ne Parrochi Dominicis, aut aliis festiuis diebus ad alienas Ecclesias quocũq. prætextu cõuolantes, misis populares suos defraudent; quin etiam his diebus Anniuersarias, aut votiuas Missas celebrare caueant. Quare ita hæc disponant, vt Parrochianorum & Ecclesiarum simul ratio habeatur, pœnis quæ sibi videbuntur impositis.

Altaria indotata dotentur, & curentur, & ponitur forma altaris portatilis. Cap. X.

ALtaria, quibus est dos constituta, cogantur eorum Rectores rectè curare, & quæ dote carent, ante à cõstructoribus, seu eorum successoribus, pro dignitate instaurentur, exornentur, aut amoueantur. Portatile vero altare ea latitudine, & longitudine habeatur, vt Calicẽ, & hostiam superpositam, commodè, ac sine periculo capere posit, ac triplici, vt debet, velamine contegatur, eiusq. forma ab Episcopis pro vasis in eo locandis, magnitudine præscribatur, & non parentes eorum arbitratu mulctentur.

Prohibentur mercedes & munera in Mißis nouis, ac præcipitur examinatio ab Episcopo de futuro Sacerdote. Cap. XI.

TRidentinæ Synodi auctoritate prohibeant Episcopi quoscumq. etiam exemptos à quibuscumq. merce-

dum conditionibus, pactis, acceptationibus munerum in nouis Mißis, & earum, quæ publicæ oblationes dicũtur, nec non ab omnibus importunis & illiberalibus exactionibus potius quam postulationibus, aliisq. eiusmodi, quæ a symoniæ labe, vel certè turpi quæstu non longè absunt. Nullus etiam ad nouæ Missæ celebrationem admittatur, nisi prius fuerit ab iis, quos Episcopus designauerit, examinatus; qui autẽ in iis deliquerint, per sex menses ipso iure ab altaris ministerio sint suspensi, & Episcopi arbitrio puniantur.

Puniuntur qui in priuatis locis celebrant. Cap. XII.

QVam pœnam etiam incurrat Sacerdos, qui in priuatis ædibus, aut alio in loco, prӕterquam in Ecclesiis, aut oratoriis diuino cultu dedicatis, ac ab Episcopo designatis seu visitatis, Missam audeat celebrare.

DE PRAEDICATIONE VERBI DEI. RVB. XIX.

Admonet Episcopos ad prædicationis munus, vel ad eligendos idoneos viros ipsis impeditis, & parrochi singulis festiuitatibus, & in Quadrag. & Aduent. prædicent; aliàs eorum impensis alius satisfaciat. Cap. I.

QVoniam prædicandi munus ab Apostolo omnibus Pastoralibus Muniis longè præfertur, Synodus Episcopos etiam per viscera D. N. hortatur, vt in hanc curam toto animo incumbant, atq. ipsi oues suas verbi

diuini

diuini prædicatione paſcere non prætermittant; quod ſi legitimè impediti fuerint, idoneos viros eligant, qui hoc munus diligentiſsimè præſtent; idem etiam fieri curent a Parrochis omnibus Dominicis & ſolemnibus diebus, tempore autem ieiuniorum, Quadrageſimæ, & Aduentus Domini quotidie, vel ſaltem iis diebus, quibus Epiſcopi ipſi expedire iudicauerint, Parrochis verò impeditis per alios impenſis eorum, qui eas præſtare tenentur, vel ſolent deputandos in Ciuitate, aut quacũq. parte Diœceſis prædicandi munus expleri Epiſcopi curent. Illud tamen ſemper Parrochi ſibi propoſitum habeant, quod oues ſibi ad paſcendum commiſſæ magis Paſtoris ſimplicitate, & caritate, quam aliorum altiori, & exquiſitiori doctrina inſtrui, & erudiri poterunt.

Idem ſtatuitur contra exemptos Parrochiales obtinentes. Cap. II.

IN Parrochialibus quoq. ab Epiſcopi iuriſdictione, quauis ratione exẽptis, aut alicui Monaſterio, congregationi, aut hoſpitali etiam extra Diœceſim exiſtenti, annexis, vel vnitis, modo re ipſa in Diœceſi ſint per cenſuras eccleſiaſticas, & alias eorum arbitrio pœnas, ac etiam omnia remedia à Sacroſancto Concilio Tridentino ſtatuta Epiſcopi prouideant, vt ſupradictis temporibus fidelis populus pabulo cæleſtis doctrinæ, & verbo vitæ nutriatur per Prædicatores ab Epiſcopis ipſis eorum impenſis, qui dictarum Eccleſiarum fructus percipiunt, deputandos.

Quod regulares absq. Episcopi benedictione non prædicent etiam in propria Ecclesia, & interdicitur prædicatio regularibus extra Claustrum morantibus. Cap. III.

MEminerint regulares, quod, nisi ad petendam benedictionem coram Episcopis se prius personaliter præsentauerint, nullo modo in ecclesiis propriis suorũ ordinum, & præsertim contradicente Episcopo prædicare possint; in aliis autem Ecclesiis Episcopi licentiam in scriptis, quæ gratis detur, habere debeant, & qui contra fecerit, per sex menses sit ipso facto suspensus, & crescente contumacia, etiam excommunicatione feriatur: Regularibus, autem extra claustra, & obedientiam religionum suarum viuentibus, prædicatio interdicatur etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu; donec super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur.

Quale sit officium Prædicatoris, & à quibus se abstinere debeat. Cap. IIII.

QVicumq. autem hoc prædicandi officio fungũtur, ab omni interpretatione, quæ puro, & vero sensu sacræ scripturæ ab ecclesia catholica recepto non conueniat, aut à sanctis Patribus, & Doctoribus probatis discrepet, prorsus abstineant; sed omnem scripturam ad geminam Dei, & proximi exigant caritatem; cũ summa finis, ac plenitudo legis, ac scripturæ sit dilectio. Exempla, & historias ex Apocryphis scripturis ineptas, ac ridiculas fabulas, profana insuper, & vaniloquia, futilem

tilem, & inanem loquacitatẽ, quæ ratiocinationibus humanis falſam ſcientiæ opinionem quærunt, maxime fugiant: vnicus autẽ prædicationis ſcopus ſit, vt Chriſtũ prædicent, & hunc Crucifixum; qui dedit ſemetipſum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret ſibi populum acceptabilem, ſectatorem bonorum operum; ad quæ omnia maximam vim habere, ipſis perſuaſum ſit; ſi vitia, & virtutes; præmia & pœnæ populis proponantur.

Prohibetur omnis prædicatio nocturna. Cap. V.

ET tandem vt hoc miniſterium ad ſalutem animarũ inſtitutũ, ab omni irreuerẽtia alienum ſit, ſtatuit vt verbum Dei quocũq. anni tempore diurnis tantũ horis, & paſsio D. N. Ieſu Chriſti luceſcente die, non autẽ noctu per Prædicatores prædicetur; atq. eo tempore id maximè ſeruetur, vt nihil fiat, aut dicatur, etiam ad prouocandas lacrymas, quod à Chriſtiana diſciplina aliquo modo abhorreat.

DE PRAEBENDA THEOLOGALI.
RVB. XX.

Quod ſacra Theolog: publicè profiteatur, & legatur, & adſignetur merces. Cap. Vnico.

NIhil minus negligere oportet Epiſcopos, quàm executionem decreti ſacri Concilii Tridentini de lectore ſacræ Theologiæ. Quidquid eſt in vna quaq. Eccleſia

clesia cathedrali, vel oppidi insigni collegiata, quã primum constituatur, cum asignatione liberæ præbendæ primo vacaturæ, aut, vbi nulla fuerit, aliqua mercede, aut alia ratione; quæ Episcopi iudicio magis ecclesiæ statui conuenire poterit; & vt pium hoc, & tam fructuosum opus, nullo modo inane relinquatur; si sæculares Clerici non reperiantur ad hoc munus idonei; regulares adhibeantur; lectio autem habeatur tempore ab Episcopo statuendo, & in iis tractandis potissimum versetur, quæ magis pro loci, & personarum qualitate oportuna esse idem Episcopus iudicauerit, & Clerici cuiuscumq. gradus non solum in audiendo asidui sint, sed etiam ad eam scientiam, quæ maximè in eis requiritur, multum se profecisse in dies probare valeant.

DE INITIIS FIDEI A PARROCHO TRADENDIS. RVB. XXI.

Initia fidei pueros docenda. *Cap.* *Vn.*

SIngulis Dominicis, & festiuis diebus stata hora, & proprio campanæ sono, Parrochi pueros omnes ad Ecclesiam conuocent, vbi initia fidei eos doceant, & ad obedientiam primum Deo, deinde parentibus præstandam, atq. etiam ad ea omnia, quæ ad Christianam religionem pertinent, accuratè instituant. Hortatur autem parentes, vt idem ipsi domi faciant; atq. etiam curent, vt filii hanc tam salutarem Disciplinam negligere non posint.

DE

DE SEMINARIO. RVB. XXII.

Quod erectio seminarij iuxta Concilij decreta exequatur, & quod infra sex menses instituatur ex fructibus mensæ Episcopalis, ac aliorum locorum etiam exemptorum & quod constituatur taxa. Cap. I.

ERectio seminarii Clericorum tam accuratè, & multis verbis est a Sancto Tridentino Concilio pertractata, vt facilè omnes intelligant, quanta in hac re, & cura, & opera Episcoporum requiratur. Iccirco eos in Domino hæc Synodus hortatur, & monet, vt hoc tam piū, & necessarium opus executioni demandare nullo pacto differant; & vbi iam institutum non est, infra sex menses a fine huius prouincialis Synodi omnino instituant; adeo vt ex fructibus cuiusq. mensæ Episcopalis, & Capituli, aliarumq. collegiatarum Ecclesiarum, & quorumcumq. beneficiorū Ecclesiasticorū cū cura, & sine cura, Abbatiarum, Prioratuū, & quocūq. alio nomine nuncupentur, etiam exemptorum, etiam si nullius Diœcesis fuerint, hospitalium quæ dantur in titulum, & administrationem, & ex fabricis Ecclesiarum, seu Corporum, vel Confraternitatum, exceptis iis, quæ in Decreto Concilii Tridentini excluduntur, & ex quibuscūq. aliis Ecclesiasticis redditibus, quocūq. nomine vel caussa percipiantur, etiam pensionibus, quantumlibet exemptæ fuerint, taxa constituatur, quæ singulis annis ad rationem dimidiæ decimæ ad antiquam taxam relatæ reducatur, quæ summa ab Episcopis minui posse decernit.

nit, communicato Consilio duorum de Capitulo, & duorum de Clero, qui iuxta formam Concilii Tridentini electi fuerint; coram quibus etiam rationes reddituum Episcopi singulis annis repetere debent. Eius autem taxæ exactio post dictum tempus sex mensium exigi debeat; & ita deinceps vno quoq. anno, donec seminario aliqua beneficia simplicia ex auctoritate eiusdẽ Concilii vnita fuerint, & ea tamen ratione, vt iuxta red ditus beneficiorum, quæ seminario attributa fuerint, taxa proportionabiliter, aut in totum, aut in partem remittatur.

Qualitas, & officium adsumendorum in collegium seminarij. Cap. II.

EOrum verò, qui ad hoc collegium adsumuntur, ætas, scientia, mores eiusmodi sint, vt nihil à præscriptio ne Concilii Tridentini discrepare videantur; atq. ea religione, modestia, & obediẽtia viuant, vt verè ad pietatem, & ad diuinum cultum institui, & educari omnibus notum esse posit; eaq. vt perpetuò seruentur, Episcopi sæpissimè ipsa seminaria visitabunt, aut à Deputatis visitari curabunt.

Eorum electio ad Episcopum pertineat. Cap. III.

ELectio eorum, qui in iisdem collegiis erunt recipien di, ad Episcopos tantũ Synodus pertinere decernit. Qui non modo pueros eligere debent, sed etiam adultos, de quibus sperandum sit, vt breui ad sacros etiã pre-

sbyteratus ordines promoueri mereantur, atq. etiã pauperes presbyteros beneficio carentes admittere posſint. Quos omnes puniant, expellant, & eiiciant, quando diſcolos, incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores repererint.

DE BENEFICIORVM COLLATIONE.
RVB. XXIII.

Beneficiandi in concurſu eligi debent; & circa reſignationes obſeruetur conſtitutio Pij V. Cap. I.

DVm Parrochiales Eccleſiæ conferuntur, animarũ ſaluti conſulere, non hominũ cupiditati obſequi, pro ea quam Ieſu Chriſto debent pietate, Epiſcoporum partes ſunt; Illos igitur eligant in concurſu, qui officii ſui onus dignè ſubſtinere poſsint, ac prompto animo ſubire velint; indignos autẽ, ac præſertim eos, qui ſua, & ſuorum quærunt, non quæ Ieſu Chriſti, omnino reiiciant; in admittendis autem reſignationibus ea omnia, quæ a Fel. Rec. Pii V. conſtitutionibus ſancita fuerunt, Epiſcopi exactè ſeruent.

Patroni laici etiam vltro quid oblatum non accipiant, & prohibentur confidentiæ cum pœna. Cap. II.

HI, quibus in beneficiis præſentandi, eligendi, aut nominandi ius eſt, nihil omnino eius cauſſa accipiant ab illis, quos præſentauerint, elegerint, aut nominauerint, etiam ſi vltro oblatum fuerit: neq. per conductio-

nem bonorum ecclesiæ eadem ex caussa, aut suo, aut alieno nomine factam illos ex eis fructus percipiant. Caueant autem Episcopi, ne fiduciaria beneficia fiant, neue tacitè, aut expresse conuentum sit, vt ad alterius voluntatem alter titulo renunciare teneatur: quod ad Symoniacam labem accedere, tum sacris Canonibus, tum Quarti, ac Quinti Piorum constitutionibus declaratum est. Qui autem talia commiserint, ipsi tantum iure supradicto præsentandi, eligendi, ac nominandi ammisso, indictas sacris legibus contra Symoniacos pœnas etiam pendāt. Quiq. præsentati, electi, aut nominati ab illis fuerint, locationis, aut alio quouis titulo electoribus, præsentatoribus, aut nominatoribus, beneficiorum ipsorum fructus capiendi, administrandi potestatem faciant, excommunicationis vinculo innodentur.

Beneficiati infra mensem debent facere inuentarium. Cap. III.

QVicumq. beneficia consequentur, infra mensem ab adepta possesione omnium bonorum, tam mobilium, quam stabilium inuentarium Ordinario offerre teneantur, & qui omiserint, eiusdem arbitrio grauem subeant pœnam.

Quod statuatur certa merces notario pro labore collationis. Cap. IIII.

STatuant Episcopi iustam mercedis summam, quæ Notariorum scriptori, aliorumq. ministrorum labori,

operæ

operæ ac ſumptui collationis litteris debeatur; ita vt trã ſcendi pro illorum cupiditate, aut mutari non poſsit, eaq. taxatio in affixa tabella præſcripta in Epiſcopali curia habeatur, Aliiq., ſi vlli irrepſerint, abuſus omnino tollantur.

Quales eſſe debeant examinatores eligendi. Cap. V.

EXaminatores eorum, qui promouendi ſunt ad beneficia, in diœceſanis Synodis ii eligantur, & cõprobentur, qui religione, vitæ integritate, aliiſq., quæ Tridentinum iubet Concilium, virtutibus, & ornamentis ceteros antecellant; in quo non ſolum Cathedralis capituli, ſed aliorum etiam Clericorum, ac regularium ratio habeatur. Munera autem examinationis occaſione, aut aliud quidquam illi non accipiant quod etiam Epiſcoporum Vicariis, aut aliis, qui examini intererunt, ſimiliter interdictum declaratur; alioquin in pœnas a Concilio Tridentino ſtatutas incidiſſe ſe ſciant.

DE EDICTO PROPONENDO PRO PARROCHIALIBVS VACANTIBVS. RVB. XXIIII.

Vacante Eccleſia in primis inſtituatur œconomus, & patroni infra x. dies præſentent, & fiat concurſus electorum. Cap. Vn.

VT in Eccleſiis Parrochialibus conferendis animarum regimini & ſaluti cõſulatur, Epiſcopis magnopere

pere curandum eſt; vt non niſi illi dictis Eccleſiis præficiantur, qui officio ſuo valeant ſatisfacere. Quapropter habita notitia vacationis, idoneum in ea Vicarium, cum congrua eorum arbitrio fructuum portione conſtituant: & Epiſcopi, aut qui ius præſentandi, eligendi, aut nominandi habent, intra decem dies, ſeu aliud tempus ab Epiſcopis præſcribendum, aliquos Clericos ad regendam Eccleſiam idoneos nominent. Et alii etiam, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre poſsint; aut Epiſcopi ipſi edicto propoſito ad certam diem conuocent, & ita vocati, nominati, præſentati, & electi, examini ſe ſubiiciant, quæ fieri debet ab examinatoribus in Diœceſana Synodo deputatis, ea ratione, vt per concurſum magis idoneo iuxta Decretum Concilii Tridentini, beneficium conferatur, ita tamen, vt ætas grauior, mores & vitæ integritas in æquali litterarum ſcientia præponderent, atq. illi qui ex eadem Diœceſi, & multo magis qui eiuſdẽ loci fuerint, in quo Eccleſia vacans conſtituta eſt, extraneo ceteris paribus præferantur.

DE PLVRALITATE PARROCHIALIVM. RVB. XXV.

Retinens plures parrochiales, omnibus priuetur, & fructus reſtituat. Cap. Vn.

SIqui ſunt, qui contra quam ſtatuit Tridentina Synodus, plures retinent Parrochiales, Epiſcopi omnibus eos priuatos eſſe declarent, fructuſq. quos indebitè perceperunt

ceperunt, ab ipſis exactos in fabrica Eccleſiæ conuertant, atq. ſine vlla remiſsione impendere faciant

DE RESIDENTIA. RVB. XXVI.

Decretum de reſidentia ſumma cura ſeruandum, niſi ex cauſſa. Cap. I.

CVm Paſtorum reſidentia tam valdè commẽdetur, & diſtrictè præcipiatur, tum à Summ. Pont. tum a ſacrorum conciliorum conſtitutionibus, tamquam illud vnum fundamentum, in quo ſpes omnis ſit collocata retinendæ eccleſiaſticæ diſciplinæ; nulla poteſt in hac re adhiberi, aut opera, aut diligentia, quæ ſatis ſit. Iccirco hæc ſacra Synodus omnes Epiſcopos monet; & in Domino, atq. etiam per viſcera D.N. hortatur, & alios omnes inferiores, qui curam animarum habent, etiam eis præcipiendo requirit, vt diuinorum præceptorum memores Gregi ſuo inuigilent, atq. aſsiſtant eo ſtudio ac pietate, vt nihil quod ad ſalutem ouium ſibi creditarum pertinet, vllo vmquam tempore ab illis deſiderari poſſit. Cum vero aut pro chriſtiana caritate, vrgenti neceſſitate, debita obedientia, ac euidenti Eccleſiæ, & reipublicæ vtilitate, attenta temporis, perſonæ, eccleſiarum, ac locorum qualitate, prouidendum erit; Epiſcopi prius cauſſam optimè, & cognitam, & probatam habeant, atq licentiam in ſcriptis, & gratis concedant; modo vltra bimeſtre tempus abſentiæ, non niſi ex graui cauſſa extendatur.

Vicarij Foranei, & plebani significent Episcopis non residentes. Cap. II.

SEd ne vllo vmquam tempore non residentiũ, aut incognita, aut impunita remaneat, committitur Vicariis Foraneis, vna cum testibus Synodalibus, & Plebanis tam coniunctim, quam diuisim, vt nomina eorum, qui in propriis ecclesiis non resident, quam primum deferant, sub pœna excommunicationis & aliis pœnis ab Episcopis imponendis.

Episcopi non residentis pœna. Cap. III.

QVod verò ad Episcopos attinet, & si non dubitat hæc sacra Synodus eos proprii muneris perpetuo memores fore, tamen pro suo officio nõ potest nõ commemorare; quod præter pœnas, quæ contra non residentes a Concilio Tridentino constitutæ sunt; quotannis respectiuè, vel Metropolitano, vel antiquiori Suffraganeo, vel Episcopo viciniori caussas absẽtiæ probare debent: aliàs tam fabricæ Ecclesiæ, quã pauperibus loci ius fructuum, & reddituum, quos non residendo amiserunt, sciant omnino quæsitum esse. Et propterea tã gubernatoribus fabricæ quam aliorum piorum locorum, hæc Synodus districtè, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandat, vt fructus, & redditus, vt supra sibi ratione non residentiæ acquisitos, sine aliqua dilatione, aut temporum interpositione integrè, & realiter exigant; & tandem, vt sacro Concilio Tridentino satisfaciat, Decreta super residentia, quæ tam sub Paulo

Tertio

Tertio, quam sub Pio Quarto statuta fuerunt, inserenda & publicanda hoc loco decreuit, videlicet.

SI quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocũq. titulo, caussa, nomine, seu iure commissa, quacumq. ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morãdo absfuerit, quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicãdorum, pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliã quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente vero contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subiiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per litteras, seu nuntium Romano Pontifici denunciare teneatur; qui in ipsos absẽtes, pro ut cuiusq. maior, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

CVm præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarũ cura commissa est, oues suas agnoscere; pro his sacrificium offerre, verbiq. diuini prædicatione, Sacramentorũ administratione, ac bonorũ operũ exemplo

exemplo paſcere; pauperũ, aliarumq. miſerabilium perſonarum curam paternam gerere; & in cetera munia paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab his præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neq. aſsiſtunt, ſed mercenariorũ more deſerunt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factiq. forma gregis, in iudicio & veritate paſcant, & regant. Ne vero ea, quæ de reſidentia ſancte, & vtiliter iam ante ſub Fel. Recor. Paulo Tertio ſancita fuerunt, in ſenſus a ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibus cõtinuis abeſſe liceat: illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis quibuſcumq., quocumq. nomine, & titulo præfectos, etiam ſi S. R. E. Cardinales ſint, obligari ad perſonalẽ in ſua Eccleſia, vel Diœceſi reſidentiam, vbi iniuncto ſibi officio defungi teneantur: neq. abeſſe poſſe, niſi ex cauſsis, & modis infraſcriptis. Nam cum Chriſtiana caritas, vrgens neceſsitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſiæ, vel Reipubl. vtilitas aliquos non numquã abeſſe poſtulent, & exigant; decernit eadem ſacroſancta Synodus, has legitimè abſentiæ cauſſas a beatiſsimo Rom. Pont. aut a Metropolitano, vel eo abſente, Suffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidente, qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbãdas: niſi cum abſentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſſæ ſunt notoriæ, & interdum repẽtinæ, ne eas, quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit: ad eundem

dem tamen cum Concilio Prouinciali ſpectabit iudicare de licentiis a ſe, vel a ſuffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur: & vt pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſu is prouidendum, vt, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant: Quoniam autem qui aliquantiſper tantum abſunt, ex veterum Canonum ſententia nō videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis ſiue continuum, ſiue interruptum extra prædictas cauſſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummū tres menſes excedere; & haberi rationem, vt id æqua ex cauſ ſa fiat, & abſq. vllo gregis detrimento: quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant: cuius opus nō fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici Aduentus, Qua drageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici ma xime, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues de beant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali vllo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio vocent.

SI quis autem, quod vtinam numquam eueniat, contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit: ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, ſub Paulo III. impoſitas, & innouatas, ac mor talis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos nō facere, nec tuta conſcien

tia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri, aut ipso cessante, per superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumq. conuentione, vel cōpositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur: non obstantibus quibuscūq. priuilegiis cuicumq. Collegio, aut fabricæ concessis. Eadem omnino, etiam quo ad culpam & amissionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumq., qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, vt quandocumq. eos caussa, prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit: Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedēdi autem licentiam in scriptis gratisq. concedendam vltra bimestre tempus, nisi ex graui caussa, non obtineant. Quod si per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberū esse vult Ordinariis, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaq. iuris remedia, etiam vsq. ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumq. beneficii, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacumq. auctoritate confirmato, consuetudine etiam inmemorabili, quæ potius corruptela censenda est siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ constitutionis suspēdi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo Tertio,

tio, quam hoc ipsum in Conciliis prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit. Cupit enim, quæ adeo ex Pastorũ munere, animarumq. salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusq. infigi, vt in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

DE VISITATIONIBVS. RVB. XXVII.

Visitatio vno quoq. biennio omnino fiat ab Episcopo. Cap. I.

VIsitatio ab Episcopis quot annis, aut saltem vno quoque biẽnio omnino fieri debet, ea ratione, vt Ecclesiarum statum, & subiectorum vitam diligenter explorent, ac omnia quæ locus & tempus, & occasio ferant ad augmentum diuini cultus, Ecclesiæ vtilitatem, & bonorum morum perfectionem, pro sua prouidentia procurent, ordinent, moderentur, & exequãtur, sicut Diœcesibus suis necessaria, & oportuna iudicabunt, sublatis maximè Tridentinæ Synodi auctoritate impedimentis, quæ difficultatem aliquo modo afferre poterant.

Impediti alios eorum loco sufficiant, & prohibentur sumptus immoderati. Cap. II.

IMpediti verò quominus eo ipsi munere fungi posʃint, alios mittant ad visitandum; caueantq. ne visitatos grauiori sumptu onerent, sed frugali victu ipsi contenti corripiant etiam subditos, si immoderatos fecerint ap

paratus vbiq. demum ea moderatione vtantur, vt nec reprehensionis, nec querelæ vllam præbeant occasionem.

Corrigi possunt etiam capitula cathedralia ab Episcopo nulla exemptione obsistente. Cap. III.

CAthedralium capitula etiam visitent Episcopi, corrigant, & emẽdent, si opus fuerit, ex statuto Tridentini Concilii, idq. impediri non possit prætextu quarumlibet exemptionum, consuetudinum, & concordiarum, quæ suos tantum Auctores, non successores obligent.

Visitentur etiam Ecclesiæ nullius diæcesis per Viciniorem Episcopum. Cap. IIII.

EAdem Episcopi diligentia vtantur in his etiam Ecclesiis visitandis, quæ nulli diœcesi subiectæ dicuntur. Quod tamen ius illi competit, cuius cathedralis Ecclesiæ propinquior esse constet, Alioquin quem Ecclesiæ visitãdæ præfectus in Prouinciali Synodo elegerit, qui tamquam Apostolicus delegatus visitet, quibuscumq. priuilegiis non obstantibus.

Visitans se informet, & examinet magistros puerorum, eisdemq. prohibetur lectio librorum obscenorum. Cap. V.

PRæcipuam etiam in visitatione curam habeant Episcopi de scholis, & litterariis ludis, & bonarũ artium magistris:

magiſtris: Nempe, vt pueri, & adoleſcentes doctrina inſtituantur, & moribus, quæ idoneos reddat ad cultū, & debitum officium Deo, patriæ, & parentibus tribuendum; De magiſtris verò diligenter inquiratur, num vitæ probitatem, integritatem, & ſcientiæ puritatem ſeruent: atq. illud etiam erit animaduertendum, vt omnino ab Auctorum interpretatione, & lectione abſtineāt, qui in obſcenis, & turpibus verſantes, facilè illam teneram ætatem, & ad malum flexibilem corrumpere poſſunt, Quibus rebus omnibus commodius conſuli poterit, ſi ii, ad quos ipſorū Magiſtrorum electio pertinet, numquam ſine maturo ipſorum Epiſcoporum conſilio, & probatione eos eligent, ac conſtituent.

Viſitari etiam debent hoſpitalia, confraternitates & omnia pia loca. Cap. VI.

ET quoniam Epiſcopis expreſsè eſt a Sacroſancta Synodo Tridentina iniunctum onus viſitandi hoſpitalia, collegia, ac laicorum cōfraternitates, & pia loca omnia, quæ in decreto Concilii Tridentini continentur; eam in hoc negotio diligentiā adhibeant, vt omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, aut pauperum ſubſtētationem inſtituta ſunt, ipſi pro officio ſuo, iuxta ſacrorum canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur; contumaces, & contradictores, huic tam pio, ac neceſſario officio, aut verbis, aut factis grauiter Ordinarii arbitrio puniantur, & nihilominus huic decreto parere omnibus oportunis remediis, inuocato etiam ſi oporteat ſæcularis brachii auxilio, ab Epiſcopis cogantur.

Retineatur

Retineatur liber ſpecialis viſitationis in Archiuo, & quid in eo ſcribendum. Cap. VII.

HAbeant Epiſcopi librum in quem totius viſitationis ſumma, & ordo referatur, ac præſertim Parrochialium Eccleſiarum Diœceſis, ac Rectorum earũ nomina, tituli, ac conditiones, quo ſcilicet iure poſsideantur. An iuripatronatus obnoxia, & quali ſtatu ſint, tam temporali, quam ſpirituali: quibus omnibus a Notario in ſcriptis redactis Epiſcopi viſitatoris ſubſcriptio accedat in eodem libro; qui in Epiſcopali Archiuo cuſtodiatur.

Intereſſentes cum Epiſcopo viſitante non fraudentur diſtributionibus, & alijs emolumentis. Cap. VIII.

LIceat Epiſcopis; dum viſitant, duos ex capitulo, & totidem ex clero in comitatu habere; corã quibus omnia, quæ ad viſitationem ſpectant, fiant, & conſcribantur. Qui perinde, ac ſi in Eccleſias præſentes eo tempore, ac inſeruientes eſſent, quotidianas diſtributiones, ſtrenas, & quæcumq. alia emolumenta, ac obuentiones integrè percipiant. Metropolitanus autem tres, aut quattuor ex capituli numero, & Cappellanorum, quot a ſacris Canonibus eſt permiſſum, ſecum viſitans adducere poſsit, qui ſupradicto priuilegio abſentiæ potiantur.

DE

DE SACRAMENTIS, ET EORVM ADMINISTRATIONE. RVB. XXVIII.

Curati lingua vernacula instruant populum, de effectu, & efficacia sacramentorum. Cap. I.

PArrochi ad cæleſtem, & ampliſsimum ſacramentorum theſaurum diſpenſandum deſtinati, eorum vim, ac naturam populis ſuis vernacula lingua non deſiſtant ſæpiſſime explicare, vt inſtruantur, quæ ſanctitas, atq. maieſtas etiam illis ſit, quare in exteriori illa materia, & vſu viſibili interioris virtutis & inuiſibilis gratiæ forma contineatur; quo illi maiori puritate, & deuotione ad ea ſuſcipienda, præparationem adhibere valeant.

Puniantur Parrochi ſacramenta non miniſtrantes populo, maxime infirmis. Cap. II.

ATtendant quoq. magnopere, ne quiſq. ſuorum popularium alicuius ſacramẽti munere fraudetur, atq. adeo potiſsimum caueant, ne aliquis excedat è vita ſine his ſacramentis, quæ ſunt ad ſalutem neceſſaria, Alioquin ab Epiſcopo Parrochi, & culpa, & negligentia ſeueriſsime plectantur.

Obſeruentur in eis cerimoniæ, & ritus Rom. Eccleſiæ. Cap. III.

OMnis autem in ſacramentis adminiſtrandis ritus, ceremoniæ, ac conſuetudines ſeruentur, quæ ſanctæ

Romanæ

Romanæ Ecclesiæ aliarum Matris, & Magistræ conformes sint. Idq. Episcopi indictis arbitrio suo pœnis omnino procurent.

Plebani recipiant annuatim ab Episcopo olea sancta, & ea Rectoribus distribuāt: nec nulli, qui nō sit in sacris, deferenda tribuantur. Cap. IIII.

QVot annis Plebium Rectores olea ab Episcopo con secrata ab Ecclesia Cathedrali, & ab illis aliæ intra plebatuū limites constitutæ Ecclesiæ petant, & accipiant; oleaq. prædicta nulli, qui sacris initiatus non sit, deferenda tribuantur, quacumq. consuetudine non obstante, nisi alias ex vrgente necessitate Episcopo visum fuerit.

Solus Parrochus retineat clauem sacramentorum. Cap. V.

POrro Sacramenta, & olea tanta reuerentia, & diligentia custodiantur, vt claues, quibus obseruari necesse est, Parrochus tantū retineat, neq. alteri nisi ex vrgente necessitate committat, ne ad ea abutēda facilis occasio relinquatur. Quod si vmquam euenerit; & qui ea cōuerterit; & qui consenserit ad alium vsum, ad quem non sunt instituta, grauissimis pœnis ab Episcopo infligendis corripiantur.

DE BAPTISMO. RVB. XXIX.

In Ecclesia solemniter a sacerdote baptizentur pueri, nisi ex imminenti periculo, & tunc etiam feminæ absentibus viris, & viri absentibus clericis, Ecclesiæ forma, & materia seruata possunt baptizare. Cap. I.

BAptismus non nisi in Ecclesia, ac a Sacerdote solemni ritu ministretur, nisi immineat vrgens necessitas, ac vitæ periculum; tunc enim à quocumq. non solum mare, sed etiam femina dari potest; modo clericis præsentibus laici cedant, viris mulieres, & Ecclesiæ forma, ac debita materia naturalis aquæ vtantur. Quæ omnia sæpe Materna lingua, & Parrochi, & Confessarii exactè populares doceant, tum ne res tanti momenti aliqua inscitia, aut errore inanis efficiatur; tum etiam vt omnes intelligant, quo in honore tam necessarium sacramentum habendum sit.

Si domi puer sit baptizatus, sacerdos solum dicat, quia tu es baptizatus, ego te benedico, sed si dubitetur, eum sub conditione baptizet. Cap. II.

NE huius sacramenti exercenda iteratio contingere posśit, aut necesśitas ommittatur, Præcipitur omnibus, qui baptizandi munere funguntur, vt cum delatus fuerit infans ad Ecclesiam baptizandus, deferentes interrogentur, fuerit ne ille domi baptizatus. Et si pro

certo confirment, non fuiſſe baptizatum, adhibita forma Eccleſiæ, ſimpliciter, ac ſine vlla verborũ conditione dicant, Ego te baptizo, &c. ſin autem teſtetur, ac certo ſciatur puerum baptiſmum priuatim in ædibus ſuſcepiſſe, ſacerdos præmiſſis cæremoniis, & aliis ritus circunſtantiis Baptiſmi formam nõ dicat, ſed proferat hæc verba. Quia tu es baptizatus, Ego te benedico in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen. Quod ſi ita res dubia ſit, vt verè neſciatur, an ſit baptizatus, tunc Miniſter præmiſsis ritibus, ac cæremoniis conditionaliter proferat hæc verba tantum, Si tu non es baptizatus, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen.

Quod retineatur liber, in quo manu baptizantis ſcribantur ex quibus parentibus, & qua die nati ſint, & baptizati. Cap. III.

IN Eccleſiis Baptiſmalibus liber habeatur, ac ſedulò cuſtodiatur, in quo baptizatorum nomina, & cognomina, tum parentum, atq. compatrum baptizantis manu deſcribantur; ac an ex legitimo matrimonio infans natus ſit; quouè die natus, & baptizatus fuerit; Alioquin Eccleſiæ Rector Epiſcopi iudicio mulctetur.

Leuantes non confeßi, nec communicati in anno, & Regulares prohibentur. Cap. IIII.

QVærant Sacerdotes baptizaturi, an leuaturi de ſacro fonte infantem excommunicati ſint, atq. in ſan

cto illius anni Paſchate confeſsionem, ac cõmunionem omiſerint. Quod ſi tales deprehenderint, omnino leuare prohibeant: quod item prohibetur regularibus, ad vitandam familiaritatis occaſionem.

Sola etiam femina, & ad plus ſolus vir, & ſola femina leuare poßint. Cap. V.

VNus ſiue vir, ſiue femina, aut ad ſummum vir vnicus, & vnica femina ſimul infantem leuare poſsint in Baptiſmo, ac confirmatione. Quod Plebani curent, ne vllo modo violetur; ac ſimul doceant, quæ ſpiritualis cognatio inter leuantes, ac leuatum, leuatiq. patrem, & matrem contracta fuerit.

DE CONFIRMATIONE. RVB. XXX.

Eadem ſpiritualis cognatio naſcitur in Confirmatione, quæ in Baptiſmo, & eædem prohibitiones militant. Cap. Vnicum.

EPiſcopi antequam confirmationis ſacramentum adminiſtrent, per ſe, aut per alium eius vim, & myſteria dilucidè explicent ac denuncient, ex eo inter confirmatos, leuatiq. patrem, & matrem, atq. illorum oblatores, ſeu patrinos, eandem ſpiritualem cognationem naſci; Nec minoris æſtimandam, quam quæ ex Baptiſmo gignitur, ac propterea inter eos carnale Matrimoniũ contrahi non poſſe, & cetera, quæ Tridentinæ Synodi decreto traduntur. Excommunicatis item, ac eo anno in

Paſchate non confeſsis, qui vè communionem non acceperint, Patrinos confirmandorum eſſe non liceat.

DE SANCTISSIMA EVCHARISTIA.
RVB. XXXI.

Hoc Sacramentum in qualibet Curata loco honoratiori, ac primo altari, ſi poteſt, lampadibus ſemper accenſis retineatur. Cap. I.

SAnctiſsimum Euchariſtiæ ſacramentum in omnibus cathedralibus, collegiatis, ac aliis curatis Eccleſiis Epiſcoporum ſtudio, quam honoratiſsimo, ac illuſtriſsimo loco lampadibus continuè accenſis cuſtodiatur: & ſi quidem abſq. Eccleſiæ, aut populi communicaturi incommodo fieri poſsit, ſupremo altari collocetur, quo venerabilius extet. Alioquin in proximo inferiori ſimili ornatu ponatur, vnde maxime Eccleſiæ ingredientium conſpectui offeratur.

In curatis, ſeu ſaltem in Plebanijs inſtituantur ſocietates Corporis Chriſti, & inſtitutæ amplificentur. Cap. II.

CVrent Epiſcopi, vt in parrochialibus eccleſiis, aut ſaltem Plebaniis ſocietates ſub titulo Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti inſtituantur; inſtitutas autem viſitent, reforment, & amplificent; omniaq. faciant; vnde omnes earum functiones exerceantur, ac inſtituta ſeruentur.

Feminæ

Feminæ a Maribus ſegregentur in huius ſacramenti communicatione. Cap. III.

DVm ad Sanctiſsimæ Euchariſtiæ communicationem populares accedunt, (niſi anguſtia loci prohibeat) feminæ a maribus Parrochi opera ſeiungantur, vt omnes Dæmonum inſidiæ, & carnis peccati illecebræ facilius caueantur.

Curati antiquam conſuetudinem quotidie communicandi prædicent. Cap. IIII.

PArrochi ſæpe inter Miſſarum celebrationem populum admoneant, de antiqua Eccleſiæ conſuetudine quotidie communicandi, vt ad frequentationem huius ſanctiſsimi ſacramẽti inflammentur, & ſaltem ſingulis annis in diebus Reſurrectionis, Penthecoſtes, Natalis Domini, ac Beatiſsimæ Virginis Matris Aſſumptione, confeſsione peccatorum facta, ſanctiſsimam Euchariſtiam accipere aſſueſcant, tum verò Lateranenſis concilii caput illud, quod incipit, Omnis vtriuſq. ſexus, recitent in Quadrageſima; & vulgaribus verbis exponant; vt pœnam, quam infert, cognoſcentes, ſemel in Paſchate communicare non omittant.

Parrochi Epiſcopo ſignificent, qui ſemel in anno ſe confiteri, ac Sacramento refici recuſauerint, & contumaces tamquam de hæreſi ſuſpecti habeantur. Cap. V.

EOrum autem, qui prædicto tẽpore confiteri & a Corpore Christi refici recusauerint, nomina ad Episcopos deferant Parrochi statim post octauam Paschæ, & si negligẽtes in deferẽdis nominibus fuerint, grauiter Episcopi arbitrio mulctentur; delati verò, vt supra, & contumaces excommunicentur; deinde si spretis censuris non resipuerint, acerrimis pœnis afficiantur: quod si per annum in censuris perseuerauerint contra eos tamquam de hæresi suspectos ab Episcopis procedatur.

Eisdem subijciantur pœnis, qui a proprio parrocho sine caussa communionem nõ susceperint in paschate; & etiam regulares sint suspensi, qui tunc eos communicauerint. Cap. VI.

QVicumq. non a proprio Parrocho sine legitima caussa ab eo, seu Episcopo approbanda Paschali tẽpore communionẽ susceperit, legitimis subiiciatur pœnis; Illi verò etiam regulares, qui Eucharistiæ sacramentum eo tẽpore administrare præsumpserint cõtra quod dictum est, sint ipso facto per sex mẽses suspensi, & alias etiam pœnas dent, quæ ipsis Episcopis debitæ videbuntur, saluis tamen in omnibus indultis & priuilegiis apostolicis.

Qui sint reijciendi ab hoc Sacramento. Cap. VII.

EX Sanctorum Patrum institutione, qui fictum ad sanctam Eucharistiam accessum valde detestati sunt, præcipitur Parrochis, ne cum publice infamibus, & facinorosis

norosis, manifestisq. criminibus, ac flagitiis illaqueatis Sacrosanctum Christi corpus communicent, nisi sufficienti temporis probatione ex animo, ac sincere vitam commutasse compererint: perrarô admittant ad communionem, ac diligentius excussas, an recta accedant cõscientia, illius generis mulierculas, quæ vt famam impudicitiæ deponant, aut velent, aut hominibus placeant, aut eleemosinas, vel alia commoda aucupantes immundo corde non verentur, Sanctam Eucharistiam frequenter sumere propriam augentes damnationem, has parrochi, aut supra dicta, aut alia vtiliori ratione quærant a tantis periculis tamquam impudenti temeritate reuocare.

Quæ cura, & deuotio sit adhibenda in Sacramento deferendo. Cap. VIII.

DVm Sacrosanctæ Eucharistiæ viaticum per vrbes, & oppida maxime ad infirmos defertur, superposita Vmbella tegatur, quam plurimis posiit, luminaribus associatum, ita compositis, vt saltem aliquo ventorum impetu non estinguantur; Episcopi verò, & monitis & indulgentiarum promulgationibus fideles vehementer excitent, & inflamment, quam frequentisime, ac deuotisime illud comitentur, ac omni alia ratione venerentur.

DE

DE POENITENTIA. RVB. XXXII.

Prohibentur etiam regulares, & ſæculares clerici non curati ſine Epiſcopi licentia confeßiones audire, ac de caſibus reſeruatis abſoluere. Cap. I.

NE imperitorum culpa confeſſariorum contingat, vt qui innocentiæ nauim fregerunt, ſecunda pœnitentiæ tabula apprehenſa ad ſalutis portum peruenire nequeant, interdicitur omnibus ſæcularibus presbyteris, qui Parrochialibus non præſunt Eccleſiis, & quorumcumq. ordinũ, etiam mendicantium, regularibus tacita quoq. Ordinariorũ hactenus fortaſſe permiſsione tolleratis, ne poſthac ſæcularium cõfeſsiones audire quoquo modo audeant, vel præſumant; niſi prius approbentur expreſſè ab Ordinariis, præuia vt Parrochorum examinatione, & ſcriptam acceperint licentiam: quibus tamen omnibus non liceat a caſibus Epiſcopis reſeruatis, etiam ſi excommunicationem annexam non habeant, abſoluere, iuxta conſtitutiones Pii V. de priuilegiorum mendicantium reuocatione, ac Sanctiſs. Gregorii xiii. de litterarum Pii V. ad ius commune, ac Concilii Tridentini Decreta reductione.

Nomina confeſſorum approbatorum in tabula, in Eccleſia retinenda ſcribantur. Cap. II.

NOmina autem confeſſorum, qui fuerint ab Epiſcopis approbati, deſcribantur in tabella, quæ in eo loco in Eccleſia affigantur, vt facile ab omnibus conſpiciatur,

ciatur, & nemo posſit vllam vmquam excuſationem afferre, ſi cæcus a cæco ductus in foueam cadere contingat, cum illis, qui a nō approbato confeſſore abſolutionem acceperint, iterum confiteri neceſſe ſit. Confeſſores vero erunt grauiſsimis pœnis ab Epiſcopis coercendi, qui contra hoc decretum facere præſumpſerint, atq. etiam ſuperiores, qui negligentes in affigenda Tabella fuerunt.

Feminæ ante, & poſt ortum ſolis, niſi in caſu neceſsitatis non confiteantur, & qualis eſſe debeat locus, & ſedes ſacerdotis. Cap. III.

IN Confeſsionibus audiendis, & temporis, & loci ratio habeatur, ita vt poſt occaſum, & ante ortum ſolis mulieres ad confeſsiones non admittantur, præterquam in caſibus neceſſariis; atq. ille tantum locus ad confeſsiones eligatur, qui magis in Eccleſia patens, & apertus ſit, vbi ſedes adeſſe debet, cum tabula interpoſita, qua pœnitentes a confeſſoribus ſeparati, omnis irreuerentia, & peccati periculum euitetur, extra quas ſedes, qui confeſsiones præſertim mulierum audiuerint, incidant in pœnas, quas Epiſcopi dignas exiſtimauerint.

Confeſſorum peritiam admonet. Cap. IIII.

COnfeſſarii canones pœnitentiarios non ignorent, vt confitentes ex eis peccatorū grauitatē coniicere, & cognoſcere poſsint, atq. inde facilius ad antiquorum

ſatisfactionum ſeueritatem, quo ad fieri poteſt, opere, aut ſaltem animo ſe transferant.

Caſus Papæ, & Epiſcopo reſeruatos habeant, & Bullam in Cena Domini publicent. Cap. V.

HAbeant etiam omnes caſus reſeruatos Epiſcopo, & Summo Pontifici, & præſertim Bullam, quæ quotã nis in Cena Domini legi conſueuit, quam ipſi Epiſcopi ſemel ſaltem ſingulis annis, vt illa præcipit, publicandam ſuis populis curẽt in ciuitatibus, ac diœceſibus, ne caſus in ea contenti temerè, ac ſine fructu abſoluentur.

Pœna reuelantium confeſſionem. Cap. VI.

COnfeſſarii caueant omnino, ne (quod abſit) verbo, aut ſigno, aut alio quouis modo aliquatenus prodeant peccatorem, ſub pœnis a iure communi ſancitis, & aliis Epiſcopi arbitrio infligendis.

Pœnitentia nunquam confeſſori applicanda. Cap. VII.

CAueant confeſſarii non modo ſymoniam, ſed etiam omnem cupiditatis ſuſpicionem. Quare nihil aliquid petant ab aliis qui ſibi confitentur, pecuniarias ſatisfactiones, quas pœnitentias vocant, non niſi ex grauiſsima, aut neceſſaria cauſſa imponant; eaſq. ſibi numquam attribuant, ceteraq. omnia vitent, quæ confitentibus, aut populo ſcandalo eſſe poſsint; alioquin ordinariorum iudicio pro commiſsi qualitate plectantur.

DE

DE EXTREMA VNCTIONE. RVB. XXXIII.

Hoc ſacramentum loco, & vaſe honeſto retinendum, & velo ſericeo impoſituo deferendum. Cap. I.

SAnctæ vnctionis extremæ ſacramentum debita reuerentia præſtandum eſt, & in tuto, & honeſto loco, & in vaſculo argenteo, vel ſaltem ſtãneo iuxta facultatem Eccleſiarum aſſeruandum. Et in Pyxide eleganti forma confecta velo ſericeo ſuper impoſito ad infirmos deferendum.

Deferri debet ad exiſtentes in mortis articulo, & quibus denegetur. Cap. II.

PArrochi ad eos inungendos accedere oportet, qui cum in mortis articulo verè ſint conſtituti, adhuc tamen quid agant intelligant, & ſenſu quantum fieri poteſt integro, exiſtant: impœnitẽtibus vero, & his qui cũ notorii peccatores eſſent, vel ab Eccleſia alieni nullum pœnitentiæ ſignum emiſerint, ſacram hanc vnctionem ex ſacrorum canonum diſpoſitione negandam eſſe non ambigitur.

DE ORDINE. RVB. XXXIIII.

Epiſcopi per ſe ipſos ordines conferant & ſine Epiſcopi proprij licentia aliquis non ordinetur. Cap. I.

CVm mala, quæ tot iam annos Eccleſiam, Dei miſerabiliter vexauerunt, magna ex parte, ex miniſtro-

rum improbitate, & imperitia euenerint, Episcopi exquisitè seruent ea omnia, quæ à sacro Concilio Tridentino, de ordinum collatione salubriter sancita fuerunt; atq. illud maxime ipsis cordi sit, vt nulla ferè occupatione, a conferendis per se ipsos ordinibus reuocētur, quod si aliqua ægritudine id efficere nō possint, suos iā per examen probatos, ad Episcopum in sua Ecclesia resi dentem, vel pro eo Pontificalia exercentem, dimittant. Nam alii Episcopi cuiusuis priuilegii prætextu in alterius, vel nullius Diœcesis loco, etiam exempto, aut cuiusuis ordinis monasterio, sine expressa Ordinarii licētia nullo modo possunt, & in exemptos Pontificalia exercere, quin pœnas incurrant, a sacris canonibus, & a Concilio Tridentino contrafacientibus constitutis. In minoribus ordinibus conferendis quoad eius fieri poterit, Episcopi temporum interstitia nō ommittant, ita enim facilius, sicut Conciliū Tridentinū præcipit, eorū ordinū functiones in cathedralibus, & collegiatis Ecclesiis, si eorū prouentus ferent, restitui poterunt, & in earum functionū exercitatione probabuntur illi, qui eò animo hoc vitæ genus elegerunt, vt fidele Deo cultū præstantes ad altiores gradus ascendere mereantur.

Promouendi ad maiores ordines per mensem ante id Episcopo denuncient, & qualiter de eis debeat fieri examen. Cap. III.

QVicunq. verò ad singulos maiores ordines voluerint promoueri, omnino per mensem ante ordinationis tempora voluntatem suam Episcopo declarent,

rent, vt publice nominibus ordinandorum propoſitis diligentiſsima fiat inquiſitio.

Num videlicet legitimis natalibus orti, & ætatem habeant ad eos ordines neceſſariam.

Num publice aliquid graue, & enorme peccatum admiſerint, aut in eo perſiſtant.

Num Percuſſores, homicidæ, vſurarii, ſeditioſi, bigami, ſymoniaci, abſtemii, aut alicui curiæ quacumq. ex cauſſa obligati.

Num de hæreſi ſuſpecti, aut publicam pœnitentiam egerint,

Num deniq. vitæ conuerſatione honeſtè, piè, & religioſe ſe geſſerint, & verè, ac re ipſa beneficium, penſionem, aut patrimonium eiuſmodi poſsideat, vt ad vitam & victum ſatis eſſe poſsit. Cuius inquiſitionis teſtimoniũ Parrocchus, aut alter ad hoc deputatus per litteras ad Epiſcopum quã primũ dabunt. Deinde qui pro vtilitate, aut neceſſitate Eccleſiæ, ſeruatis etiam tẽporum interſtitiis, quãtum fieri poterit, Epiſcopo videbuntur eſſe ordinandi, feria quarta ante ipſam ordinationem coram Epiſcopo ſe præſentent, vt ab eo vna cum iis, quos doctrina pietate, ac prudẽtia preditos accerſet, ſedulò, atq. accuratiſsime examinentur de genere, perſona, etate, inſtitutione, moribus, & fide magnam præterea cautiònem adhibendo, vt nulli beneficium, penſionem, ac patrimoniũ fictioni, aut fraudi locus eſſe poſsit. Ordinationes poſtea præſentibus Canonicis, in Eccleſia Cathedrali, ſi in ciuitate; & ſi in Diœceſi in digniori Eccleſia fiant, ita vt ordinati, aut alicui Eccleſiæ, aut pio loco, ne in certis vagentur ſedibus, omnino adſcribantur.

Par-

Parrochialem obtinentes etiam in commendam, vel non curato vnitam ordinentur, & quid agendum sit in regularium ordinatione. Cap. IIII.

ILli autem, qui parrochialem obtinent, vel in posterum obtinebunt, etiam in commendam, aut non curato vnitam, & annexam, ad sacrum Presbiteratus ordinem suscipiendum, ab Episcopo, & pœnis, & censuris, si opus fuerit, omnino cogantur: videndum etiam est Episcopis, vt in ordinatione regularium habeatur ratio temporum interstitii, prout Ecclesiæ vtilitas, & necessitas exegerit, neq. illis sacri ordines conferantur, antequam professionem emiserint, & nisi de ætate legitima constiterit, & ab Episcopo fuerint examinati, sicut à sacro Concilio Tridentino statutum fuit.

Abbates exempti, & Capitula Cathedralia litteras dimissorias non faciant, nisi arctatis, qui beneficium verè possideant, aut recipere statim debeant. Cap. V.

ABbates, & alii quantumuis exempti intra fines alicuius diœcesis consistentes litteras dimissorias clericis secularibus nullo modo concedant, nec capitulis cathedralium sede vacante id permissum est, vigore cuiusuis priuilegii aut consuetudinis, nisi Clericis arctatis, qui beneficium Ecclesiasticum verè possideant, aut illud recipere, & retinere statim debeant, qui vero huic decreto non paruerint, sciant se a sacro Concilio Tridentino, ab officio, & beneficio pro annum ipso iure suspensos

ſos eſſe, Capitulum vero Eccleſiaſtico ſubiacient interdicto.

Notarii ſolum decimam partem auri recipiant pro litteris dimiſſoriis. Cap: VI.

NOtarii in his tantum locis, quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis litteris dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, decimam tantũ vnius aurei partem accipere poſsint, ſi nullũ habent ſalarium conſtitutum, & qui cõtrafecerint, ab officii ſui executione ſuſpendantur.

DE SACRAMENTO MATRIMONII. RVB. XXXV.

Curati bis, vel ter in anno publicent populo decret. Conc. Trid. ſuper hoc Sacram. Cap. I.

IN celebratione Matrimonii in primis inſtruatur populus, vt hoc magnum Eccleſiæ catholicæ ſacramentum, ſumma pietate, ac maxima deuotione reuereatur, & colatur; deinde Epiſcopi diligenter obſeruari faciant ea omnia, quæ a ſacroſancta Synodo Tridẽtina pro reformatione Matrimonii ſtatuta fuerunt; & præſertim, quod à Parrochis materna lingua bis vel ter ſingulis annis, in Eccleſia inter Miſſarum ſolemnia, decretum de Matrimoniis clandeſtinis diuulgetur, ac publicetur: qui autem contra hæc omnia fecerint, tam ſæculares, quam

regulares per tres menses suspensi sint, quæ pœnæ contra singulares etiam Episcopi arbitrio augeri possunt.

Denunciationes, & in parrochia viri, & mulieris fiant in diebus festiuis in medio Missæ. Cap, II.

DEnunciationes, quæ Matrimonia antecedere debẽt, ex eiusdem Concilii præcepto, tam in Parrocchia viri quam mulieris fiant; easq. in totum, vel pro parte remittendi facultate parrocchis penitus interdicta, cũ id totum Episcoporũ arbitrio prorsus committatur; fiantq. festis illis diebus, quæ Ecclesiæ præcepto seruantur, in eius medio Missæ, ad quam populus frequenter conuenire solet; quo denunciationes ipsæ notiores omnibus esse posint.

Retineatur liber, in quo nomina, cognomina denunciatorum dies, mensis, annis, & quibus præsentibus celebratum sit matrimonium, scribatur. Cap. III.

PArrochi librum conficiant, illudq. diligenter asseruent, in quo omnium matrimonio coniunctorum in suis parrochis nomina, & cognomina, quouè die, mense, & anno, quo loco, & quibus præsentibus contracta Matrimonia fuerunt, describantur; & singulis annis ad plebanos deferre teneantur, qui plebani in libro ad hoc destinato, & describant, & diligenter conseruent.

Parrochus per se ipsum id munus exequatur, impedimento cessante, & quod facere debeat ad id substitutus. Cap. IIII.

PArrochus per ſe ipſum, legitimo impedimento ceſſante, non per aliũ & matrimonia coniungat, & ſponſos, & ſponſas benedicat; quo legitime impedito, qui parrochi vices ſupplet, diligenter exequatur, ac ipſi parrocho mandanti verbo, vel ſcripto quidquid egerit fideliter referat; & qui denunciationes facere, aut coniungere ſponſos, & benedicere neglexerit, vel calumnioſè diſtulerit, abſq. rationabili cauſſa ab Epiſcopis comprobanda, grauiter eorum iudicio mulctetur.

Peregrinorum, & aduenarum coniugijs non interſit, niſi ſeruata forma conſtitutionis. Cap. V.

PArrochis præcipitur nè vagantium hominum, & alienigenarum interſint Matrimoniis, Vt eiuſdem Concilii diſpoſitio monet, niſi prius diligentem inquiſitionem fecerint; num aliis in locis forſan aliam, vel alias vxores duxerint; & re ad Epiſcopos delata ab eis facultatem id faciendi obtinuerint: at ſi aliqui non exſpectata Ordinarii licentia cõtraxerint, quamuis ſolemnia interceſſerint, grauiſſimè puniantur; prout etiam Parrochos puniri voluit qui contrafecerint.

Prohibetur ſponſorum cohabitatio ante celebrationem Matrimonij, & ante benedictionem, moneantur, ad confitendum, & communicandum.
Cap. VI.

VT ſcandala euitentur, quæ in cohabitatione ſponſorum exoriri veriſimiliter poſſunt, prohibitur, ne

ſponſi, & ſponſæ cohabitent, donec ritè, ac rectè Matrimonium in facie Eccleſiæ celebretur; moneantq. eoſdem iuxta Tridentini Concilii formam, vt antequam contrahant, vel triduo ſaltem ante Matrimonii cõſummationem, ſua peccata confiteantur, & ad Sanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum piè, ac reuerenter accedant. res enim ſancta non niſi piè, ac ſanctè tractari debet.

Impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia nulliter ſunt celebrata, eſt ſublatum, & quando valida fuerunt, non excedunt primum gradum, ſed impedimentum propter affinitatẽ ex fornicatione contractum, ad primum, & ſecundũ gradũ duntaxat conſanguineorũ infertur. Cap. VII.

SCire debent Parrochi a Tridentina Synodo impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus eſſe ſublatum, & quando valida fuerint, primum gradum non excedere; atq. etiam ad eos tantum, qui primo, & ſecundo gradu coniungũtur, reſtrictum eſſe impedimentum illud, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, quod quidem impedimentum inter conſanguineos copulatorum duntaxat oriri debet.

Separentur coniugati in gradu prohibito, & ad Papam remittantur. Cap. VIII.

EPiſcopi ſi quos in gradibus à iure prohibitis, Matrimonia contraxiſſe repererint, eos ſtatim a cohabitatione

tione ſeparent; & de perſonarum ita coniunctarum qualitatibus ſi ſcienter, vel ignoranter, ſi ante, vel poſt confirmationem Concilii Tridentini, qua vè cauſſa contracta Matrimonia fuerint, proceſſus conficiant: illoſq. ad ſanctiſsimum D. N. tranſmittant, vt a Summo Pontifice ſtatui poſsit, quid agendum ſit, ſi cum his diſpenſandum eſſe iudicatum fuerit, an potius aliquam pro modo culpæ pœnam ſubire debeant.

Matrimonia debere eſſe libera ſub pœna excommunicationis, & annullantur ſuper hoc quæcumq. ſtatuta ſæcularia. Cap. VIIII.

AD conſeruandam libertatem Matrimonii, iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones, præcipitur omnibus cuiuſcumq. condictionis exiſtant, ne quouis modo directè, vel indirectè aliquos cogant, quo minus libere ad libitum matrimonium cõtrahatur, ſub anathematis pœna ipſo facto incurrenda; irritando, & annullando quorumcumq. ſtatuta laicorum contra libertatem ſacramenti Matrimonii quomodolibet diſponentia, ac quamlibet pœnam contra canonicas ſanctiones appoſitam in promiſsione ſponſaliorum, ſeu Matrimoniis contrahendis pro non appoſita haberi, nullamq. & inualidam omnino eſſe decreuit.

Sponſalia non rumpantur per Matrimonium, niſi eis per ſententiam ſolutis. Cap. X.

SPonſalia per verba de futuro contracta mutuo conſenſu partium, poſthac non diſſoluantur, cum altera con

trahendo, nisi prius decreto iudicis prima sponsalia soluta fuerint; qui contrafecerit, pœnam ab Episcopis imponendam incurrat.

Quibus temporibus nuptiæ sint prohibitæ. *Cap. XI.*

DEclarent Parrochi nuptias, vel nuptiarum solemnes benedictiones, posthac ab Aduentu Domini Nostri Iesu Christi vsq. in Diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vsq. ad octauam Paschatis inclusiuè solum esse prohibitas; in aliis vero temporibus posse solemniter celebrari.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE XII. APRILIS. M D L X X I I I.

DE EPISCOPIS. RVB. XXXVI.

Quales eſſe debeant Epiſcopi, eorum mores, & vita per tria cap. *Cap. I.*

VM totius familiæ Domini ſtatus, & ordo nutet, ſi quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite; iccirco hæc ſacra Synodus hortatur Epiſcopos, vt quanto ceteris dignitate præcellunt, tanto aliis inferioribus, ſingulari vitæ ſanctitate, ac morum probitate præfulgere ſtudeant; præbeantq. ſe ipſos exemplũ bonorum operum, ſeq. totos ad illam vitæ rationem (Domino adiuuante) perſtringant, quam illis Apoſtolus perſcripſit.

CAP. II.

EOrum ſermo, veſtitus, geſtus, ſupellex, nil niſi graue moderatum, ac religione plenum præ ſe ferant, ita vt irreprehenſibiles, ſobrii, domui ſuæ bene præpoſiti, ab omnibus cognoſci facile poſsint, & quoniam domeſticorum præcipuam, ac ſingularem curã habere debent, ita familiares ſuos Epiſcopi inſtruant, & informent; vt a rixis, impudicitiis, maledicentiis, ac vitiis demum omnibus abſtineant, ſicut decet, miniſtros miniſtrorum Dei; nam cum ſint illi Epiſcoporum tantum poteſtati, & iuriſdictioni in vtroq. foro ſubiecti, de moribus,

& eorum

& eorum vita Episcopi nō solum coram Deo, sed etiam coram hominibus rationem sunt reddituri.

Cap. III.

EPiscoporum Mensa habeat frugalitatem, & ciborum moderationem, & in ipsa mensa diuinarum scripturarum lectio admisceatur; sed & miserabilium personarum ea cura ad Episcopos spectat, vt propriè pauperum Patres dici possint; quare in animo, & cogitatione illis perpetuò infixum sit, quod de mala bonorum Ecclesiæ administratione grauissimum sit in die Domini iudicium faciendum.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORVM. RVB. XXXVII.

Quales esse debeant Clerici, & a quibus se abstinere.

Cap. I.

CLerici omni ingenio, ac opera studeant, ita vitā moresq. componere, vt aliis exemplo esse possint, eaq. etiam, quæ leuiora vidētur crimina, grauissima sibi pro sua conditione esse meminerint: quæ igitur nouissimè post multas sanctissimorum Pontificum, ac sacrorum Conciliorum sanctiones, Tridentina Synodus præcepta innouarit de vita, honestate, cultu, & doctrina ab eis comparanda & retinenda, quæq. de luxu, commessationibus, choreis, alea, lusibus, & aliis huius generis, ac præsertim prophanis negotiis euitandis, vt maximè necessaria,

ſaria, & eorum ordini conſentanea omnino ſeruent; alioquin ſtatutis ab ea pœnis, aliiſq. ſeuerioribus, ſi ita Epiſcopis videbitur coerceantur, quarum executionem nulla appellatio, aut prouocatio ſuſpendit.

Etiam in minoribus incedant habitu, & tonſura, & quales eorum veſtes, & indumenta. Cap. II.

ATq. vt aliqua ſingillatim exprimantur; cuncti clerici ſacris initiati, aut eccleſiaſticis beneficiis, vel ſimplicibus præditi, clericali tonſura, quæ ſpiritualis Militiæ nota eſt, numquam careant. Interiorem tunicam, & exteriorem veſtem ſimplicem, & talari longitudine per vrbes, & oppida ſemper geſtent, Pallium, quod vulgo ferrariolum dicitur, non niſi talare, collariolumq. non altius tribus digitis habens, nec niſi cum talari itidem tunica: iter vero facientes cōtractioribus vti poterunt, modo religioſam retineant honeſtatē; pauperiores tamen, & ruſticani breuiores ferre poſsint, modo eadem forma ſint, & infra genua extendantur: in Eccleſiis pileis non tegantur; extra vero valetudinis, aut alia iuſta cauſſa vti poſsint, ſed ſimplicibus, ac honeſtæ amplitudinis, & formæ, neq. aculeatis, aut turbinatis; camiſias non ferant, quæ ad collum, aut ad manus criſpas, rugoſas, aut fabrefactas, vllauè texturæ arte compoſita, & efficta ornamenta habeant: à ceteris demū eiuſmodi leuitatibus ſe abſtineāt, quæ ab Eccleſiaſtica ſunt diſciplina aliena; ad quæ omnia Epiſcopi illos ſuſpenſione a miniſteriis, fructuū ammiſſione, ac beneficiorū priuatione, prout expedire iudicauerint, cogere omnino poſsint.

Prohibentur

Prohibentur à conuersatione mulierum suspectarum. Cap. III.

COncubinas, aut feminas eo nomine suspectas in proprio, aut alio domicilio habere, si clerici non vereantur, aut aliqua cum eis familiaritate, ac consuetudine coniungi, pœnis a sacro eodem Tridentino Concilio, aut sanctis canonibus irrogatis, aliisq. Episcopi iudicio afficiantur.

Etiam mulieres consanguineæ suspectæ prohibentur in domibus, & locis Ecclesiæ retineri. Cap. IIII.

IN Ædibus itidem Canonicorum, Parrochorum, & aliorum ministrorum Ecclesiæ domicilio addictis suspectæ feminæ, etiam consanguinitate illis coniunctæ, commorari prohibeantur; vtq. cum eis vbicumq. cohabitare mulieres, nisi probante Episcopo; qui contra hæc facientes posit arbitratu suo punire.

Domus canonicæ Ecclesiarum non poßint locare laicis, & si canonici, & rectores in eis non habitent, potest Episcopus alijs consignare, exceptis domibus artis lanæ. Cap. V.

DOmus vero Ecclesiarum, aut earum partes, in quibus habitant clerici, aut quæ eorum habitationi præstitutæ sunt, laicis nullo modo locentur, aut concedantur in domicilium, quæ autem locari solent; Et si Ecclesiæ sunt, nec ecclesiastica habitacula, non prohibentur.

Propterea Canonicæ Ædes, atq. Canonicorum vſui deſtinatæ, ſi ipſi incolere nolint, ab Epiſcopis aliis Canonicis, aut Eccleſiæ miniſtris conſignari poterunt ſine vlla mercede incolendæ, præter eas, quæ Conſulum artis lanariæ Florentinæ dictionis ſunt.

Puniuntur clerici ludentes, cauporantes, & ſe choreis immiſcentes. Cap. VI.

QVi Clerici alea, aut alios improbatos ſacris legibus luſus exercuerint, aut publicè eorum reſpectiuè ludentibus domum ſuam commodauerint; qui vè choreis interfuerint, aut laruati in publicis, aut priuatis cœtibus fuerint, vel ad cauponarias tabernas acceſſerint, aut diuerſoria, niſi itineris, aut neceſsitatis cauſſa, frequentauerint, grauiſsimis (vt Epiſcopus cenſebit) pœnis afficiantur.

Corripiuntur noctu vagantes; ſed canentes, & ſonantes eo tempore carcerentur. Cap. VII.

CLerici noctu ſine legitima, & honeſta cauſſa vagantes arguantur ab Epiſcopis, ita vt deſiſtant; ſi vero etiam voce, aut inſtrumentis cantitantes incedant, aut comites eorum, qui talia agunt, carcere includantur, aut aliter plectantur Epiſcopi arbitratu.

Non ſe ſæcularibus artibus, & negotijs immiſceant. Cap. VIII.

IDem ſi Medicinam exercuerint, aut mercaturam, ſi in mercimoniis, intermedii, conciliatores, aut proxenetæ fuerint, ſi laicorum in negotiis procuratores, non impetrata per ſcripturam ab Epiſcopo permiſsione, ſi in ſeruitio ſæcularium, niſi munus ſit ſacerdote nõ indignum, & Epiſcopi ſcripta licentia ſuſceptum, ſi præceſſores, aut pediſſequi, vel aſſeclæ, ſeu in menſis adminiſtri feminarum, primo carcere, aut aliis pecuniariis pœnis in pios vſus conuertendis, iudicio Epiſcopi coerceantur; deinde niſi propterea a predictis ceſſauerint, beneficiis priuentur, aut aliter grauiſsimè plectanctur; a negotiatione verò ſupra dicta, ſi tertio moniti, non deſtiterint, vt Honorii Tertii Conſtitutione ſtatutum eſt, in his quæ proprii Patrimonii, & bonorum ſunt clericale priuilegium ammittant.

In Ordinarij arbitrio relinquantur alia crimina plectenda. Cap. IX.

CEtera verò, quæ hoc loco non ſunt enumerata, hæc ſacra Synodus ita reliquit Epiſcorum arbitrio, vt confidat atrociora crimina, & præſertim incontinentiæ; quæ ne in cogitatione quidem cadere debent, ab ipſis vltra pœnas a ſacris Canonibus ſtatutas ſeueriſsime eſſe animaduertenda.

Generaliter ab omnibus à iure prohibitis ſe abſtineant. Cap. X.

OMnia demum generatim, quæ ad vitam, & honeſtatem Clericorũ pertinentia, a ſacris canonicis, œcumenicis

menicis Conciliis, & Apoſtolicis Sanctionibus præcepta, ac prohibita ſunt, clerici omnes diligenter perficere aut cauere iubētur, ſubituri, ni pareant, eas omnes animaduerſiones, quæ illis à ſacris Canonibus impoſitæ ſunt, & ſacræ Synodi Tridentini auctoritate innouatæ; aliaſq. præterea, quas pro delictorum qualitate, Epiſcopi hactenus ſtatuerunt, aut in poſterum conſtituent.

DE ADVLTERIIS. RVB. XXXVIII.

Quæ pœnæ ſint luendæ ab Adulteris obſtinatis, tàm maſculis, quàm fem: & ſolutis. &c. Cap. I.

QVantus Matrimonii ſacramenti cōtemptus ſit, eos, qui hoc vinculo ſunt coniuncti, inuicem ſibi fidem nō ſeruare, & concubinas quandoq. domi, & cum vxore alere, & retinere, grauiſsimæ pœnæ a canonicis ſanctionibus contra adulteros conſtitutæ teſtantur. Quicumq. igitur de adulterii crimine conuicti fuerint, in pœnas a ſacris canonibus inflictas incurrant, quod ſi in hoc adulterii, vel concubinatus ſtatu viuere oſtinato animo voluerint, ter admoniti excommunicatione feriantur, redempta abſolutione, donec re ipſa à concubinarum conſuetudine ſeparentur; ſin autem perſtiterint in peccato, ac cenſuras neglexerint, ſeuerè contra eos agatur ad pœnas, quas culpa ipſa expoſcere videbitur. Mulieres etiam coniugatæ, quæ poſt legitimas monitiones, in concubinatu, ſeu adulterio publicè viuent, ex officio ab Epiſcopis puniri debent, & ad eiiciendum eas extra diœceſim; ſi ita eis videbitur, etiam au-

xilium brachii sæcularis implorent; quæ omnia non de vxoratis tantum, sed de solutis quoq. dicta, & statuta esse declarauit, vt contra adulteros, & concubinarios aliæ pœnæ a canonibus inflictæ augeantur.

Pœna stuprantis Virginem. Cap. II.

QVicumq. Virginem stuprauerit, ab Episcopo cogatur, vel in vxorem accipere, vel eam saltem dote conuenienti, & ampliori, quam si vitiata non esset, dotare; quia difficilius, cum virginitatem ammiserint, possunt in Matrimonio collocari, & etiam aliis pœnis ipsius Episcopi arbitrio puniantur, quibus etiam, & grauioribus pœnis afficiendi erunt illi, qui virgini vim intulerint.

Pœnam parentum prostituentium proprias filias. Cap. III.

SI quis autem parentum nepharium illud scelus commiserit, vt proprias filias lucri gratia prostituere non vereatur, & in huiusmodi turpitudine perseuerauerit, & carceri mancipetur, & ad Triremes mittatur; prout Episcopis visum fuerit, quando Iudex laicus negligens esset.

DE VSVRIS. RVB. XXXIX.

Quam detestandum sit Vsuræ peccatum, & vsurarij libros proprios exhibere debent. Cap. I.

Cum

CVm omni iure diuino, & humano vſuraria prauitas damnata, & deteſtata ſit; ſtudeant Epiſcopi hanc peſtem animarum, ac pauperum perniciem extirpare, ac propterea in vſurarios, omneſq. qui illicitos ineunt cõtractus, ex canonicorum ſanctionum præſcripto vehementer debent animaduertere, atq. vt tanti ſceleris grauitas prorſus innoteſcat, infraſcripta expreſſe declarare maxime his temporibus neceſſarium viſum fuit. Primũ igitur notorie, & manifeſtè vſurarios contractus inire ſolitus, ei, qui cum ipſo de vſuris agat, libros ſuos edere teneatur, quod ſi obſtinatè exhibere in iudicio recuſauerit, pro conuicto habeatur, niſi edendi, & exhibendi eũ excuſet impotentia, quam non ſolo iuramento, ſed legitimis probationibus docere debeat.

Libros celans, & lacerans cedulas punitur, & contra ipſum iuretur. Cap. II.

QVod ſi vſurarius ille notorius, & manifeſtus malitioſè fecerit, vt edere non poſsit, vt potè quia conſcribebat in cedulis, quas poſtea lacerabat, vel libros ipſos euertit, idq. probatum fuerit, iuramento vſuras repetentis credatur vſurarum ſolutionem factam.

Iudici ſummariè prius conſtet de vſuris ante librorum editionem. Cap. III.

NE vero per calumniam vſurariam, quis cogatur libros ſuos edere, nemo compellatur ad codicem edendum, niſi prius iudici ſaltem ſummarie conſtiterit,

qui vſurarum accerſitur, notorie eſſe vſurarium, vel aliqua vehementi eius criminis præſumptione teneatur.

Libris vſurariorum pro ſe non credatur. Cap. IIII.

LIbris eorum, qui de vſuris conuicti ſunt, in cauſſa vſuraria nulla in ipſorum fauorem fides habeatur, licet mercatores illi ſint, & eorum libri mercatorũ more conſtructi, conſcripti, atq. in formam, ordinemq. redacti fuerint; nihil enim credendum eſt iis, qui propria conſcientia ſeducta, creditam ſibi animam prodere non verentur.

Quomodo probetur quem eſſe ſolitum fenerari. Cap. V.

POrrò ad probandum quem fenerari, aut vſurarios contractus inire conſueuiſſe, recipi poſsint teſtes ſingulares, atq. illos etiam, quibus cum vſurario contraxiſſe, a quibus ve fenora accepiſſe liqueat, dummodo ei, quod ſibi prouenire poſſet, commodo renuncient, tum vero proxenetas quoq., ac mulieres, & quicumq. aprobatione ſymoniacæ labis non arcentur.

Vnicus teſtis cum iuramento partis probat vſuras. Cap. VI.

AD hæc teſtis vnici teſtimonium iuramento partis coniunctum ſatis probet, quem ex mutuo fenus accepiſſe, ſi tamen ante legitime doctum fuerit, eum ſolitum feneratione mutuare.

Prohibentur

Prohibentur fieri deposita penes loca pia, vt aliquid ex eis soluatur. Cap. VII.

DEposita quæ fiunt apud Ecclesiastica loca, & religiosa, vnde deponentes annuas summas, vltra sortem qualescumq. accipiunt, illicita omnino sunt. Præcipitur igitur quibuscumq. dictorum locorum superioribus, seu administratoribus, ne huiusmodi contractus celebrare vllo modo audeant; depositaq. cum eis pactis, conditionibus, aut intentione suscipiant; deponentesq. eiusmodi, si quid vltra sortem ea intentione acceperint, vsurarios teneri in vtroq. foro.

Prohibetur res carius vendi propter tempus secundum communem pretium rigorosum. Cap. VIII.

QVoniam in venditione mercium ad tempus, quæ a mercatoribus sæpius fieri solet, iniustitia, atq. vsuræ iniquitas latere potest; caueant omnino mercatores, ne pro temporis dilatione maiori pretio res suas distrahant, quam valeant: animaduertant autem, vt si ad tempus vendant, non cariores vendant, quam secundum communem fori vsum rei pretium currat. Qui sane vsus inter probos, & integros mercatores constitui solet. Possunt autem carius aliquid amplius vendere, quam in præsenti reciperent; dummodo iusti pretii latitudinem non excedant; quod quidem pretium a catholicis grauissimisq. Theologis distingui solet in infimum, seu pium; medium, siue moderatum; supremum, vel rigorosum, idq. ex communi Mercatorum vsu dignosci

gnoſci poteſt vltra hæc tua pretia rem carius diſtrahere omnino illicitum eſt; quapropter nefarium, atq. vſurarium decernet hæc ſacra Synodus, cum pro maiori temporis prærogatione rei pretium proportionabiliter augetur.

DE CENSIBVS. RVB. XXXX.

Contractus cenſuales iuxta decretum Pij V. permittuntur. Cap. Vnic.

EX pluribus ſummorum Pontificum Martini Quinti, Caliſti tertii, & aliorum Pontificum conſtitutionibus facile conſtat, cenſuum, ſiue annuorum redditu-um contractus non ſolum licitos eſſe, ſed etiam ad tollendam vſurariam prauitatem, & ad commodum Reipublicæ Chriſtianæ magnopere accomodatos, eo maxime quod ex proxima Fel. Rec. Pii Quinti conſtitutione iam regula, & forma habeatur, quo legitime, & ſine ſalutis periculo huiuſmodi contractus celebrari poſſunt. Iccirco nihil aliud ſancta Synodus monendum eſſe cenſuit, quam vt omnes Chriſtifideles eandem Pii Quinti cōſtitutionem ad vnguem exactiſsimè ſeruent, cuius quidem ne aliquo vllo vmquam tempore poſsit ignorantia excuſare, inſerendam eſſe decreuit, cuius tenor talis eſt, videlicet.

PIVS

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM *Dei, Ad perpetuam rei memoriam.*

VM onus Apoſtolicæ ſeruitutis obeuntes cognouerimus innumeros celebratos fuiſſe, & in dies celebrari cenſuum contractus, qui nedum non continentur intra limites a noſtris anteceſſoribus eiſdem contractibus ſtatutos; verum etiam, quod deterius eſt, contrariis omnino pactionibus propter ardentem auaritiæ ſtimulum, legum etiam diuinarum manifeſtum contemptum præ ſe ferunt, non potuimus animarum prout tenemur ſaluti conſulentes, ac piarum mentionum petitionibus etiã ſatisfacientes, tam graui morbo, letiferoq. veneno ſalutari antidoto non mederi. Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus, cenſum ſeu annuum redditum creari, cõſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum niſi vere in pecunia numerata, præſentibus teſtibus, ac notario, & in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq. pretio, ſolutiones quas vulgo anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe, aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus, non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodum nec pactum auferens, aut reſtringens facultatem alienandi rem cenſui ſuppoſitam, quia volumus rem ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemii, ſeu quinquageſimæ, aut alterius quantitatis, vel

rei, tam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda ſit, volumus dominum cenſus aliis omnibus præferri, eiq. denunciari conditiones quibus vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium, ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria, aut ad ſalaria, ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliunde acquiſitam perdere, vt in aliquā pœnam cadere, ex toto irrita ſint, & nulla. Immo, & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re in fauorem eiuſdē, aut perſonæ per eum ſuppoſitæ pro cenſibus temporis vel præteriti, vel futuri omnino prohibemus. Sicut etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non ſpectarent. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, ſed etiā poſſe pro eodem pretio extingui: non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis directe, aut indirecte talem facultatem auferentibus, quibuſcumq. verbis, aut clauſulis concepta ſint. Cum vero traditione pretii redditus extinguendus erit, volumus per bimeſtre ante id denuntiari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denuntiam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi pretium, nec volens intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito in-

tra annum exigatur, volumus nihilominus quandocumq. redditum extingui poſſe, præuia tamen ſemper denuntia de qua ſupra, & nõ obſtantibus his de quibus ſupra, idq. obſeruari mandamus etiam quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia pretium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam cauſſam repeti poſſe, omnino prohibemus. Contractuſq. ſub alia forma poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quidquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti cõtingat, a Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocumq. tempore alienando, modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo, & in omnibus ſeruari volumus. Declarantes pretium ſemel cenſui conſtitutum, numquam poſſe ob temporum, aut cõtrahentium qualitatem, ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui, vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebratos non extendamus, illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in domino, vt ſingulos contractus cẽſuræ bonorum religioſorum ſubiiciãt, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnõ priuilegiis, & litteris etiã per quoſcumq. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam Nos, ſub quibúſcumq. tenoribus, & formis, ac cũ quibuſuis clauſulis etiã derogatoriarũ derogatoriis, nec

non irritãtibus decretis, ex quauis caussa, etiam per modum legis vniuersalis, aut alias quomodolibet editis, siue in fauorem Vniuersitatum, Communitatum, Collegiorum, Congregationum, Ciuitatum, & locorum concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, quatenus directe, vel indirecte præsenti nostræ constitutioni in toto, vel in parte contrarientur, specialiter, & expresse derogamus, ceterisq. contrariis quibuscumque. Volumus autem quod præsentes in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribãtur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæq. loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notari publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, annullationis statuti, mandati, iudicii, hortationis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Quarto decimo Kalendas Februarii. Pontificatus nostri anno Quarto.

DE SYMONIA RVB. XXXXI.

Ad ſacros ordines per Symoniam promotus per decennium indiſpenſabiliter ſuſpenditur, & per annum carceratur. Cap. I.

QVicumq. per ſymoniam ad ordines Eccleſiaſticos peruenerit, ipſo facto, ab eorum ordinum exercitatione decennio ſuſpenſus erit, omni diſpenſationis ſpe ſublata, annuoq. carcere damnatus.

Quicumq. beneficia, & officia Eccleſiaſtica obtinuerit ſymoniace, eſt eis priuatus, & inhabilis effectus, & fructus reſtituere debet. Cap. II.

QVi dignitates Eccleſiaſticas, aut beneficium, vel officiũ quodcunq. ſymoniaca largitione, aut pactione interpoſita adeptus fuerit, illis ipſo iure priuetur, & ad alia omnia adipiſcenda inhabilis, & incapax omnino cenſeatur, fructuſq. quos ex illis perceperit, reſtituere teneatur: & ſi iterum ſymoniacæ labis conuictus fuerit, corpore etiam pœnas det, & ab Eccleſiis ordinibus depoſitus a fidelium conſortio abigatur.

Alienans ius patronatus contra iuris decreta, eo viuente ipſo priuatur, & excommunicatur. Cap. III.

IVs patronatus venditionis, aut alio quocumq. titulo in alios contra canonicas ſanctiones nullo modo pa-

troni transferre præsumant, nec aliquis eiusmodi illicitarum alienationum particeps aut mediator existat; qui secus fecerint excommunicationis vinculo innodentur, & dicto iure patronatus ipse patronus, quoad vixerit, priuetur.

Damnantur, & puniantur omnes illecitæ pactiones. Cap. IIII.

ET tandem eas omnes pactiones, promissiones, & receptiones, tam pecuniæ, quam aliarum rerum temporalium pro administratione quorumcumq. sacramentorum, aut ceteris rebus spiritualibus nefarie symoniacos Episcopi seuerissime puniant, & acerrime persequantur, ac coerceant; vt Tridentina Synodus, & Pius Quintus latissime præceperunt.

DE IEIVNIO RVB. XXXII.

Non seruantes ieiunia Ecclesiæ puniantur. Cap. I.

SAcra ieiunia omnia, quæ Ecclesia indixit, quisquis sine legitima caussa violauerit, præter eam in quam incidit interdictis vtendo cibis Dei offensionem, seuere ab eo iudicandam, Ordinarii etiam arbitratu puniantur, habita contemptus, aut iterationis ratione.

In ieiunio Quadragesimæ non vendantur carnes, nisi in loco deputato, & ab his emantur, qui licentiam vtriusq. medici, & Ordinarij habuerint, & extra vrbem suppleat parrochus. Cap. II.

Ieiuniorum

IEiuniorum tempore, & præcipue Quadragesimæ carnes in vrbibus,& oppidis,statutis tantum in locis, & publice venalia habeantur,eaq. aliaq. interdicta obsonia non nisi in eorum vsu emantur,quibus Confessarii, & Medici testimonio pro imbecillicitate, aut valetudine,aliaq. legitima ratione opus fuerit, ac licentiam Ordinarii scriptam, gratisq. tribuendam concesserint; extra vero Ciuitates, & municipia, vbi Medici consilium haberi non potest ex conspicua, &vrgenti caussa im becillibus,senibus,ac valetudinariis Parrochi indulgere id poterunt; illis tamen conditionibus seruatis,quas Episcopi iuxta eorum conscientiam necessario apponendas iudicauerint.

Eo tempore prohibentur cibaria prohibita in tabernis & domibus publicis, nisi iusta caussa. Cap. III.

PRohibeant omnino Episcopi ne Quadragesima, aut aliis ieiuniis in cauponibus, aut diuersorii,Carnes, aut ceteri illiciti, & vetiti cibi coquantur, vendantur, aut habeantur, nisi in necessarium alicuius vsum,vt præcedenti capite dictum est, ea forma seruata pœnasq. inobedientibus imponant quas arbitrabuntur.

Hortantur omnes seruare ieiunia,& maxime aduocatorum. Cap. IIII.

MOnentur omnes Christifideles, vt ieiunia omnia seruent, & maxime vigilias ab Ecclesia indictas, ac eas,quæ in ciuitatum,ac aliorum locorum Patronorum honorem

honorem constitutæ sunt; ingrati enim animi est, non omnia in eorum venerationem impendere, quorum patrociniis, ac precibus infinita a Deo beneficia accipiuntur.

DE DECIMIS. RVB. XXXXIII.

Decimæ integre sunt persoluendæ secundum loci consuetudinem sub pœna excommunicationis, & plebanis quartesimum soluatur. Cap. I.

CVm præceptum diuinum de soluendis decimis, aut contemnitur, aut negligitur ad eam inopiam, & egestatem Ecclesiæ rediguntur, vt facile debitis obsequiis, & cultu destituantur; iccirco iuxta Tridentinæ Synodi decretum, præcipitur omnibus cuiuscumq. gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, vt eis, ad quas de iure tenētur, Ecclesiis, aut personis, qui bus legitime debentur, integrè persoluant secundum locorum consuetudines, Alioquin tam subtrahentes eas quam impediētes ab Ordinariis excommunicentur, nec nisi plena restitutione secuta absoluantur, Plebanisq. pars, quæ Quadragesima, seu quartesima dicitur, reddatur, iuxta dictum morem; siqua verò prædia a decimarum solutione iniusta occasione, aut prætextu cessauerint, Episcopi ipsorum locorum in quo sita erunt, vsu, vt supradictum est, præstare eas compellant.

Rectores semel in anno publicent decretum de decimis soluendis. Cap. I I.

Atq. vt

ATq. vt populis innotescat, quam periculoso se facinore obstringant, qui decimas abnegant, Parrochis itidem ipsis præcipitur, vt semel saltem quotannis, quo tempore Episcopi expedire censebunt, aut ipsis commodius fuerit, decretum supradicti Concilii Tridentini de Decimis inter Missarum solemnia frequenti populo legant, publicè ac materno sermone interpretentur.

DE REBVS ECCLESIAE RECVPERANDIS. RVB. XXXXIIII.

Episcopi & Rectores Ecclesiarum bona male alienata ad Ecclesiæ proprietatem reducere curent. Cap. I.

SAcri Tridentini Concilii auctoritate præcipitur singulis Episcopis, vt ipsi, vel eorum Vicarii adiunctis duobus, altero quidem ex capitulo, altero ex ciuitatis Clero, qui iuris periti sint, quiq. illi aptiores videbuntur, quorum alter a capitulo, alter a Clero eligantur, tum Ecclesiarum rectoribus petentibus, tum etiam ex officio recognoscant quascumq. locationes bonorum Ecclesiasticorum ad longum tempus, seu ad vigintinouem annos, seu ad duplicatum vigesimum nonum annum, quæ ante publicatam Tridentinam Synodum intra annos triginta confectæ fuerint, iudicent, ac decernant, an cum Ecclesiarum detrimento, an contra canonicas sanctiones, an ommisso iuris ordine contractæ, ex quo tamen causis pendētibus nil præiudicii afferatur; quod si ad Episcopum, vel eius mensam bona locata pertineant, aut ipse, vel ipsius Vicarius, commissarii, seu

executores fuerint, ad viciniorem Episcopum cum supradictis a Capitulo & Clero electis recognitio, ac iudicium eiusmodi transferatur; si vero etiam ipsi legitime recusari poterunt, duo alii eodem pacto a Capitulo, & Clero adiungantur, qui eam tantum caussam cum illo Episcopo recognoscant, & iudicent.

Ordinarij etiam alienationes hospitalium ab annis xxx. perquirant. Cap. II.

ORdinariis itidem præcipitur, vt diligenter inquirãt, an bona quæcumq. ecclesiastica, etiam hospitalium, ea conditione alienata sint, si apostolica accederet confirmatio; quod si in aliqua eiusmodi alienatione, & præcipue, quæ supradictos triginta annos nõ excedũt, compererint, condictionem non expletam reuocent, vt irritam, & inanem.

Prohibetur locatio cum anticipata solutione. Cap. III.

NVlla Ecclesiarum bona anticipatis pensionibus locentur, nec, si id fiat, successoribus officere nullo modo poterit.

Iudices super confirmatione si in euidentem &c. indemnitati Ecclesiarum maxime prouideant. Cap. IIII.

EPiscopi, aut eorum Vicarii Ecclesiasticorum bonorum alienationes, auctoritate apostolica confirmaturi,

turi, ſedulo curent, vt diligenti inueſtigatione adhibita, & in rem præſentem euntes, rite, rectè, ac mature omnia faciant adeo, vt omnino Eccleſiæ indemnitati conſulatur.

Ordinarij ſemel in anno publicari faciant populo decretum Concil. Triden. contra occupatores rerum Eccleſiæ. Cap. V.

ROgantur in Domino omnes Epiſcopi, & obſecrantur, vt ſaltem ſemel quotannis caput xii. ſeſsionis xxii. de reformatione quod incipit, Si quem clericorũ, in die Dominica Lætare, per publicum cõcionatorem frequenti populo publicetur, ac vulgaribus verbis exponatur, vt omnes tam clerici, quam laici ſciant, & meminerint, Eccleſiaſticarum rerum occupatores ipſo iure excommunicatos eſſe, neq. ab alio, quam ab ipſo Pontifice Maximo abſolui poſſe.

DE INDVLGENTIIS. RVB. XLV.

Rectores doceant populum effectum indulgentiarum. Cap. I.

CVm Indulgentiæ a ſummo Pontifice conceſſæ publicandæ erunt, doceant Parrochi, & apud Eccleſiam eſſe earum concedendarum poteſtatem a Chriſto illi collatam, & illarum vſum plurimi faciẽdum, cum Chriſtifidelibus magno emolumento fructoſiſsimeq. ſint animarum ſaluti.

Quid sit faciendum per Episcopum super abusibus indulgentiarum. Cap. II.

DIligentissime scrutentur Episcopi, siquæ indignitates, aut absurditates in vsum indulgentiarum se insinuauerint, easq. singillatim adnotatas ad Prouinciale Concilium, quod sequitur, referant, vt communi consilio ad Sanctissimum Rom. Pontif. deferantur, quo auctore quidquid expedierit constituatur.

Indulgentiæ omnes perpetuæ cum onere aliquid præstandi sunt abrogatæ. Cap. III.

PIVS V. Felic. Rec. Pontifex Max. quascumq. indulgentias, etiam perpetuas, quas qui consequi voluissent, manus conferre debeant adiutrices, quasi ad quæstum ductas, penitus abrogauit, quod neminẽ ignorare pium valde, ac necessarium est.

DE PROCESSIONIBVS. RVB. XLVI.

Etiam exempti, & laicorum confraternitates secundum loci consuetudinem debeant processionibus interesse, ac redire in eum locum, vnde primo discesserunt sub pœna. Cap. I.

PRocessiones suo tempore fiant eo ordine, ac religione, qua decet, ad quas accedere omnino teneantur non solum regulares, & exempti, sed etiam Confraternitates laicorum secundum consuetudinem loci, aut

ſecundum quod fuerint ab Epiſcopis conuocatæ, hoc ſemper ſeruato, vt capitulum cathedralis Eccleſiæ, ad locum vnde diſceſsit, ab omnibus reducatur, ſub pœnis Epiſcoporum arbitrio imponendis.

Præcedentiarum lites extraiudicialiter ab Epiſcopo appellatione remota terminentur. Cap. II.

PRæcedentiæ vero, quæ maximo populi ſcandalo diſputari, & diſceptari aliquando ſolent, ab Epiſcopis etiam extraiudicialiter omnino componantur, ac tollantur, atq. illud quod in ea compoſitione ſtatutũ fuerit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, & ſi opus fuerit, brachii ſæcularis inuocatione ab omnibus, appellatione remota, decretum inuiolabiliter ſeruetur.

In proceßione Corporis Chriſti locus proceßionis ornetur, & apparetur. Cap. III.

IN quibus omnibus proceſsionibus, & præſertim in feſto Sanctiſsimi Corporis Chriſti in locis, per quæ incedere ſolent, is ornatus, apparatus, & decor appareat, qui præſentiæ, & aſpectui Saluatoris Domini Noſtri conuenire videantur; fideles vero in aſſociatione reuerentiam, pietatem, & religionem eam ſeruent, vt fructum tam pii operis, & laboris a Domino conſequi poſsint.

DE

DE FVNERALIBVS. RVB. XLVII.

Pro funeralibus non potest aliquid pacisci, nec exigi. Cap. I.

SOla caritatis ratio clericos, tam sæculares, quam regulares adducere debet, vt Christifidelium funeribus intersint, piis precibus defunctorum animabus suffragaturi, quare ab omni eos decet auaritiæ corruptela, & ostentatione alienos esse; prohibētur igitur ne exequiarum, sepulturæ, aut Anniuersariorum caussa quidquam omnino paciscantur, petant, aut exigant, aliud vè committant, vnde symoniaca labes, aut cupiditatis suspicio contrahi posſit.

De ordine procedendi in processionibus funeralium defunctorum inter regulares, & sæculares. Cap. II.

NE controuersiis, ac contentionibus, quæ inter Parrochos sæculares, ac regulares quoscumq. nasci solent, locus relinquatur, decernitur, aut cum ex Parrochia regulari ad regularem etiam Ecclesiam funus deducendum est, regularis, qui Parrochiā exercet, aut eum repræsentat, superpelliceo & stola, seu pluuiali ornatus digniorem locum teneat, etiam inter ludi magistrum & Choristā, seū hebdomadarium supremæ Ecclesiæ; ceteri vero corregulares eo ordine contineantur, quo in processionibus vti consueuerint: regulares porrò, in quorum Ecclesia funus consistit, inter regulares primum

mum teneant locum, nisi Monachi adsint, quibus mendicantes omnino cedant, quod si è Parrochia sæculari funus egrediatur, ad Ecclesiam regularem, in qua cura sit animarum, producendum, vel e conuerso digniori serie regulares incedant, aut stent; inter sæculares autem Parrochus ille præcedat stola, vt supra, aut pluuiali indutus, ad cuius Ecclesiam cadauer defertur, sed eodem habitu par ille sit ex cuius Parrochia effertur. Qui autem secus fecerint, sæculares arbitrio Episcopi, & regulares per tres menses suspensi sint, aliis etiam pœnis, pro modo culpæ sæcularibus ab Episcopo infligendis.

Parrochi retinere debent librum mortuorum. Cap. III.

IVbeantur Parrochi librum habere, in quo Parrochianorum suorum, qui decesserint, nomina omnia diligenter, dies obitus annotentur; alioquin, vt Episcopo videbitur, puniantur.

De clericorum habitu in exequijs. Cap. IIII.

CLerici autem vniuersi sæculares, dum exequiæ fiunt, superpelliceis, seu alio quo vti in Ecclesia possunt habitu induti in funere sint, & ipsi quacumq. dignitate, ac prærogatiua præditi, ac etiam regulares omnes, non ante discedant ab exequiis, quam officium absolutum fuerit, & tunc si capitulum Ecclesiæ cathedralis aderit, prout dictum est de processionibus, omnino deducatur, alioquin portione ex funere adepta, aut eius compensatione priuentur, quæ pauperibus pro

suffragio

ſuffragio defuncti tribuantur, aliis pœnis etiam contra contumaces ab Epiſcopis ſtatuendis.

Quod cera deſtinata in funere ſpectet ad Eccleſiam, & veſtes reſtituantur. Cap. V.

ATq. vt omnis, & turbæ, & ſcandalis occaſio euitetur, declarat hæc Synodus omnem ceram, quæ quocumq. modo eſt ad aſſociandum funus deſtinata, ipſo iure ad Eccleſiam illam pertinere, in qua defunctus ſepellitur, ſine tamen præiudicio quartæ parrochialis; inſuper ſtatuendo quod etiam veſtes, ornamenta, & alia eius generis ab Eccleſia cum licentia parrochi extrahi debeant, ita vt ſine tumultu reſtituantur.

DE SEPVLCRIS. RVB. XLVIII.

Cadauerorum depoſita ſuper terram tollantur, niſi ea Aenea vel Marmorea ſint, & hæc etiam niſi altari ſint proxima, vel non multum eminentia, & Eccleſiam impedientia, & prohibentur in eis apponi inſignia bellica. Cap. I.

ILlam quorundam ambitionem deteſtandam eſſe, & abolendam prorſus decreuit, qui cum nihil aliud, quã puluis & cinis ſint, eminenti tamen, & excelſo loco cadauera collocari volunt; quapropter capſæ omnes, depoſita, ſeu alia, vbi corpora mortuorum condi ſolent, ſi ſupra terram exiſtant, & quæ parietibus adiuncta ex altera parte eminent, niſi marmorea, aut ænea, ab Eccleſiis tol-

ſiis tollantur, iuxta Fel. Rec. Pii Quinti Conſtitutionem: Ænea autem, & marmorea ſepulcra retineri poſſe declarat, ſi altari non adhæreant, vel extra murum non multum emineant, aut alias Eccleſiam ipſam non impediant, neq. in illis vexilla, aut arma bellica, aut alia huius generis ornamenta affigi, aut apponi vllo modo poſſe decreuit.

Cæmeteria clauſa cuſtodiantur. Cap. II.

ET quia Cæmeteria ad ſepelliendum deſtinata maxima cum irreuerentia in aliquibus locis, & magno populi ſcandalo negliguntur, ante omnia vſum in ipſis ſepelliendi, vbi commodè fieri potuit, Synodus ad priſtinum Eccleſiæ morem reuocandum eſſe ſtatuit, diſtrictè præcipiẽdo, vt ea loca ad cæmeterium deſtinata, parrochi clauſa eo modo teneantur, vt neq. beſtiis peruia, neq. immunditiis expoſita eſſe poſsint. Idq. Epiſcopi efficiant, vt etiam pœnis eorum arbitrio impoſitis a Parrochis diligentiſsime ſeruetur.

DE SVFFOCATIONIBVS. RVB. XLIX.

Parrochi ſemel in menſe admoneant lactantes mulieres, & præcipiant eis in lecto retinere capſulas, & de pœnis ſuffocationis. Cap. Vnicum.

VT autem ſuffocationibus in poſterum prouideatur, quæ paſsim fermè impunè prætermittũtur, hortatur hæc Synodus omnes Epiſcopos, vt efficiant, quod a re-

ctoribus saltem singulo quoq. mẽse populus doceatur, eiq. declaretur grauitas huiusmodi culpæ mulieribusque lactem propriis, vel aliis infantibus præbentibus præcipiatur, vt nullo modo ipsos in lecto absq. capsula retineant; contrafacientes verò tam pœnis pecuniariis quam censuris Ecclesiasticis in subsidium, & etiam exilii a Diœcesi, vel Metropoli puniri possint, quæ pœnæ extendantur, etiam ad earum maritos (qui cum sit caput mulieris vir) huius transgressionis culpam habere maxima ex parte putantur: contra suffocantes verò supradictæ pœnæ pro modo culpæ ab Episcopis grauissime augeri possint, addita etiam condigna, ac salutari pœnitentia, ab ipsis tantum iniungenda; atq. interea teneantur omnes reuelare Parrochis mulieres, quæ pueros in lecto absq. capsula contra huius decreti dispositionem retinuerint, & eos, qui non reuelauerint, etiam si opus fuerit excomunicandos esse decreuit.

SESSIO

SESSIO QVARTA, ET VLTIMA; CELEBRATA DIE XIIII. APRILIS MDLXXIII.

DE PIORVM LOCORVM ADMINISTRATIONE. RVB. L.

Quales esse debeant administratores piorum locorum. Cap. I.

Piorum Ecclesiasticorum locorũ administrationi vt ii præsint Episcopi curent, qui pietatis studiosi, vitaq. probati dignoscantur, quiq. ea integritate, ac prudẽtia præditi sint, vt tamquam pauperum parentes eorum patrimonium cum summa fide & abstinentia procurent.

Ad quid teneantur Hospitalarij locorum. Cap. II.

IN hospitalibus Episcoporum studium maxime versetur, vt omnes quocumq. titulo, ac nomine hospitalia tenentes, & gubernatores re ipsa, & cum effectu officio suo satisfaciant, & in hospitalitate etiam peregrinorum seruanda pauperes, & indigentes benigne recipiantur, & caritatiue tractentur, ita vt qui hospitalitatem, aut nullo modo, aut negligenter seruant ab Episcopis

omnibus iuris remediis, ac etiam censuris, si opus fuerit, ad id omnino præstandum compellantur.

Ad idem tendit. Cap. III.

CVratores etiam hospitalium, quæ sunt ad pauperum infirmorum necessitates destinata, accurate dent operam, vt omnia quæ sunt, tam ad corporum sanitatē, quam ad animarum salutem necessaria, infirmis ministrentur, adeò vt peccatorum confessio quam primum fiat; communio verò, extrema vnctio, & commendatio animæ suo tempore non desint. Medici quoq. medicamenta, & ministri omni munditia, & diligentia prestò sint, ita vt morte interueniente curatorum negligentia nulla ex parte culpari possit, decedentium nomina, genus, ac patria in proprium librum deferantur, & pia sepulturæ, ac exequiarum iusta, qua decet, caritate persoluantur.

Prohibentur parentes exponere proprios filios. Cap. IIII.

COmmonendi sunt parentes, ne in orphanotrophiis filios suos infantes exponant, quos ipsi alere etiam industria valent, vt sciant se ad restitutionem alimentorum prorsus teneri.

Expositi, effecti adulti artibus, & moribus imbuantur, ac erudiantur. Cap. V.

INfantibus ipsis in orphanotrophiis expositis, & nutrices quæ lactent, donec baptizentur, & alendi locantur,

cantur, & omnia alia pro illorum cura ita comparētur, vt periclitandorum puerorum nulla occasio esse possit; cum verò ipsi ad eam ætatem peruenerint, quæ ad disciplinam est idonea, tam masculi, quam feminæ pro facultatibus, & opportunitate locorum, & instruantur moribus, & artibus erudiantur, quæcumq. sexui conuenire videbuntur.

Rectores piorum locorum Episcopo reddant rationem, vel magistratibus, quibus ex consuetudine conuenit.
Cap. VI.

ET tandem administratores quicumq. hospitalium, fabricarum, confraternitatum, ac aliorum piorum locorum quorumcumq. iuxta Concilii Tridentini decretum, teneantur rationem reddere Ordinario: Et si ex consuetudine aliqua, aut constitutione magistratibus, aut aliis personis reddenda esset, tunc & ipsis reddatur. Episcopi vero exequi sedulo curent, vt in ipsa administratione, & culpa, & negligentia, prout iuris fuerit, emē detur, & puniatur; & præsertim prouideant, quod redditus, & fructus fabricæ ecclesiarum, ante omnia in sacras vestes, & alia ornamenta Ecclesiæ impendantur, prout necessarium & opportunum visum fuerit, non obstante quacumq. consuetudine.

DE

DE CONFRATERNITATIBVS LAICORVM. RVB. LI.

Confraternitates ab Ordinario approbatæ visitentur. Cap. I.

QVoniam a ſacro Concilio Tridentino fuit expreſſis verbis Epiſcopis grauiter iniunctum munus viſitandi etiam Confraternitates laicorum; in illud Epiſcopi incumbant, vt ipſæ conſtitutiones integre, & inuiolabiliter obſeruentur, quæ tamen ab ipſis Epiſcopis, & approbatione, & ſubſcriptione munitæ, & roboratæ fuerint adeò vt diuinus cultus, atq. probata ipſorum vita meritò apud Dominum commendetur.

Laici prohibentur concionari, ac habere ſermones de rebus fidei, et religionis, exceptis profeſſoribus, & qui licentiam ab Epiſcopo habuerint, qui ſecundum morales ſermones faciant. Cap. II.

PRæcipitur præterea omnibus & ſingulis Gubernatoribus, cuſtodibus, confratribus, & aliis quibuſcumq. laicis, qui in huiuſmodi confraternitatibus conueniũt, ne poſthac concionari, aut verba facere in dictis ſocietatibus præſumant de rebus ad Chriſtianam fidem, & catholicam religionem pertinentibus, niſi prius fidei profeſsionem emiſerint, & ab Epiſcopis licentiam in ſcriptis obtinuerint, exceptis illis qui poſt maturam deliberationem a rectoribus, & gubernatoribus idonei reperti, & electi fuerint ad faciendos iuxta conſuetudinem loci

loci morales sermones, in quibus confratres tantum ad virtutes cohortari, & a vitiis deterreri solent.

Siqui vero in prædictis deliquerint, ab Episcopis correcti etiam ipsorum arbitrio puniantur.

Ex se patet. Cap. III.

COmmessationes, & compotationes, aut alia eiusmodi in oratoriis Confraternitatum nullo vmquam tempore fiant, excepto tamen die Cenæ Domini; quo tempore prouideant Episcopi, vt nihil fiat, quod contra pietatem, & reuerentiam tantæ solemnitatis esse videatur, extra oratoria in dictis Confraternitatum locis refectiones non aliter fiant quam de licentia Episcopi, & tunc de propriis non de confraternitatum bonis.

DE MONIALIBVS. RVB. LII.

Episcopi clausuram etiam in exemptis Mõnasterijs seruari curent. Cap. I.

QVod ad Monialium reformationem, tutelam, & curam pertinet, abunde Tridentinæ Synodi statutis, & præsertim Fel. Rec. Pii Quinti Constitutionibus procuratum videtur.

Quare Episcopi ad effugiendam obtestationem diuini iudicii, & interminationem maledictionis æternæ, qua maxima possunt diligentia, clausuram in omnibus Monasteriis sibi subiectis ordinaria, in aliis vero auctoritate Apostolica inuiolabiliter conseruari procurent,

& pro-

& propterea, vt in hoc tã necessario & salutari munere officio suo satisfaciant, vehementer eos hortatur hæc sacra Synodus, & vt visitationibus, & aliis quibuscumq. rationibus necessariis, & oportunis, & omni studio & vigilantia vtantur, quæ eos apud Deum, & hominem, tam in foro exteriori, quam interiori excusari possit.

Prohibetur confessoribus, & gubernatoribus habitatio iuxta Monasteria, & quibus casibus permittuntur crates & rotæ in dictis locis. Cap. II.

NE nimia familiaritate aliquis cõtemptus oriatur, statuit, vt, vbicumq. commode fieri poterit, confessores, & gubernatores in domibus ipsis Monasteriis coniunctis non habitent, & si quando ex necessitate aliqua loci sit arbitrio Episcopi habitatio relinquenda, tunc crates, rotæ, & omnia alia huius generis, quæ ad Clausuram maxime pertinent, nullo modo in dictis habitationibus permittantur, quin immo muro, quam primum obstruantur, & etiam in dictis Domibus non habitent.

Quales esse debeant Rotæ, & Crates, & quod Moniales cum mare non loquantur, nisi velo nigro mediante, exceptis consanguineis, vsq. ad tertium gradum. Cap. III.

EFficiant præterea Episcopi, vt Rotæ etiam per quas mittuntur, aut recipiuntur a Monialibus oportuna, paruæ sint, & ferris interiectis munitæ; singulis vero

fenestris,

fenestris, & ad loquendum destinatis, sint duplices illæ crates infixæ nō minus palmo inter se distantes, ex quibus non liceat Monialibus cum mare aliquo colloqui, nisi nigro velo obducto, præterquam cum Patre, Auo, aut alio consanguineo, vsq. ad tertium gradum exclusiue, etiam si licentiam adeundi ab Episcopo habeant, & inobedientes, prout contumacia, aut negligentia exegerit, pœnas subeant.

Intra claustra loci prohibentur dari cibaria colonis, & alijs quibuscumq. sub pœna. Cap. IIII.

PRæfectis autem quibuscumq. Monialium præcipitur in virtute sanctæ obedientiæ, & sub priuationis, aut suspensionis pœna arbitrio Ordinarii imponenda, ne permittāt intra claustra Monasterii colonis, aut quibuscumq. aliis quacumq. de caussa cibum dari, sed statim rebus adportatis, iumentisq. exoneratis, extra claustra exire cogantur.

In Abbatissarum electione quid sit faciendum, & quod vltra triennium non eligantur. Cap. V.

IN electione Abbatissæ, Priorissæ, aut quocumq. nomine Præfectæ, accuratissime seruentur ea omnia, quæ a sacro Conc. Tridentino præcepta sunt, tam quo ad modum electionis, quam quo ad ætatem, & alias conditiones in eo explicatas, quæ electio in Monasteriis Episcopis subiectis posthac vltra triennium non extendatur, neq. confirmetur, nisi legitimo Monialium voto,

quod si iterum electe fuerint tunc toties confirmari possint, quoties Episcopis expedire visum fuerit. vbi tamen fuerint triennales.

In Monasterijs cibus, potus, & vestitus sint communes, & quod proprium non possideant. Cap. VI.

CVrent Episcopi, vt eadem Synodus iubet, vt in omnibus Monasteriis cibus, potus, vestitus communis sit, quoad fieri possit, obseruetur, ac præsertim ne bona tam mobilia, quam immobilia contra dictæ Synodi præscriptum moniales proprie possideant, sed quidquid eis relictum, datum, aut quoquomodo acquisitum fuerit, Abbatissæ tantum & Camerariæ tradatur, ac consignetur, vnde prius illius, cuius caussa collatum, aut opera comparatum est, necessitati consulatur, quod reliquum fuerit in Monasterii vsum transferatur.

Confessores pro spiritualibus non ingrediantur intra septa Monasterij, nisi pelliceo, & stola vestiti, pro temporalibus autem cum vno ex operarijs vel Episcopi speciali licentia ingrediantur. Cap. VII.

MOnialium Confessores, Gubernatores, aut quocũq. nomine sacerdotes earum speciali Monasterio addicti pro administratione sacramẽtorum, nisi superpelliceo, stolaq. induti Monasterii septa ingredi caueant: si autem pro aliqua temporali necessitate sit omnino ingrediendum, tunc aut duo ex ipsis, aut alter eorum cum vno saltem ex operariis ingrediatur, aut aliàs de Episcopi licen-

pi licentia ſpecialiter obtempta, quam in caſibus neceſſariis Epiſcopus tantum dare debet.

Quales eſſe debeant earum confeſſores. Cap. VIII.

COnfeſſores, Cappellaniq. Monialium viri probi, prouecta ætate, ac probatæ vitæ, & quam maxime poterunt, doctrina præditi, eligãtur: confeſſores itidem extraordinarii, vt iubet ſancta Synodus ab Epiſcopis in Monaſteriis ſibi ſubiectis offerantur, & concedantur ſaltem ante feſtum aſſumptionis Beatiſsimæ Virginis, & poſt impoſitionem Cinerũ, ſeu aliis temporibus, quod magis Epiſcopus probauerit.

De examine faciendo ingreſſuris Monaſterium extra ſepta Monialium. Cap. I X.

MEmores quoq. ſint Abbatiſſæ iuxta formam Concilii Tridentini certiorem facere Epiſcopum de tẽpore profeſsionis Monialium ſub pœnis ſuſpenſionis ab officio, & aliis arbitrio Epiſcopi infligendis. In examine autem ab Epiſcopo, vel a Vicario, aut ab alio deputando, tam ante ſuſceptionem habitus, quam ante profeſsionis tempus faciendo, ea diligentia, & prudentia adhibeatur, vt libertas Virginum Deo dicandarum ſemper integra, & inuiolata remaneat, & appareat, doceaturq. ſpecialiter puella de grauitate votorũ regulæ, & clauſuræ, atq. irreuocabili profeſsione emiſſa, libertatis amiſsione, atq. vt facilius effici poſsint, & extra Monaſterii ſepta, & in eius Eccleſia examinetur.

Sine Episcopi licentia, aliqua non admittatur in Monasterium, & quod earum numerus sit iuxta facultates, & consuetas eleemosinas.

Cap. X.

CVm iubeat sancta Tridentina Synodus, ne plures recipiantur in Monasteriis, quam pro redditus annui, vel consuetarum eleemosinarum quantitate substentari commode posint, Episcopi, etiam in Monasteriis ab eorum cura & regimine quomodocumque exemptis, cum illarum superiorum interuentu, iuxta formam licterarum. S. D. N. Gregorii. xiii. statuant Monasteriorum redditibus, aut piis auxiliis computatis, quis numerus cuiq. conueniat, ita, vt excedi non posit, neq. tamen quomodocumq. inconsulto, & non permittente Episcopo vlla admittatur, alioquin Præfectæ puniantur, prout Episcopo videbitur.

Ministri omnes tam spirituales quam corporales, ab Episcopo approbentur, & cum eius licentia ingrediantur.

Cap. XI.

QVicumq. Monialium ministerio, & seruitio futuri sunt gubernatores, confessarii, cappellani, medici, pistores, famuli, atq. alii artifices antequam recipiantur, in Monasteriis sibi subiectis, ab Episcopo approbentur. Nec illi prius Monasteria ingrediantur quã ab Episcopis, seu eorum Vicariis scriptam licentiã acceperint.

Ex se patet. *Cap. XII.*

Puellæ

PVellæ educationis, aut cuſtodiæ cauſſa in Monaſteriis non recipiantur ſine Epiſcopi, monialibus, & præfecta conſentientibus, licentia, quæ minoribus viii. annis non concedatur, niſi aliud Epiſcopo videatur.

Velata virgine oſtia Monaſterij claudantur, & omnes dimittantur, niſi in locis extra ciuitates & oppida. Cap. XIII.

CVm Virgines velandæ erunt, abſoluta conſecratione, ſtatim Monaſterii oſtia claudantur, omneſq. dimittantur, qui conuenerant, niſi aliud Epiſcopus expedire iudicauerit, prandiumq. ibi nullum fiat, niſi extra Ciuitates, aut oppida Monaſterium ſitum eſt.

Abbatiſſæ, & camerariæ rationem quotannis reddant Epiſcopo, vel deputatis ab eo. Cap. XIIII.

PRæcipitur omnibus Epiſcopis, vt quot annis duos ex cathedralium Eccleſiarum Canonicis conſtituant, adiuncto etiam ſi opus fuerit calculatore, qui vnà cum aliis ſecundum conſuetudinem loci ad id deputatis diligentem adminiſtrationis rationem à Monialium negotiorum geſtoribus exigant, ſi vero ipſæ Moniales ſua adminiſtrent, Epiſcopis ipſis, aut ab eis eligendis rationem reddant, quacumq. conſuetudine non obſtante, Neq. verò propterea impediatur quo minus ex inſtituto Monaſterii etiam Abbatiſſæ rationem red dant quod ſi quis Monaſterium defraudaſſe deprehenſus fuerit, quadruplum illi rependere compellatur, atq. adminiſtratione pro delicto in perpetuum priuetur.

Litteræ missiuæ etiam consanguineis ab Abbatissis videantur & quæ ad eas missæ fuerint. Cap. XV.

ILlud quoq. distinctè prohibetur, ne Moniales aliquibus (etiã si parentes sint) litteras scribãt, aut mittant, nisi prius lectæ, & cognitæ fuerint à Monasterii Præfecta; quod esse diligentissimè seruandum in quibuscumq. litteris, quæ ad Moniales scriptæ, aut missæ fuerint, Synodus ipsa declarauit, & statuit.

In Monasterijs deputetur locus carceris. Cap. XVI.

VT quas Dei timor a malo fortasse non reuocat, temporariæ coertionis formido exterreat, in omnibus monialium Monasteriis locum carceri destinatum Abbatissa, & Gubernator constituant.

Quod per supra sancita, comprehendantur etiam monasteria exempta. Cap. XVII.

POstremo vt debitæ executioni mandentur omnia, & singula de Monialibus, vt supra decreta, quæ ad restituendã, & retinendam clausuram valde necessaria esse existimauit, Synodus expresse declarat omnia, & singula in superioribus capitibus de Monialibus contenta, quæ ad clausuram tantum spectare videntur, locum habere debere non solum in Monasteriis Episcopis subiectis, sed in aliis quoq. omnibus exemptis, etiam si regularium curæ, & regimini sint quocumq. modo commissa, & propterea Episcopos monendos esse censuit;

Prout

Prout præſēti decreto monet, & hortatur, vt ſtatim prædicta omnia & ſingula tam ordinaria, quam Apoſtolica auctoritate exequantur, ſub pœnis, & cenſuris, etiam contra clauſuræ violatores, ac perturbatores in ſacro Concilio Tridentino contentis, aliiſq. Epiſcoporum arbitrio imponendis; alioquin eorum negligentiam in Prouinciali Synodo eſſe ſupplendam & coercendam omnibus teſtatum eſſe voluit.

Oriundæ ex Clariſsimis Conſiliarijs Reipublicæ Florentinæ declarantur etiam loco olim deſcendentium ex vexilliferis Iuſtitiæ. Cap. XVIII.

IN erectione, ſeu fundatione quorundam Monaſteriorum Diœceſis Florentinæ certum reperitur onus iniunctum, vt ibi nullæ Moniales recipiantur, niſi ex nobili proſapia ortæ, & quorum maiores ſupremum in ciuitatem magiſtratum, qui tunc vexillifer iuſtitiæ dicebatur, obtinuerint, ſed cum ea poteſtas (vt eſt temporis varietas) ſit deinde abrogata, nec poſsit illa voluntas ſine magno Monialium incommodo, ſi in vi verborum ſiſtant, adimpleri; declarat hæc Synodus recte ab eis ſatisfieri poſſe, ſi ex his familiis etiam accipiant Moniales, quæ Locumtenentis, & qui a Conciliis ſummi Magiſtratus ſplendore ſint illuſtratæ.

DE MEDICIS. RVB. LIII.

Medici non viſitent infirmum, non confeſſum poſt tertiam viſitationem. Cap. I.

Ab vna

AB vna Fel. Rec. Innocentii, & ab altera Pii Quinti Pontif. Max. Constitutione longe saluberrima præmoniti, multorum saluti consulere Episcopi poterunt si Medicis ad infirmos in lecto iacentes euocatis præciperetur, qui post secundam vel ad summum tertiam visitationem illos moneant, vt iuxta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum omnia peccata sua Sacerdoti confiterētur; nisi ob aliquam rationabilem caussam prætermittentes, infirmos ipsos visitare non audeant: quod siqui medicorum prædicta non obseruauerint, mulctentur iuxta Pontificum constitutiones.

DE TESTAMENTIS. RVB. LIIII.

Notarij tenentur Episcopis denuntiare legata ad pias caussas & canonica portio soluatur. Cap. I.

QVoniam piis defunctorum voluntatibus iura maximè fauent, & tamen vel heredum, executorumvè, aut auaritia, vel Notariorum negligentia, aut impietate persæpe ad pias caussas relicta occulta manent, & quasi cum defuncti cadauere tumulata, monet Synodus omnes Notarios requisitos ab Episcopo teneri ad denunciandum legata facta ad pias caussas, vt sumi de eis nota posſit, quando tamen iuxta leges loci & consuetudinem id facere posſint. Atq. vt Ecclesiis iura sua restituantur, statuit, vt posthac Canonica portio integre, & realiter persoluatur non obstante quacunq. consuetudine, aut priuilegio.

In curia

In curia Episcopi retineatur liber legatorum piorum. Cap. II.

VT autem horum legatorum memoria facilius custodiatur & obseruetur, statuit, & ordinauit in qualibet curia Episcopali retineri debere librum, in quo specialiter ista describantur, ad id deputatum, qui Notarius describens pro scriptura, & labore, in redigendo memoriã cuiuslibet legati in codicem designatum aliquam mercedem arbitrio Episcopi consequi debet ab eo, cui legatum huiusmodi relictum fuerit, scribent enim Notarii nomen testatoris, legatarios, diem, annum, & testes.

DE FORO COMPETENTI. RVB. LV.

Caussæ etiam regularium, & Hospitaliũ, & locorũ piorũ in prima instantia coram Iudice Ecclesiastico agendo, vel excipiendo agitentur, vel cum licentia Episcopi ex caussa concedenda, alias omnia acta sint nulla. Cap. I.

QVoniam caussæ omnes ad forum Ecclesiasticũ quomodolibet pertinentes iuxta sacros canones, coràm Ecclesiasticis dumtaxat iudicibus debent cognosci & terminari: ideo Episcopi suo arbitrio pœnis, & censuris (si opus fuerit) afficiant omnes, & singulos Clericos, etiam regulares, administratores hospitaliũ, & aliorum piorum locorum quorumcumq., qui in causis vt supra vel agendo, vel excipiendo, vel aliter in iudicio, & foro sæculari comparere, vel eis se subiicere præsumpserint,

rint, nisi de licentia Episcopi, quæ rarò, & ex caussa tantum concedatur: declarando præterea nullius esse roboris, vel momenti processus & actus quoscumq., qui tam in præmissis, quam in omnibus aliis causis ad forum Ecclesiasticum ex decreto Concilii Tridentini pertinentibus coram iudice & foro sæculari quacumq. occasione, aut prætextu actitati, aut ventilati fuerint, atq. vt hoc decretum inuiolabiliter seruetur, Episcopi diligenter operam dabunt.

Caussæ omnes appellationum tractari debent in ciuitate Florentiæ, & committi Iudicibus in Rotulo descriptis. Cap. II.

IN secunda autem, & tertia instantia caussæ omnes appellationum tractari, & cognosci debeant, in Ciuitate Florentiæ, vel coram Archiepiscopo, vel eius Vicario, quando erit appellatum a sententiis Suffraganeorũ, vel coram Iudicibus a sede Apostolica delegatis in caussis, vbi necessaria est Apostolicæ sedis commissio, quos quidem iudices commissarios deputandos esse debere voluit vnum vel plures ex numero eorum dumtaxat, qui erunt descripti in rotulo, & si partes alios iudices extra descriptos, & designatos in rotulo impetrauerint, puniri voluit.

Procuratores, & notarij contrafacientes præcedentibus capitulis priuentur curia, sine spe restitutionis, nisi intra octo dies caussam reduxerint ad Ordinarium. Cap. III.

EOs igitur Notarios, & Procuratores, qui contra præmissa caussas in prima instantia per alium quam per loci Ordinarium, & in secunda, & tertia instantia committi, aut delegari alicui Iudici in rotulo nõ descripto, vel qualiter quidquam fecerint, aut procurauerint, eo ipso ingressu curiæ Ordinariorũ suorum, a quibus caussam, amouerũt, priuatos esse voluit, nisi celeriter, idest, nisi intra viii. dies caussam, vbi erat cognoscenda, restitui vere curauerint, de Notariorum, & Procuratorum rotulo sine restitutionis spe omnino tollendos.

Quid agendum quando Delegatus allegatur suspectus. Cap. IIII.

SEd ne tamen cogatur quis litigare coram iudice suspecto, statuit, vt si quis recusaret caussam suam coram aliquo iudice delegato agitari, compareat, & caussam suspicionis alleget, tuncq. vt iuris est, eligantur tres arbitri sorte ex numero eorum, qui erunt descripti in rotulo iudicum delegatorum, qui suspicionis caussam infra quindecim dies cognoscant, & terminent, quibus elapsis, si caussa suspicionis definita non fuerit, Delegatus procedat in caussa, reiectis omnibus Appellationibus, & recusationibus. At si contingeret per eosdem arbitros electos Delegatum esse iure meritò suspectum, voluit sorte extrahi quattuor ex iudicibus etiam rotulo descriptis, & Delegatus teneri alteri eorum, vel duobus coniunctim, si ei videbitur caussam committere, & delegare, a quibus Iudicibus si postea contingat appellari, voluit seruari omnia quæ seruanda sunt, quando ab ipso Delegato prouocatur, & appellatur.

Notarius prohibetur caussas agere, & procurare, nisi ab Episcopo approbetur, & qui in patrocinijs deliquerint uel errauerint, priuentur curia ad libitum Episcopi. Cap. V.

NVllum Notariorum tractare caussas, acta rogare, vel procuratoris officium exercere posse statuit quomodocumq. coram aliquo Iudice Ecclesiastico siue Ordinario, siue delegato, nisi sit de notariis, aut procuratoribus deputatis ab Episcopo, cuius foro, vel curia se exercere voluerit, qui quidem Notarii ab Episcopo nõ aliter eligantur, & approbentur, nisi sint experientia, probitate, scientia, & ætate præditi, vt in illis delinquendi suspicio haberi non facile posit, quod si errasse, aut deliquisse reperti fuerint in litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus, exercendi vsum perpetuo, vel ad tempus eis prohibere Episcopi debent, vllaq. appellatio interdictionem Ordinarii vllo modo suspendat, prout idem Tridentinum Concilium decreuit.

Actorum Notarij in foro Ecclesiastico Florentino, non excedant numerum xij. in foro Fæsulano duorũ, in alijs locis relinquitur arbitrio Episcopi, & acta per se, vel substitutũ approbatum solum scribantur sub pœna. Cap. VI.

NVmerum autem Notariorum deputandorum ad acta conscribenda nõ excedere numerum quattuordecim statuit, & ordinauit, quorum duodecim deputari voluit

voluit in curia Archiepiſcopali, & duo in curia Epiſco pali Fæſulana; in aliis vero foribus, & curiis Epiſcoporum, liceat locorũ Ordinariis tot eligere, ac deputare, ac conſtituere quot tribunalis negotiis, cauſsiſq. ſufficere videbitur, qui quidẽ Notarii vniuerſa iudicii acta per ſe, vel ſubſtitutum ad probandum, non per alium ſcribere debeant, alias qui contrafecerint eo ipſo per menſem ab actibus conſcribendis ſint ſuſpenſi; ſubnotarios autem, ſiue ſubſtitutos poſſunt pro actibus exem plandis, & copiis exhibendis de licentia Ordinariorum ſuorum habere quot voluerint.

Procuratoris officium quis non poteſt exercere, niſi examinetur & prohibetur acta ſcribere. Cap. VII.

NE Ex Procuratorum imperitia vileſcat miniſteriũ Epiſcopalis curiæ, ſtatuit nullum poſſe Procuratoris officium exercere in cauſsis vertentibus coram Eccleſiaſticis Iudicibus, tam Ordinariis, quam Delegatis, niſi fuerint diligenter examinati, & approbati per locorum Ordinarios, iis tamen conſcribere acta ſit omnino prohibitum.

In curia deputentur procuratores pauperum, è burſa extrahendi, qui gratis cauſſas agant, idem ſeruetur quando litigans non inuenit procuratorem. Cap. VIII.

NE Pauperes Procuratorum defectu propter eorum inopiam indefenſi remaneant; ſtatuit, quod Ordinarii

narii in ſuis curiis Procuratores pauperum inſtituere non omittant, vt ſi contigerit miſerabilem perſonam litigare, Iudex, coram quo iudiciũ vertitur, teneatur mã dare extractionem ex burſa Procuratorum ad id deputatorum vnius ex illis, qui in Apodiſsis in dicta burſa nominatis continebuntur, & qui fuiſſet ita extractus, debeat gratis officium ſuum impendere ſub pœna priuationis ab vſu & exercitio procuratoris in foro Eccleſiaſtico, eumdem quoq. modum ſeruari voluit, quando ali qua pars litigans non inuenit ex dictis procuratoribus, qui patrocinium ſuæ cauſſæ ſuſcipere velit ſub eiſdem pœnis.

Notarij in cauſsis ordinarijs extrahantur è burſa, exceptis cauſsis executiuis, feudalis & beneficialibus. Cap. IX.

AD tollendas ſuſpiciones in iudiciis, quæ non minus oriri ſolent contra Notarios, quam contra Iudices, ſtatuit, & decreuit in omnibus cauſsis non executiuis excedentibus ſummam librarum ducentarum, ſiue agatur coram ordinariis, ſiue coram delegatis, & aliis iudicibus Eccleſiaſticis, quocumq. nomine cenſeantur notarios, e communi burſa in curia Florentina extrahendos eſſe, & in quacumq. etiam alia curia alterius loci cũ illa reſeruatione ad libitum Epiſcopi cauſſarum criminalium, feudalium, & beneficiorũ, quas inter notarios eius arbitrio ſibi reſeruauit; in aliis vero curiis Epiſcoporum is ordo moduſq. ſeruetur, quos Epiſcopi magis expedire iudicauerint, dummodo ſuſpiciones huiuſmodi magis, quam fieri poteſt, tollere curent.

Notarij

Notarij extra curiam, in ciuitate Florentiæ non possunt rogare contractus rerum ecclesiæ, ac materiarum spiritualium, alias fidem non faciant. Cap. X.

STatuit nullum notarium rogare posse in ciuitate Florentiæ contractus rerum Ecclesiasticarum ad forum Ecclesiasticum pertinentium, vt decretorum interpositiones, beneficiorum renuntiationes, vel ad renuntiandum procurationes, sponsaliorum dissolutiones, & similia, nisi sint descripti in numero Notariorum Curiæ Archiepiscopalis Florentinæ, aut Episcopalis Fæsulanæ: scripturas vero huiusmodi ab aliis notariis confectas, scriptas, & rogatas nullum in Ecclesiasticis iudiciis fidem facere statuit, & decreuit, nisi essent confectæ, & rogatæ extra ciuitatem Florentiæ, quia tunc eisdem fidem adhibendam, & attendi debere voluit, proinde ac si a notariis deputatis confectæ, ac rogatæ fuissent.

Clerici vassalli laicorum a laicis possint iudicari, sed contra eos non potest fieri executio in personam, vel rebus Ecclesiæ. Cap. XI.

DE Clericis tamen, & laicorum vassallis, ratione feudi quod a laicis tenent, iudicari posse declarauit, vt scilicet feudo priuari posint, & in feudalibus bonis contra eos fieri executio, in persona autem, aut Ecclesiasticis bonis, nullatenus distringi, aut iudicari.

In caussis mixti fori locus sit præuentioni, & eas declarat quæ sint. Cap. XII.

IN

IN caussis autem extra præmissa pietatem concernentibus, vt reprimere diuites, ne carius debito victualia vendant, ne Aromatarii res adulteratas, vt fattores, lanii, pistores, & huiusmodi habeant mensuras, & pondera iusta caussæ miserabilium personarum, coactio laicorum ad satisfaciendum legatis piis, punire periuros, adulteros, stupratores virginum, sodomitas, sacrilegos, incestuosos, concubinarios, violatores pacis, effractores Ecclesiarũ, blasphematores Dei, & Sanctorum, vendentes, aut laborantes diebus festiuis, seu festa quomodolibet inhonorantes, piratas, seu corsarios cũ suis fautoribus spoliantes Christianos, qui naufragium patiuntur, publicos latrones, & alia crimina, quod misti fori iudicari videntur, voluit locum esse præuentioni.

Mantellatæ, corrigiatæ, & fratres de tertio ordine sine Collegio habitantes in proprijs domibus subiciantur sæcularibus, & eorum parrochianis in spiritualibus. Cap. XIII.

SEquendo decreta Lateranensis Concilii in xi. Sessione statuit mantellatas, corrigiatas, & fratres de tertio ordine, & similes personas conueniri posse coram laicis Iudicibus, & ab eisdem iudicari, quando in propriis domibus sine collegio habitant, secus autem quãdo vna in congregatione viuerent, nec non eiusdem Concilii vestigiis inhærendo, declarauit eorũdem fratrum de tertio ordine, mantellatarum, corrigiatarũ, & id genus in propriis domibus habitantium personas, quo ad sacramẽta recipiẽda, & iura parrochialia omnia, vt sæculares

iudicari,

iudicari,& pro sæcularibus haberi debere,sicq. teneri.à parrochis, Extremam vnctionem, Eucharistiam in Paschate, ceteraq. Ecclesiastica Sacramẽta recipere, ipsosq. Ecclesiarum Rectores ab Ecclesiis, apud quas sepulturã elegerint, consuetam funeralium partem exigere, non obstantibus consuetudinibus quibuscũmq. hactenus in contrarium obseruatis.

Contra illos qui iudicium sæculare fugientes, ordines assumunt, vel professionem emittunt. Cap. XIIII.

QVo ad illos autem, qui iudicii sæcularis declinandi gratia ordines assumunt, aut professionem emittunt, siquidem id iam lite mota faciunt, nullatenus prodesse declarauit, quo minus ab eo iudice, coram quo iudicium incœptum est, ciuiliter iudicentur; si vero ante motam litem ad clericales fuerint ordines promoti, sæcularem effugere statuit potestatem; quinimmo & criminaliter iudicare posse declarauit, quando accepti ordinis, vel emissæ professionis tempore pro aliquo crimine perpetrato carceri adiectus erat.

Eædem probationes sufficiant contra eos in foro Ecclesiastico, quæ validæ erant in curia sæculari. Cap. XV.

QVod vtiq. generaliter obtinere voluit, quandocumq. in foro Ecclesiastico est contentio de iis, quæ gesta sunt a personis, quæ tempore natæ obligationis subeant alicui foro, in quo leuiores erant pro-

bationes, vt ſcilicet eædem probationes in foro Eccleſiaſtico parem vim eamdemq. habeant efficaciam.

DE IVDICIBVS DELEGATIS. RVB. LVI.

Forma eligendi, & qualitates aſſumendorum in delegatos. Cap. I.

CVrent Epiſcopi, vt in prima (quæ cogatur) Diœceſana Synodo ex Decreto Tridentini Concilii præſcriptus eligatur numerus inſignium virorum, qui Canonici cathedralium ſint, aut in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, canonum ſcientia, ac probitate vitæ ornati, qui iudices delegati ab Apoſtolica ſede, aut eius Legatis, & Nuntiis in cauſſis, quæ fori Eccleſiaſtici ſunt, ſoli conſtitui poſſunt, atq. deſcripti ad Sanctiſs. D. N. mittantur; ceteraq. omnia perſoluantur, quæ in dicti Concilii Decretis tradita ſunt.

Quod delegati intra x. dies latæ ſententiæ teneantur dare motiua actuariys ſub pœna, & in locum præmortui, vel abſentis Epiſcopus alium ſubſtituat eius loco, & nō poſſunt reddere iura in Eccleſiis, ſed in locis per eos eligendis. Cap. II.

HI autem infra decem dies a die latæ per eos ſententiæ cauſſas, & rationes, ac auctoritates, quibus adducti ad eo modo pronunciandum fuere, ſcriptas, aut ſubſcriptas propria manu notarii, qui acta cauſſæ conſcripſit, conſignare teneātur actis adſcribendas, Alioquin

vigintiquinq. mulctam aureorum pro dimidia parti ſuccumbenti, & altera dimidia egentibus Monialibus ab Epiſcopo declarandis ipſo facto applicatam. Siquis autem ex ſupradictis decedere, aut iuxtè abeſſe contigerit, alius per Epiſcopum ſubrogetur, qui eodem modo adnotatus ad ſuperiores ſuperius nominatos deferatur. Caueant autem eiuſmodi iudices, ne in Eccleſiis vllo modo ius dicant, ſed eligant Archiepiſcopalem curiam Florentinam, vel Epiſcopalem Fæſulanam, vel alios locos, qui ſibi commodiores videbuntur.

Ambæ partes ſportulas pro dimidia deponant actuario ante actorum exhibitionem. Cap. III.

QVi omnes delegati ſportulas, quæ in Diœceſanis Synodis, vel ab Epiſcopis conſtituentur, poſt latas ſententias accipiant, quæ ſportulæ per ambas partes pro dimidia ante exhibitionem actorum in manus actuarii deponi debent.

Prohibentur iudices etiam quid obſequij accipere. Cap. IIII.

OMnes Iudices Eccleſiaſtici, tam Ordinarii, quam Delegati, nihil muneris omnino à litigatoribus, aut eorum cauſſa accipiant, non modo pecuniam, ſed nec obſequia quidem, aut aliud, quod pecunia extimari poſsit, ſub pœnis Epiſcopi arbitrio inferendis.

DE CAVSSARVM AVOCATIONIBVS, ET DE IVDICIIS. RVB. LVII.

Forma iudiciorum, quæ fuit in Synodo tractata, relinquitur in futura Synodo, & interim Ordinarij prouideant. Cap. Vn.

QVod vero attinet ad formulam Iudiciorum, quæ in alia prouinciali Synodo hoc loco latiſsime tractata fuit, cum nequeat hoc tempore ea ratione præſcribi, vt omnibus locis accomoda æqualiter eſſe poſsit, hæc ſacra Synodus eam in diſpoſitione, ſtilo, & conſuetudine, quo ad prædicta tantũ vſq. ad futuras Synodos Diœceſanas relinquendam eſſe decreuit, ita tamen, vt interim etiam huius Synodi auctoritate litium diuturnitati, & anfractibus, ac litigatorum artibus, & cauillationibus, prout Eccleſiarum ſtatus requiret, omni diligentia, & ſtudio ab Ordinariis prouideatur.

DE EXCOMMVNICATIONE. RVB. LVIII.

Abſtinendum eſt a cenſurarum fulminatione, & executione. Cap. Vn.

REcte fuit a ſacra Tridentina Synodo ſtatutum, vt excommunicationes, atq. etiam illæ quæ monitionibus præmiſsis fieri ſolent ad finem reuelationis, non niſi ſobrie & magna circunſpectione concedantur, cum gladius iſte neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, quare

Epiſcopos

Episcopos huius etiam Synodi hortatu meminisse oportet, vt tam in monitionibus, quam etiam in executionibus ciuilibus, & criminalibus a decernendis huiusmodi censuris omnino abstineant, nisi forma exacte seruetur, quam Tridentinum Concilium accuratissime præscripsit. Illudq. etiam animaduertant, quod si eorum culpa hæc arma spiritualia contemni contigerit, nullo modo se excusare poterunt, quominus Deo rationem reddere debeant de pernicie, quæ loco salutis animarum hac de caussa secuta fuerit.

DE POENIS. RVB. LIX.

Pœnæ constitutionum, arbitrio Ordinariorum, inspectis circunstantijs moderentur. Cap. Vn.

QVoniam ob varietatem locorum non potest in legum executione omni æqualitas, & idem modus seruari, multæq. statutæ sunt pœnæ, quæ moderatione in aliis Diœcesibus indigeant, præterea posſint Episcopi quascumq. pœnas in his constitutionibus expressas, pro qualitate locorum ad statum suarum Ecclesiarum, vt res exposcere videbitur, redigere & coaptare, quos non dubitandum est omnia ad pietatem, & animarum salutem relaturos. In pœnis item infligendis capitulis, & Canonicis Cathedralium Ecclesiarum, eorum priuilegia salua maneant iuxta Concilii Tridentini constitutiones.

DE

DE CONSTITVTIONIBVS. RVB. LX.

Verba constitutionum ad litteram intelligantur. Cap. I.

ATq. vt cauillationibus locus nullus, & occasio præbeatur, constitutiones ad verborum proprietatẽ, & (vt dicitur) ad litteram intelligantur, nulla admota, aut intensiua, aut extensiua interpretatione, vltra quam verba ipsa significent.

Infra duos menses post impreßionem constitutionum pœnæ habeant locum. Cap. II.

HÆ Constitutiones, quatenus noui aliquid statuant, aut nouas imponant pœnas, ex quo impressæ fuerint, infra duos menses vim suam obtinere, & quoscumque tenere decretum est.

DE INTERPRETATIONE CONSTITVTIONVM. RVB. LXI.

Dubitationes super constitutionibus declarentur ab Archiepiscopo, cuius declarationi stare debeant Prouinciales, abrogatis omnibus alijs constitutionibus pristinis, salua Pontificis, & suprema auctoritate. Cap. Vn.

SI in his Constitutionibus dubitationis, aut ambiguitatis aliquid quomodocumq. exortũ fuerit, Reuerendissimus Metropolitanus in sua Prouincia interpretabitur,

bitur, cuius ſententiam omnes ſequi omnino teneantur, quouſq. alia Synodus prouincialis habeatur, abrogatis penitus omnino, præterquã vt ſupra decretũ eſt de cauſſarum auocationibus, & iudiciis, priſtinis omnibus conſtitutionibus; in ciuitatibus vero, & Diœceſibus exemptis Epiſcopi ipſi eo interpretandi, & declarandi munere fungantur vſq. ad prædictum tempus, ſalua tamen Sanctiſs. D. N. & Sanctæ Rom. Eccle. ſuprema auctoritate, cui omnia in hac Synodo decreta, & acta interpretanda, mutanda, & emendanda, qua debet obedientiæ propenſione, ac reuerentiæ humilitate ſubiiciuntur.

DE BVLLIS APOSTOLICIS PVBLICANDIS. RVB. LXII.

Curent Epiſcopi bullas omnes Pontificum populis vulgari ſermone publicari. Cap. Vn.

EPiſcopis valde curæ ſit, vt Summorum Pontificum Bullæ non ſolum in his Decretis memoratæ, & hactenus emanatæ, ſed quæcumq. aliæ pro tempore emanabunt, frequentibus populis, vt in more eſt, materno ſermone exponantur, ac ſæpius in memoriam reuocentur, ne ignoratione, aut negligentius obſeruent, aut ſi omiſerint, vel contra conuenerint, in cenſurarum, quos illæ contineant, laqueos inciderent.

DE FINE SYNODO IMPONENDA. RVB. LXIII.

Finis Synodi. Cap. Vnicum.

Confectis

COnfectis iam, Deo fauente, absolutisq. iis, quæ hoc potissimum tempore pro restitutione, & conseruatione ecclesiasticæ disciplinæ in Prouincia Florentina statuenda, & decernenda fore videbantur, ipsam Synodum merito dimittendam esse existimamus.

Quare Reuerendissimi Patres, placet ne vobis, vt ad laudem omnipotentis Dei huic Synodo finis imponatur, & confirmatio omnium Decretorũ nomine huius sacræ Synodi per Reuerendissimum D. Archiepiscopum a Sanctiss. D. N. petatur?

Responderunt. Placet.

Acclamationes Patrum in fine Synodi.

1 BEatissimo GREGORIO Domino nostro Sanctæ & Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, cuius Auctoritate hoc Sacrum Prouinciale Concilium inchoatum & perfectum est, multi anni & æterna Memoria.

Resp. Domine Deus Sanctissimum patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserua multos annos.

2 SErenissimo Cosmo Etruriæ Magno Duci nostro orthodoxo & Christianæ Religionis defensori bona valetudo & multi anni.

Resp. Catholicum & Christianæ Religionis defensorẽ Imperator cælestis conserua multos annos.

3 ILlustrissimo & Reuerendissimo Ferdinando S. R. E. Cardinali perpetua felicitas & verũ gaudiũ.

Resp. Perpetuam Felicitatem & verum gaudium tribuat Deus.

Serenissimo

4 SErenifsimo Francifco Principi noftro qui hanc facram Synodum protexit multæ gratiæ & multi anni

Resp. Magnas gratias & multos annos.

5 REuerendifsimo Domino Archiepifcopo huius Sanctæ Synodi præfuli, & Reuerendifsimis Epifcopis vita & felix ad Ecclefias reditus.

Resp. Præconibus veritatis perpetua memoria orthodoxo Senatui multos annos.

6 Sacrofanctæ prouincialis Synodi decreta.

Resp. Semper confiteamur femper feruemus.

7 OMnes ita credimus, omnes id ipfum confitemur omnes idem fentimus.

Resp. Ita credimus, ita confitemur, ita fentimus.

8 HIs decretis inhærentes digni reddamur mifericordia & gratia præfati magni & fupremi facerdotis Iefu Chrifti Dei, intercedente fimul inuiolata Domina noftra Deipara & omnibus fanctis.

Resp. Fiat fiat. Amen, Amen.

EGO Antonius Altouita Ecclefiæ Metropolitanæ Florentinæ Archiepifcopus fupradictis omnibus Decretis confenfum præfto, & manu propria fubfcripfi, &c.

Ego Bernardettus Mineruectus Epifcopus Aretinus Sedi Apoftolicæ immediate fubiectus eligens &c. fupradictis omnibus decretis confenfum præfto, & cum iam factis proteftationbus quas & hic repeto fubfcribo, &c.

Ego Nicolaus Tornabonius Epifcopus Sancti Sepulcri, fupradictis omnibus decretis confenfum præfto, & vt fupra fubfcripfi, &c.

Ego Spinellus primus Episcopus Politianus Sedi Apostolicæ immediate subiectus eligens &c. supradictis omnibus decretis cōsensum præsto, & cum iam factis protestationibus, quas & hic repeto, subscribo, &c.

Ego Ludouicus Antinorius Episcopus Volaterranensis Sedi Apostolicæ immediate subiectus &c. eligens supradictis omnibus decretis consensum præsto, & cum iam factis protestationibus quas & hic repeto subscribo.

Ego Franciscus Diaccetius Episcopus Fæsulanus supradictis omnibus decretis consensum præsto, & subscribo, &c.

Ego Carolus Vexellineus præpositus Pistoriensis Vicarius & procurator, & eo nomine R.D. Episcopi Pist. Alexandri Medices, suprascriptis omnibus decretis consensum præstiti, & subscripsi ad laudem Dei, &c.

Ego Philippus Modestus Can. & Vicarius R.D. Honofrij Camaiani procurator, & eo nomine Præpositi Pratensis Sedi Apostolicæ immediate subiectus supradictis omnibus decretis consensum præsto, & salua protestatione subscribo, &c.

Ego Guido Serguidius Præpositus & Vicarius Floren. Synodi huius à secretis &c.

Ego Sebastianus Medices Trothonotarius Apostolicus huius Prouincialis Concilij Promotor, & Commißarius &c.

ET Ego Benedictus quon. Francisci Albizi pub. Apostolica, & Imperiali auctoritatibus notarius, & Ciuis Floren. atq. Archiepiscopalis curiæ Florentinæ, & huius Prouincialis Synodi Florentinæ, vna cum Domino Philippo Franchino corā prælibatis Reuerendißimis Metropolitano, & Episcopis, atq. alijs Reuerend. patribus scriba, quia præmißis, dum sic decernentur

tur & ſancirentur interfui, & ea ſic fieri decerni, & ſanciri vi di, & audiui, & ſanctiones, & decreta, & alia facta &c. Ideo in fidem præmiſſorum manu propria ſubſcripſi cum mei ſo liti ſigni appoſitione, prout ſubſcribet &c. Idem Philippus Fran chinus & eius ſignum apponet, rogatus & requiſitus.

ET Ego Philippus quondam ſer Petripauli ſer Lucæ de Fran chinis de ſancto Miniate ſacris Apoſtolica & Imperiali au-ctoritatibus iudex ordinarius Notariuſq; publicus, & ciuis Floren. nec non Archiepiſcopalis curiæ Florentinæ, & huius prouincialis Concilij Florentini, vnà cum ſupraſcripto Domi-no Benedicto coram prælibatis Reuerendiſsimis Metropolita-no, & Epiſcopis, atq; alijs Reuerendis patribus ſcriba quia præ miſsis dum ſic fierent & decernerentur interfui, et ea ſic fieri ui di & audiui, & ſanctiones & decreta atque alia ſupraſcripta &c. Ideo in fidem omnium præmiſſorum propria manu ſub-ſcripſi, ſignumq; meum appoſui conſuetum, prout ambo rogati, & requiſiti fuimus.

Quia ſupraſcripta decreta, & conſtitutiones concordant cum ori-ginali, Ideo imprimendi licentiam impartimur; Nos Ludoui cus Martellius Can. & Generalis Vicarius Florentinus Die XXV. Menſis Decembris MDLXXIII.

Errata.	*Corrigito.*
Fol. 4. linea 23 ſangninem	ſanguinem.
F. 9. l. 2. & ſupra	ut ſupra
F. 10. l. 19. effigendas.	effingendas.
F. 11. l. 24. repreſentari.	repreſentare
F. 26. l. 4. Digamus.	Bigamus
F. 40. l. 24. debent.	poſsint
F. 56. l. 12. urgente,	urgenti
F. 56. l. 17. urgente.	urgenti
F. 71. l. 1. pro annum.	per annum.

FLORENTIAE,

Apud Bartholomæum Sermartellium.

MDLXXIIII.

